

DEVÁTÝ SYNOD

ČESKOBRATRSKÉ CÍRKVE

EVANGELICKÉ

V PRAZE 1946

DEVÁTÝ SYNOD

ČESKOBRATRSKÉ CÍRKVE

EVANGELICKÉ

*Program,
seznam členů synodu,
zprávy a návrhy*

V PRAZE 1946

NÁKLADEM SYNODNÍ RADY

ČESKOBRATRSKÉ CÍRKVE EVANGELICKÉ V PRAZE II, JUNGMANNOVA 9

HUSŮV DŮM

V Praze, 2. prosince 1946.

Podle §§ 93 a 101, 16 církevního zřízení z 24. září 1931,
č. 155 Sb. z. a nař. svoláváme tímto k dalšímu zasedání

devátý synod českobratrské církve evangelické

*na pondělí 13. ledna 1947 a dny následující
do Komenského síně Husova domu v Praze II,
Jungmannova 9.*

Synod bude v ten den zahájen odpoledne v 17 hodin modlitbou, čtením Písma a krátkou pobožností, kterou vykoná synodní senior. Nato pronese synodní senior jako předseda synodu úvodní proslov k obnovenému zasedání synodu podle § 3 jednacího řádu a po zjištění přítomnosti členů dojde k formálnímu ustavení synodu a k zvolení synodních pracovních komisí.

Zasedání synodu, určené pro širší veřejnost bude se konati ve středu 15. ledna večer v 19.30 hod. v klimentském kostele. Při něm promluví několik zahraničních hostů a přátel českobratrské církve evangelické, kteří přislíbili svou účast při synodu.

Program synodu:

1. Zahájení synodu předsedou synodu.
2. Zjištění přítomnosti potřebného počtu členů synodu vyvoláním jmen (§ 3 jedn. řádu). Volení členové synodu jsou povinni podle § 1 jednacího řádu přihlásiti se u předsedy synodní rady před zahájením synodu. Pověřovací listiny (legitimace) nechť odevzdají kanceláři synodní rady. Ti členové synodu, kteří legitimace odvedli již při zasedání IX. synodu v roce 1945, nemusí je odevzdati znovu.
3. Usnesení o vzniklých pochybnostech o platnosti voleb, o omluvách nepřítomných členů a jich dovolené, o povolání náhradníků a pod. (§ 4 jedn. řádu). Projednání tohoto bodu lze spojit s projednáním bodu 2.
4. Návrh, aby i odborní poradci synodní rady byli pozváni k jednání synodu s hlasem poradním (§ 98 cír. zřízení).
5. Konstatování počtu přítomných a prohlášení synodu za usnášení schopna.
6. Opakování slibu podle § 92 cír. zřízení vzhledem k tomu, že tohoto zasedání se účastní mnozí členové noví.
7. Nová volba zapisovatelů (§ 3 jedn. řádu).

8. Konstatování, že oba místopředsedové synodu, zvolení při počátku tohoto synodu v prosinci 1945, zůstávají v této funkci i dále.
9. Projev oddanosti prezidentu a vládě.
10. Konstatování, že platí i nadále dřívější usnesení, že zprávu o celém IX. synodu zpracuje kancelář synodní rady.
11. Usnesení o verifikaci synodních protokolů, aby se nemusily čísti v plenu. Zvolení tříčlenné verifikační komise podle § 12 jedn. řádu.
12. Volba referentů pro tisk.
13. Návrh synodní rady o rozvrhu práce synodu.
14. Volba přípravných komisí podle § 5 jedn. řádu.
15. Usnesení o tom, kdy se má konati doplňovací volba náhradního člena synodní rady.
16. Výlohy synodu a jejich úhrada.
17. Návrh ve věci stálých synodních odborů a zástupců církve v různých církevních nebo mezicírkevních organizacích.
18. Usnesení o přidělení samostatných návrhů (budou-li jaké) a petic synodním komisím. Petice mohou podle §§ 13 a 14, odst. 1 jedn. řádu podávati toliko členové církve, a to jen prostřednictvím některého člena synodu. Samostatné návrhy musí býti podporovány nejméně čtvrtinou přítomných členů synodu a musí býti podány předsedovi synodu.
19. Usnesení, aby návrhy, vyšlé ze synodních komisí, byly předem předkládány předsednictvu synodu za účelem uspořádání materiálu, o němž synod má jednat, aby nejdříve přišly na program toliko věci důležité.
20. Usnesení o schvalování (verifikaci) protokolů synodních.
21. Projednání návrhů vzešlých z přípravných komisí na základě tištěné zprávy synodní rady a předloh, podaných k tomuto synodu synodní radou, seniorátními konventy a synodními stálými odbory.
22. Projednání samostatných návrhů a petic.
23. Usnesení o účtech a o správě jmění, o něž pečuje synodní rada. Zpráva revisorů. Volba nových revisorů.
24. Usnesení o době a místě příštího synodu (§ 93, 1 círk. zřiz.).
25. Zakončení synodu.

SYNODNÍ RADA ČESKOBRASTRSKÉ CÍRKVE EVANGELICKÉ

ThDr. Josef Křenek,
synodní senior.

Bedřich Jerie,
náměstek synod. seniora.

PhDr. Antonín Boháč,
synodní kurátor.

Bohuslav Burian, JUDr. Gustav Hrejsa, Amos Pokorný,
členové synodní rady.

Seznam členů devátého (odročeného) synodu československé církve evangelické v lednu 1947.

Synodní rada:

1. ThDr. *Josef Křenek*, synodní senior, Praha XIX-Bubeneč, Ověnecká 27.
2. Doc. PhDr. *Antonín Boháč*, synodní kurátor, ministerský rada m. sl., Praha XIX-Dejvice, Ulice České družiny č. 9.
3. *Bedřich Jerie*, náměstek synodního seniora, farář, Praha XII-Vinohrady, Korunní tř. 60.
4. JUDr. *Gustav Hrejsa*, člen synodní rady, ministerský rada, Praha I, Benediktská 8.
5. *Bohuslav Burian*, člen synodní rady, farář, Střítež n. Bečvou.
6. *Amos Pokorný*, člen synodní rady, zemský soudce, Praha XIX-Bubeneč, Ulice Národní obrany 45.

Náhradníci: ThDr. *Viktor Hájek*, senior a farář, Brno, Lidická 79.

JUDr. *Lubomír Jelen*, rada politické správy u Zemského národního výboru v Praze XVI-Smíchov, Nádražní 46.

Seniorát pražský:

Zástupci seniorátního výboru:

7. *Kristian P. Lanštják*, senior a farář, Praha XI-Žižkov, Prokopova 17.
8. Ing. *Josef Bárta*, seniorátní kurátor, vrchní stavební rada, Praha XVI-Smíchov, Pod Klikovkou 1917.

Náhradníci: *Vladimír Čapek*, konsenior, farář, Praha XI-Žižkov, Tomkova 8.

Bohumír Koutný, náhradník konseniorův, farář, Benešov u Prahy.

Frant. Hauk, zástupce senior. kurátora, rolník, Hájek, p. Uhřetěves.

Alois Šrámek, náhradník zástupce senior. kurátora, úředník Všeobecného pens. ústavu, Praha-Nusle, Svatoslavova 27.

Poslanci volení seniorátním konventem:

9. *Stanislav Čapek*, farář, Praha I, Salvatorská 1.
10. *Štěpán Šoltész*, farář, Praha II, Klimentská 18.
11. ThDr. *Ferdinand Hrejsa*, profesor Husovy fakulty v. v., Praha XVIII-Střešovice, Na pěkné vyhlídce 1.
12. MUDr. *Adolf Lukl*, lékař, Praha XII-Vinohrady, Budečská 34.

- * Náhradníci: *Jiří Petřík*, farář, Uhřetěves.
Hynek Zd. Široký, farář, Kladno.
Josef Kozlík, Praha XIX, Čechova 20.
Jindřich Kubiček, Praha XVII, V Břízkách 345.

Seniorát plzeňský:

Zástupci seniorátního výboru:

13. *Ebenezer Otter*, senior a farář, Plzeň, Ul. Čes. Bratří 3.
14. *Jaroslav Tetřev*, seniorátní kurátor, ředitel městské spořitelny v Rokycanech.

- Náhradníci: *Jaromír Klimecký*, konsenior, farář, Rokycany.
 ThDr. *Miloš Bič*, náhradník konseniorův, farář, Domažlice.
 Ing. *Josef Hauk*, zástupce senior. kurátora, Plzeň, Benešova 108.
 Ing. *Arnold Chvojka*, náhradník zástupce senior. kurátora, úředník měst. staveb. úřadu v Plzni.

Poslanci volení seniorátním konventem:

15. *Jaromír Klimecký*, farář, Rokycany.
16. ThDr. *Miloš Bič*, farář, Domažlice.
17. Ing. *Josef Hauk*, měřičský rada pozemkového úřadu, Plzeň, Benešova 108.
18. Dr. Ing. *Jaroslav Krásný*, profesor obchod. akademie, Plzeň, Sedláčkova 36.

- Náhradníci: *Jaroslav Dokoupil*, vikář v Aši.
Václav Čtrnáctý, úředník měst. musea, Plzeň.
Rudolf Burda, úředník okr. nár. výboru, Přeštice.

Seniorát podřipský:

Zástupci seniorátního výboru:

19. *Josef Kantorek*, senior a farář, Mělník.
20. *Vladimír Soukup*, seniorátní kurátor, ředitel fil. Živnostenské banky v. v., Mělník.

- Náhradníci: *Benjamin Fleischer*, konsenior, farář, Roudnice.
Václav Hrstka, statkář, Libkovice p. Roudnice n. L.
Jaroslav Gabriel, jako náhradník, ředitel hospodářského družstva v Roudnici n. L.

Poslanci volení seniorátním konventem:

21. *Benjamin Fleischer*, konsenior, farář, Roudnice n. L.
22. ThDr. *Bohumil Honců*, farář, Louny.
23. *Jaroslav Gabriel*, ředitel Hosp. družstva, Roudnice n. L.
24. *Jaroslav Hrstka*, statkář, Libkovice, p. Roudnice n. L.

- Náhradníci: *Karel Hájek*, farář, Vtelno u Mělníka.
Jan Kulík, farář, Nebužely u Mělníka.
V. Souček, říd. učitel, Byškovice, p. Neratovice.

Seniorát poděbradský:

Zástupci seniorátního výboru:

25. *Josef Kostkan*, senior a farář, Hořátev, p. Nymburk.
26. *Václav Urbánek*, seniorátní kurátor, statkář, Drahelice, p. Nymburk.

Náhradníci: ThDr. *Jos. B. Jeschke*, konsenior, farář, Poděbrady.
Alois Kuřík, jeho náhradník, farář, Velenice, p. Dymokury.
Jan Kubiček, zástupce senior. kurátora, statkář, Hořátev, p. Nymburk.
Ladislav Ruml, jeho náhradník, vrchní berní tajemník v. v., Poděbrady.

Poslanci volení seniorátním konventem:

27. *Vladimír Martinek*, farář, Opolany, p. Libice n. Cidl.
28. ThDr. *J. B. Jeschke*, farář, Poděbrady.
29. *Jan Kubiček*, statkář, Hořátev, p. Nymburk.
30. *Ladislav Ruml*, vrchní berní tajemník v. v., Poděbrady.

Náhradníci: *Josef Beneš*, farář, Nymburk.
Alois Kuřík, farář, Velenice, p. Dymokury.
MUDr. *Josef Karbusický*, obv. lékař, Libice n. Cidl.
Josef Funda, ředitel, Mladá Boleslav.

Seniorát královéhradecký:

Zástupci seniorátního výboru:

31. *Štěpán Pavlinec*, senior a farář, Černilov u Hradce Král.
32. *Jiří Havelka*, zástupce seniorátního kurátora, rolník v Černilově.

Náhradníci: *Miroslav Růžička*, konsenior, farář, Třebechovice pod Orebem.
PhDr. *Jan A. Pellar*, jeho náhradník, farář, Hradec Králové.
Frant. Rejchert, jeho náhradník, ředitel škol, Hradec Králové, Machova ul.

Poslanci volení seniorátním konventem:

33. PhDr. *Jan A. Pellar*, farář, Hradec Králové.
34. *Miroslav Růžička*, farář, Třebechovice pod Orebem.
35. Ing. *Václav Rejchl*, stavitel, Hradec Králové.
36. *Josef Staněk*, rolník, Šonov č. 17 u Náchoda.

Náhradníci: *Bohumil Potměšil*, farář, Hronov.
Ing. *Stanislav Růžička*, profesor, Hořice v Podkrkonoší.
Václav Kupka, obuvník, Třebechovice p. Orebem.

Seniorát čáslavský:

Zástupci seniorátního výboru:

- 37. *Gustav Ad. Molnár*, senior, farář, Trnávka, p. Řečany n. L.
- 38. MUDr. *Přemysl Tardy*, seniorátní kurátor, em. primář, Kutná Hora.

Náhradníci: *Karel Balcar*, konsenior, farář, Krakovany.

PhDr. *Ant. Verner*, jeho náhradník, farář, Kolín.

Josef Volek, zástupce senior. kurátora, řídící učitel v. v., Kolín.

Oldřich Mráz, jeho náhradník, statkář, Chvaletice, p. Řečany nad Labem.

Poslanci volení seniorátním konventem:

- 39. PhDr. *Ant. Verner*, farář v Kolíně.
- 40. *František Dobiáš*, farář, Semtěš, p. Bílé Podolí.
- 41. *Oldřich Mráz*, statkář, Chvaletice, p. Řečany nad Labem.
- 42. *Stanislav Chvojka*, průmyslník, Přelouč.

Náhradníci: *Miloslav Váša*, rolník a majitel sušárny, Starkoč č. 89, p. Bílé Podolí.

Josef Buldra, ředitel měšť. školy, Velim.

Seniorát chrudimský:

Zástupci seniorátního výboru:

- 43. *Jan Řezníček*, senior a farář, Chocẽ.
- 44. MUDr. *Otakar Tardy*, seniorátní kurátor, primář nemocnice v Litomyšli.

Náhradníci: *Jan Kantorek*, konsenior, farář, Chrudim.

Zdeněk Kubíček, jeho náhradník, farář, Litomyšl.

Ladislav Beneš, zástupce senior. kurátora, rolník, Dolní Sloupnice.

Josef Vaňásek, jeho náhradník, rolník, Lozice, p. Luže u Vysokého Mýta.

Poslanci volení seniorátním konventem:

- 45. ThDr. *F. M. Dobiáš*, farář, Pardubice.
- 46. *Rudolf Medek*, farář, Bučina, p. Cerekvice nad Loučnou.
- 47. *Josef Václavek*, profesor, Chrudim.
- 48. Ing. *Ladislav Novák*, Pardubice, Sladkovského 638.

Náhradníci: *Jan Kantorek*, farář, Chrudim.

Zdeněk Kubíček, farář, Litomyšl.

Ing. *Josef Miřejovský*, profesor, Litomyšl.

Jaroslav Dvořák, odb. učitel, Vysoké Mýto I-24.

Seniorát poličský:

Zástupci seniorátního výboru:

49. *Josef Dvořák*, senior a farář, Proseč u Skutče.

50. *Ladislav Kadlec*, senior, kurátor, továrník, Proseč.

Náhradníci: *Oldřich Videman*, konsenior, farář, Borová u Poličky.

Jiří Širůček, jeho náhradník, farář, Horní Krupá,
p. Dolní Krupá u Havlíčkova Brodu.

Josef Kyncl, zástupce senior. kurátora, rolník,
Krouna 54.

Poslanci volení seniorátním konventem:

51. *Karel Andrlé*, farář, Krouna.

52. *Otakar Kadlec*, farář, Telecí, p. Sádek u Poličky.

53. *Ladislav Romportl*, rolník, Borová u Poličky, Cerkvítě 6.

54. *Josef Dvořák*, rolník, Telecí, p. Sádek u Poličky 26.

Náhradníci: *Oldřich Videman*, farář, Borová u Poličky 26.

Jaroslav Blažek, správce lihovaru, Olešná u Havlíč-
kova Brodu č. 1.

Emanuel Gregor, účetní, Svratka.

Seniorát táborský:

Zástupci seniorátního výboru:

55. *Bohumil Skalák*, senior a farář v Jindřichově Hradci.

56. *Jan Dolejší*, seniorátní kurátor, mlynář n. o., Vyskytná
u Pelhřimova.

Náhradníci: *Josef M. Štrupl*, konsenior, farář, České Budějovice.

Ing. Miloš Bažant, vrch. rada ČSD, zástupce senio-
rátního kurátora, Tábor čp. 585.

Rudolf M. Šimša, náhradník konseniorův, farář,
Humpolec.

MUDr. Miroslav Schmidt, náhradník zástupce senio-
rátního kurátora, lékař, Sedlec na dráze Wils.

Poslanci volení seniorátním konventem:

57. *Jiří Pištora*, farář, Soběslav.

58. *Rudolf M. Šimša*, farář, Humpolec.

59. *JUDr. Miloslav Novák*, okresní soudce, Písek.

60. *MUDr. Miroslav Schmidt*, lékař, Sedlec na Wils. dráze.

Náhradníci: *Karel Matějka*, farář, Strmilov.

Rostislav Nechuta, farář, Strměchy.

Karel Lipa, přednosta duch. kontroly, Č. Budějo-
vice, Doudlebská čp. 899.

Ing. Miloš Bažant, vrch. rada ČSD, Tábor čp. 585.

Seniorát novoměstský:

Zástupci seniorátního výboru:

- 61. *Václav Kejř*, senior a farář, Nové Město na Moravě.
- 62. *Josef Ondra*, seniorátní kurátor, rolník, Pranty, p. Velká Losenice.

Náhradníci: *Ota Prosek*, konsenior, farář, Jimramov.
Josef Hudec, zástupce senior. kurátora, Dalečín.
František Kadlec, jeho náhradník, Rovečné.

Poslanci volení seniorátním konventem:

- 63. *Ota Prosek*, farář, Jimramov.
- 64. *Jan A. Verner*, farář, Daňkovice, p. Německé na Moravě.
- 65. *Karel Kulfánek*, správce okresní nemocnice, Nové Město na Moravě.
- 66. *Josef Lacina*, rolník, Pořežín, p. Velká Losenice.

Náhradníci: *Vilém Jelínek*, farář, Rovečné na Moravě.
Gustav A. Říčan, farář, Veselí, p. Dalečín na M.
Jan Trojan, obchodník, Nové Město na Moravě.
Adolf Žilka, statkář, Dolní Rozsčicka, p. Dolní Rozsčinka na Moravě.

Seniorát brněnský:

Zástupci seniorátního výboru:

- 67. *ThDr. Viktor Hájek*, senior a farář, Brno, třída dr. Eduarda Beneše č. 9.
- 68. *Karel Vilím*, seniorátní kurátor, ředitel banky v. v., Brno, Úvoz 47.

Náhradníci: *Pavel Nešpor*, konsenior, farář, Nosislav.
František Ženatý, jeho náhradník, Třebíč.
Josef Čech, zástupce seniorátního kurátora, Novíčí, p. Letovice.
Dr. František Sklenář, jeho náhradník, vrchní rada, Brno.

Poslanci volení seniorátním konventem:

- 69. *Josef Jadrníček*, farář, Uherské Hradiště.
 - 70. *Pavel Nešpor*, farář, Nosislav.
 - 71. *Dr. František Sklenář*, vrchní rada, Brno, Havlíčkova 86.
 - 72. *Josef Čech*, rolník, Novíčí, p. Letovice.
- Náhradníci: *František Ženatý*, farář, Třebíč.
J. P. Šebesta, farář, Hodonín.
Dr. Alois Wagner, profesor, Brno-Královo Pole, Máchova 8.
Ing. Radomír Vlk, majitel štěpařského závodu, Vanovice.

Seniorát vsetínský:

Zástupci seniorátního výboru:

73. *Václav Matoulek*, senior, farář, Hovězí u Vsetína.
74. *Josef Frydrych*, seniorátní kurátor, řídící učitel, Ratiboř u Vsetína.

Náhradníci: *Vladimír Jerie*, konsenior, farář, Vsetín.
Lub. Moravec, jeho náhradník, farář, Zlín.
Eduard Čermák, zástupce senior. kurátora, velkozávod pekařský, Zlín.
Jan Pařenica, jeho náhradník, rolník, Hošťálková.

Poslanci volení seniorátním konventem:

75. *Lubomír Moravec*, farář, Zlín.
76. *Jan Nechanický*, farář, Pozdřechov, p. Vizovice.
77. *Josef Staněk*, rolník, Seninka u Liptálu.
78. *Eduard Čermák*, velkozávod pekařský, Zlín.

Náhradníci: *Jan Hejda*, farář, Zádveřice.
Tomáš Machala, rolník, Pržno, p. Jablůnka n. B.

Seniorát moravskoslezský:

Zástupci seniorátního výboru:

79. *Miloš Šourek*, senior, farář, Šumperk.
80. *Josef Dobeš*, seniorátní kurátor, rolník, Střítež n. B. č. 132.

Náhradníci: *Jaroslav Kantorek*, konsenior, farář, Moravská Ostrava.
Emil Stehlík, náhradník konseniorův, farář, Prostějov.
Karel Trusina, zástupce senior. kurátora, pokladník ČSD, Valašské Meziříčí.
František Karlíček, jeho náhradník, ředitel pozemkového ústavu, Moravská Ostrava.

Poslanci volení seniorátním konventem:

81. *Emil Stehlík*, farář, Prostějov.
82. *Timoteus Pokorný*, farář, Olomouc.
83. *František Karlíček*, ředitel Pozemkového ústavu, Moravská Ostrava.
84. *Bohumil Svozil*, profesor, Prostějov.

Náhradníci: *Jaroslav Kantorek*, farář, Moravská Ostrava.
Karel Veselý, farář, Prusinovice.
Jan Pauček, pekař a obchodník, Přerov.
Jaroslav Adámek, továrník, Přerov.

Husova čs. evangelická fakulta bohoslovecká:

85. ThDr. *František Bednář*, děkan a profesor Husovy čs. evangelické fakulty bohoslovecké, Praha XIX.-Bubeneč, Nad Královskou Oborou 45.

Náhradník: ThDr. *Josef B. Souček*, prof. Husovy čs. evangelické bohoslovecké fakulty, Praha XVIII., U druhé baterie 8.

Seznam odborných poradců synodní rady:
(§ 98. c. zř.)

1. *Josef Holý*, ředitelský rada zemské banky pro Čechy, Praha-Bubeneč, Bubenečská 17 (pro věci účetní).
2. *Ferdinand Kavka*, ředitel, Letky-Libčice nad Vltavou (pro věci finanční).
3. Ing. dr. *B. Kozák*, Praha XVIII.-Střešovice, Pevnostní č. 656 (pro věci stavební).
4. JUDr. *Josef Král*, vládní rada v. v., Praha VII., Plynární č. 1031 (pro věci daňové a poplatkové a pro věci právní).
5. *Jaroslav Řepa*, farář, Sobotín u Šumperka (pro sociální práci v Sobotíně).
6. MUDr. *J. B. Šimek*, Praha XII. - Vinohrady, Dolní Blanická č. 7 (pro chrámový zpěv).

Zpráva synodního seniora ThDr Josefa Křenka

1. Mezi synody.

Posledním synodem, který uzavíral pravidelné tříletí synodního zasedání, byl synod osmý. Byl svolán synodní radou na pondělí 20. března 1939. Proti nadání padlo toto svolání již do tragického období, kdy naše druhá republika, v níž jsme žili po Mnichově od podzimu 1938, byla německou okupací zničena 15. března 1939, zaveden tak zvaný „protektorát“. Za pět dní po této osudné katastrofě měl zasedati náš synod. Je přirozeno, že v těchto ssutinách státu, bezradnosti, úzkosti národa i církve a v přístrašných tmách, které halily budoucnost, nebylo možno synod konati. Nalehla na nás v těchto dnech noha násilníků a porobitelů se vši bezohledností a úmyslem o definitivním zničení národa:

Dech se tajil nad tím, co bude a věrní v církvi se ptali, jak dlouho, ó Pane?

Když se vlny této naší potopy začaly ponenáhlu ustalovat, svolala synodní rada tento odložený osmý synod na den 5. června 1939. K synodu došlo ovšem za tak zvláštních poměrů v měřítku daleko omezeném v srovnání se synody normálních let svobody. Dne 6. června 1939 byl tímto synodem zvolen po prvním synodním senioru, zvěčnělém dr. Josefu Součkovi, dosavadní náměstek, farář Kamil Nagy synodním seniorem. Jeho náměstkem byl zvolen farář dr. Josef Křenek. Synodním kurátorem zvolen doc. dr. Ant. Boháč.

Jako novou těžkou ránu pocítila církev nečekaný zásah nevyzpytatelné Prozřetelnosti, když v krátké době nově zvolený synodní senior vážně onemocněl a musil se podrobiti operaci, která však život jeho nezachránila. Jako synodní senior předsedal toliko jednomu zasedání. Znaje vážnost své situace, důvěrně sděloval svému náměstkovi v nemocnici podolské, že bude tento podle všeho musit na delší dobu synodního seniora zastupovat. Vážné jeho předtuchy potvrdila smrt, která se dostavila 26. září 1939. Byl pochován za velké účasti duchovních a lidu celé církve na hřbitově vanovickém v sobotu 30. září 1939, kde odpočívá prach několika farářských generací jeho rodu. Čest budiž jeho památce!

Abys provisorium v době tolika převratů, změn a nových problémů, nebylo příliš dlouhé až do příštího řádného synodu, který by býval měl býti svolán až po třech letech, rozhodla se synodní rada podle § 93, odst. 2 cirk. zřízení svolati mimořádný

synod na den 8. prosince 1939 do Komenského síně Husova domu v Praze. V předvečer synodu byly bohoslužby, při nichž vykonal kázání náměstek synodního seniora dr. Josef Křenek na text II. Korintským 4, 1. Synod byl zahájen 8. prosince. Při něm byl zvolen synodním seniorem dr. Josef Křenek, jeho náměstkem farář Bedřich Jerie. Instalace nově zvoleného synodního seniora se konala 8. prosince v chrámu Páně u Klimenta o 3. hod. odpoledne. Vykonal ji jako nejstarší člen synodu prof. dr. František Žilka a laický člen, bratr Josef Hromádka z Hodslavic. Synodní senior pak vykonal instalaci náměstka syn. seniora B. Jerieho. Byla tedy synodní rada ustavena v dalších členech takto: far. Karel Machotka, duchovní člen, doc. dr. A. Boháč, synodní kurátor, dr. Jindřich Hrozný a dr. Josef Král. Nikdo netušil, že doba světové bouře potrvá tak dlouho a že po celých šest roků nebude možno synod konati.

2. Církev po katastrofě, v bouři a mezi troskami.

Hned po katastrofě mnichovské na podzim osudného roku 1938, kdy jsme místo díkčinění a plesání nad dvacetiletým trváním naší první republiky, kvílili nad jejími troskami skrytě i zjevně, a to pod ztrátou života, nastalo období šesti nekonečných let hrůzy, tyranství, ničení, loupeže, pronásledování, ponížení, mučednictví a smrti pod vládou démonsky vystupňovaného nacismu, který ve jménu své filosofie krve, rasy a násilí, obrátil všechny vymoženosti vědy, organizace a techniky k pokolení a vyhubení bezmocných a rozšíření své nadvlády nad světem. Po Mnichově a pádu první republiky nastává období několikaměsíční republiky druhé, která ovšem nebyla než pouhou ironií a schodištěm do sklepení a žaláře, který byl nazván „protektorátem“. Byl zřízen 15. března 1939. Nastala tragická okupace se všemi jejími zhoubnými následky.

V tomto zemětřesení se dům našeho státu řítí. Naše historické hranice byly smazány, sudetští nepřátelé zvedli stavidla svého hněvu a potopa z říše valila se do naší bezbranné, bezmocné, nepřáteli obklíčené země. Pohraničí až daleko do nitra země bylo přivtěleno k říši a bezohledně odříznuto od těla národa. Slovensko k naší bolesti nastoupilo cestu své domnělé svobody, zlákáno nepřítelem, který pracoval podle hesla: rozděl a panuj!

Tyto události znamenaly hluboký a smrtelný zásah do celé organizace a přirozeně že otřásaly také budovou naší církve. Zabráním pohraničí byly od nás odříznuty také naše sbory. Kolik to bylo nepopsatelné bolesti, když vlastní naše údy od nás byly nemilosrdně odtínány! Tak se celá řada našich sborů pojednou octla v cizině. Bylo jich jedenáct s celou řadou kazatelských stanic. Byly to: Most, Teplice-Šanov, Křižlice, Valteřice, Čermná, Hrabová se svými filiálními sbory a kazatelskými stanicemi, Zábřeh, Písařov, Svěbohov. Byla to Břeclav, Hustopeče, Miro-

slav, Znojmo, Štramberk. Byla to celá řada kazatelských stanic na Plzeňsku, Lounsku, Třebenicku, Libštátsku, Královédvorskou a Českobudějovicku. V Polsku se ocitly sbory Orlová a Český Těšín. Sbor v Košicích přestal existovat.

S obavami jsme hleděli na to, jaké budou osudy těchto našich sborů. Musíme být vděční samé Prozřetelnosti, že říšské úřady nesáhly k tomu, aby duchovní z těchto sborů byli vyhnáni a že po většině bratří farářů na svých místech s lidem svým setrvali. Bylo to důležité, aby opuštěné stádo Boží v moři ciziny nezahynulo. Bylo to důležité i vzhledem k tomu, že na opuštěná místa by úřady nebyly od nás faráře nové propouštěly. Synodní rada stále tlumočila stanovisko, že si žádá, aby bylo našim sborům, které se ocitly za hranicemi protektorátu, dáno totéž právo, jaké mají německé sbory v protektorátě. Nebylo proti tomu nakonec nic namítáno. A tak zůstaly naše sbory za hranicemi po celou dobu protektorátu administrativně a organizačně s námi spojeny jako dříve. Jsme Bohu vděční za to, že po celou dobu odloučení služby Boží a výchova mládeže zde byla konána a že v některých místech, jako na př. na severní Moravě, i vyučování náboženství ve školách bylo povoleno. Církev je vděčna těmto pastýřům v exilu za všecku jejich věrnost i bratřím našim za jejich víru v návrat k tělu církve.

Synodnímu senioru bylo povoleno ještě roku 1941, aby navštívil Miroslav, Hustopeče u Brna a Břeclav. Roku 1943 povoleno mu navštívit Křižlice a Valteřice. Zde však pod dohledem emisarů gestapa, které mělo svého referenta při bohoslužbách. Ten hned při východu z chrámu synodního seniora zastavil a ohledával, má-li úřední povolení, které tento ovšem měl. Plánované visitace ve sborech severní Moravy a návštěva našeho sboru ve Vídni synodnímu senioru již povolena nebyla, jelikož cesty duchovních, pro válku nedůležité, za hranice protektorátu nebyly již více připouštěny.

Po zřízení našeho státu a rozrušení celé naší organizace nastala nám persekuce, jaké jsme v mučednických svých dějinách neměli. Zničeno naše vysoké školství, zavřeny university a 17. listopadu 1939 i naše Husova fakulta. Naši vysokoškolští studenti a profesori byli mezi prvními mučedníky. Vždyť to byla vždycky metoda násilníků, aby stínali inteligentní hlavy. Studenti a profesori hnáni ve stech do koncentračních táborů. Zavedena všude nejprísnejší kontrola tajné policie nad všemi obory života a střeženo bylo každé sebe menší hnutí. Censura tisku páčila všecko jako žhavý vítr z pouště. Naše časopisy byly zrušeny, takže i v církvi místo dřívějších desítek nám zůstal jeden měsíčník a jeden týdeník. Knihovny byly čištěny novodobými Koniáši a zaváděna literatura, která fedrovala ideologii říše. Svoboda svědomí, pohybu, tisku, shromažďování a všechny principy svobody v kulturním světě uznávané, byly zrušeny. Naši kazatelé a sbory byli přísně střeženi. Sebe menší podezření mělo za následek

žalář a smrt. Bylo zřejmo, že nám nedůvěřují a naše husitské tradice je pálily v kostech. Všecky veřejné schůze, jak národní tak církevní, mimo bohoslužeb, byly zakázány. Spolková činnost zastavena. To stihlo také naši církev a její spolkové organizace. Nemohly býti konány konventy ani synody, čímž nastalo šestileté přerušování v zasedání. Sbory filiální nemohly být v době protektorátu prohlášeny za farní a kazatelské stanice za sbory filiální. Gestapo si vyžádalo podrobné zprávy o tom, kde a v kterou hodinu se konají bohoslužby. Synodní rada vzhledem k těmto omezením přijala od posledního synodu značné zmocnění, aby v jistých věcech mohla sama rozhodovati. Práce mezi mládeží musila být zbavena rázu svobodné spolkové výchovy a musila být pod přísnou odpovědností staršovstva.

Církve, tedy i církev naše, jako všechny ostatní organizace, byla pod přísným dohledem tajné policie. Její církevní oddělení v Bredovské ulici, jehož představeným byl úředník gestapa Kiewewetter, dnes ještě ve vazbě v Praze, bdělo nad každým pohybem v církvi, nad jejím tiskem, jejími kazatelnami a shromážděními. Každá osobní změna v obsazení sborů a volbě farářů a vikářů, odchod do pense, musily být tomuto oddělení hlášeny. Všichni naši duchovní musili podat tajné policii své životopisy s fotografiemi a zejména s udáním své dřívější politické příslušnosti. Jak synodní senior nahlédl, když býval volán k tajné policii, byla tato kniha breviářem této přístrašné instituce. Každá nejistota a podezření při pohledu na naše duchovní a sbory bylo příčinou, že synodní senior a v době jeho nepřítomnosti a pak ovšem po jeho suspensi, jeho náměstek B. Jerie, byli voláni k dotazům a k odpovědnosti.

Zavolání přicházelo většinou telefonicky v pozdních hodinách večerních, bez udání příčiny. Kdykoliv který z farářů byl zatčen nebo kdekoliv se jim zdálo něco podezřelého, byl volán představitel církve k výsledku. Znovu a znovu bylo připomínáno, aby se církev nemíchala do politiky a aby faráři se nedopouštěli protiříšských projevů slovem nebo činem, což bude trestáno nejpřísnějšími tresty. Žádný rozkaz podle metody tajné policie nebyl intimován písemně. Výslech synodního seniora býval vždy autoritativně přísný, nikdy však hrubý nebo násilný. Pan šéf úřadu vždy skoro pravidelně propouštěl předvolaného slovy: Nechceme škodit církvi, ale každý projev odporu budeme přísně trestat. Faráři říši nepřátelští nebudou moci státí na kazatelnách!

Pro historickou paměť budte zde zaznamenány aspoň některé návštěvy. V červenci 1942 byl povolán na gestapo v době mé dovolené náměstek B. Jerie ve věci R. Mahovského. Moje první zavolání do Bredovské ulice bylo 3. prosince 1942. Šlo o volbu faráře u Salvatora v Praze I po nuceném odchodu br. faráře Stanislava Čapka do pense v létě 1942, protože byl protiříšský a prožidovský. Salvatoru byl při tomto mém výsledku

nabízen farář Krause z Hodslavic. S poukazem na to, že vzhledem k požadavku tajné policie, aby ve sboru byl zachován klid, vnučení faráře by ke klidu nepřispělo, že je třeba respektovat sborovou autonomii při svobodné volbě, bylo docíleno toho, že Salvator mohl přistoupit k volbě faráře. Kandidát musel však být předem oznámen gestapu, jakož i den a hodina volby.

Při tomtéž slyšení byla projádřena prosba za propuštění zatčených farářů, jelikož při nedostatku duchovních za ně nemáme náhrady, zejména ve věcech matričních. To ovšem bylo volání nadarmo. — Při této příležitosti jsem přednesl dotaz (byv napřed tázán, jak si opatřujeme duchovní, když fakulta je zavřena), zda bychom mohli soukromě, domácími písemnými kursy připravovat své kazatele, což jsme už vlastně činili. Nebylo proti tomu námitek a tak jsme ve formě těchto psaných kursů vlastně pokračovali v bohosloveckém studiu. Kursy připravovali někteří faráři a docenti. Tyto studující jsme pak prohlásili za prozatímní diakony. Tím jsme zachovali v těchto nejtěžších letech více než 60 mladých mužů pro studium bohosloví. Tito byli několi-krát za rok voláni do synodní rady k přezkoušení. Některí na základě tohoto prozatímního diakonství byli úřadem práce zproštěni pracovního nasazení. Jiní však byli pracovním úřadem zařazeni do práce i za hranicemi. Prodělavali tak opravdu tito bohoslovci universitu „of hard knock“ (tvrdých ran). Doufáme, že ti, kteří vytrvali a studia dokonají, prošli ohněm, který vy- tříbil jejich charaktery a ohledal a posílil základy jejich víry.

Dne 16. dubna 1943 byli zavoláni všichni představitelé protestantských církví a byly jim důrazně předloženy požadavky protektorovy o přísném dozoru nad celou činností církevní, kázáním, vyučováním, mládeží. Každý sebe menší odpor proti říši bude bezohledně zlomen. Válka je totální, musí tedy i církve spolupracovat. Veškeré konference, konventy, synody a zvláštní slavnosti, jakož i cestování vlaky za těmito účely, bylo zakázáno, poněvadž prý vlaky musí být cele reklamovány pro totální válku.

Nové zavolání bylo 27. srpna 1943 v záležitosti diakona br. Lad. Laciny. Šlo hlavně o Bible, prodávané do Německa, v nichž kolportér přiděloval různé výhružné verše a kletby činitelům zla a připisoval si jména různých vůdčích říšských osobností. Dne 2. září 1943 jsem byl volán ve věci br. vikáře Fr. Nováka z Kralovic, kde v záležitosti mezicírkevní se hledal politický materiál. Tu jsem byl také dotazován na biblické hodiny u Martina ve zdi a skupinu bohoslovců kolem prof. S. Daňka. Přišel dotaz i na to, proč vikář Jiří Ruml a Rost. Nechuta změnili svá působiště. Musil jsem vysvětlovat, že zde nebylo nic politického, že zde šlo jen o theologické názory, že nebyli přesazeni, ale do jiných sborů zvoleni. Dne 11. listopadu 1943 jsem byl dotazován o Britické a zahraniční biblické společnosti. Sděлил jsem, že společnost neexistuje. V této věci volán také bývalý její ředitel B. Černohorský. Byl jsem dotazován, jak si nyní opatřujeme

bible. A tu jsem sdělil, že synodní rada sama zakládá svými penězi vydávání biblí.

Tak, jak se u nás měnili páni protektoři od Neuratha přes Heydricha, Daluega k Frankovi, přitahoval se šroub našeho útisku a utrpení. Objevily se první oběti v řadách našich duchovních. Byl v Praze popraven Rudolf Mahovský, farář v Humpolci dne 3. července 1942. Farář a senior Emil Pokorný ze Sázavy zemřel po útrapách v drážďanské věznici v Litoměřicích 3. července 1943. Miloš Balcar, diakon a učitel náboženství v Kladně byl pro účast v ilegálním hnutí popraven v Berlíně 8. září 1943. Josef Slabý, prozatímní diakon a studující bohosloví byl popraven 18. srpna 1944, rovněž pro účast v ilegálním hnutí.

V koncentračních táborech a vězeních, z nichž se vrátili, byli tito faráři: farář Karel Andrlé z Krouny u Skutče; farář ThDr. Miloš Bič z Domažlic; farář Fr. Dobiáš ze Semtěše; farář ThDr. J. B. Jeschke z Poděbrad; Ladisl. Lacina, diakon z Prahy; Bohumil Lopour, farář z Krucemburku; Bohumír Opočenský, farář z Kláštera nad Dědinou; Jiří Otter, prozatímní diakon a stud. bohosloví z Plzně; Ebenezer Otter, farář a senior z Plzně; Bohumír Šuchman, farář z Vysokého Mýta a Eugen Zelený, farář z Pardubic.

Z úřadu byli suspendováni: Stanislav Čapek, farář u Salvatora v Praze I; Jaroslav Choděra, vikář ve Velimi; Otakar Kadlec, farář v Telecí, který unikl zatčení a vstoupil v hnutí partyzánské.

Karel Matějka, vikář v Strmilově, byl vězněn jako vysokoškolský student; JUDr. Miloslav Horák, vikář v Radotíně, který prchl za hranice, vstoupil do zahraniční československé armády v Anglii.

Zhoubná vichřice začala se točit kolem samé synodní rady. S protahováním války přirostl tlak. Organizace protibolševické ligy a úderná činnost Arijského boje, které vyzývaly představitele církve k spolupráci, dávala tušit, že dojde k ostřejším následkům.

Ke konci prosince 1943 byl volán v sobotu večer ve svém bytě telefonicky synodní senior, aby se zítra ráno určitě účastnil ustavující schůze Ligy proti bolševismu v Rudolfinu. Odpověděl, že se nemůže účastnit, jelikož v tu hodinu koná visitaci, ale hlavně, že podle rozkazu tajné policie nemůže se účastnit žádné politické akce a také se neúčastnil. V lednu 1944 byl znovu volán telefonicky pověřencem Chalupou, aby podepsal protibolševický manifest Ligy. Přes Chalupovy výstrahy, že to bude mít zlé následky a se souhlasem synodní rady odepřel manifest podepsati. V dubnu a květnu přicházely anonymní výstrahy o připravovaném zatčení synodního seniora. Tajní vyšetřovali kolem jeho bytu, rodiny a majetku a zvěděli o jeho stycích s osobami, úřadům protektorátním podezřelým.

Dne 17. června 1944 byl konečně povolán do ministerstva školství v Karmelitské ulici, kdež mu bylo sekčním šéfem Charvátům sděleno, že nepoživá důvěry pana ministra školství a osvěty Emanuele Moravce z důvodů politických a proto že musí 9. července 1944 složit svůj úřad synodního seniora a že je mu zakázáno kázat a mluvit v Praze a okolí. Synodní senior žádal důvody, které mu však sděleny nebyly a byl jen upozorněn, že by věc mohla být ještě horší. Tomuto rozkazu se synodní senior podrobil a odešel v ústraní do svého rodného sboru v Nov. Městě na Moravě, kde ztrávil deset měsíců až do konce války, vrátiv se po revoluci k svému úřadu 17. července 1945. Ač i tam byl střežen, kázal několikrát v Novém Městě, Bystřici a Blažkově a připravil pro tisk tři ročníky svých visitačních kázání. V zimním období, kdy ve tmách zimních večerů bylo slyšet v okolí výstřely partyzánských bojů, konal hojně navštívené biblické hodiny v sále novoměstského chrámu, kde nám svítila v největších úzkostech nezdolná naděje. V srpnu téhož roku 1944 byl zavolán gestapem a ostře vyšetřován synodní kurátor, doc. dr. Ant. Boháč. Bylo mu přikázáno, aby do 24 hodin opustil Prahu, což také učinil a trávil celou tu dobu až do konce války ve svém rodišti, kde byl pečlivě střežen.

Synodní rada prožívala tyto dny s velkými obavami, že bude následovat neblahý zásah do celé synodní rady a bála se, aby jí nebyl vnucen církevní komisař. K tomu přece jen nedošlo. Náměstek synodního seniora B. Jerie vedl za této ne snadné a nebezpečné doby spolu s ostatními členy synodní rady dále úřad a náhradníci dr. G. Hrejsa a far. Josef Jadrníček doplnili prázdná místa synodní rady. Bratr náměstek byl ještě několikrát volán k tajné policii, ale dalších zásahů nebylo. Po strážce vnější jsme také žili v obavách, že úřední místnosti v Husově domě nám budou zabráný. Různé komise konaly prohlídky. Musili jsme po dlouhém jednání pronajmouti aspoň jedno poschodí v přední části Husova domu k účelům Škodových závodů a byli jsme vděční, že se to při tom zastavilo. Naše ústřední úřadovny jsme přece uhájili. Vzpomínáme při této příležitosti vděčně pomoci vrchního ředitele Škodových závodů a našeho spolubratra Jos. Modrého, bez něhož bychom toho nedocílili, neboť Škodovy závody dostaly přiděleno i prvé poschodí staré části Husova domu, kde jsme měli a kde dosud jsou shromažďovací sály.

Za hrůzovlády po Heydrichově atentátu stihla persekuce velkou řadu našich bratří a sester. V národě padaly životy po tisících a my jsme dostali své procento. Padli a byli umučeni mnozí naši stateční muži a ženy, mladí i staří, buď popravou neb strádáním. Počet jejich není ještě přesně stanoven, ale není rodiny, které by se nějak a prostřednictvím někoho tato krvavá nit nedotkla. Brány koncentračních táborů se nepřestaly otvírat. Byl prováděn plán zničení národa, jehož intelligence měla být

popravena, dělný lid zotročen v cizině a ostatní konečně vystěhováni. Symbol moderního ohroženého lidstva, který podal těsně před válkou náš dramatik Verner ve svém dramatu „Lidé na kře“, byl jako ztělesněn v osudech našeho národa, který bezmocně plovál, ode všech opuštěn, v nepřátelských vodách, při čemž z jeho území, statků a životů stále ubývalo, jako když plovoucí kra roztává. Byli jsme jako Noemův koráb v potopě, čekající, kdy průduchové zhouby ustanou, kdy se ukáže země svobody a míru a kdy staneme na našem Araratu, v nějž jsme stále pevněji věřili, čím více se útrapy přioštrovaly, vědouce, že Hospodin nad potopou sedí a sedětí bude, jsa králem na věky! Žalm 29, 10.

K největším bolestem patřilo, že i v národě našem se našli jednotlivci, kteří se dali do služeb nepřátel a zradili národ. Je stydno myslet, že i v řadách našich, ač nejvýš ojediněle, se našli ti, kteří poskvrnili svůj i náš štít. Církev ovšem nad nimi provedla svůj spravedlivý soud. Za největší projev poroby a ponížení jsme považovali, že k nejnižším zjevům na vysokých místech patřil právě ministr školství a osvěty, Emanuel Moravec, který nás chtěl převychovat pro říši a zapřáhal nás usilovně do říšského aktivismu.

Pro historickou paměť buď zde zachycena audience, ke které nás povolal spolu se synodním kurátorem, doc. dr. Boháčem do svého úřadu, kde nám povýšeně a autoritativně přednášel, že doba indifferenčního postoje církví k válce přestala a že církve musí osvědčit svou aktivní spolupráci s říší. Jsou prý jen dvě možnosti: buď zvítězí bolševism, což by znamenalo konec civilisace a především Evropy, anebo zvítězí říše, což bude znamenat záchranu civilisace, Evropy, a zejména také našeho národa. Je proto tedy třeba, aby církve přispěly k vítězství říše svým aktivním postojem. Každý jiný postoj, řekl, bude prý trestat jako tvrdý voják. Když jede rychlík a někdo se postaví na koleje, bude přejet! Měl prý pěkného psíka, kterého chtěl vyučit. On se však nedal. Utratil jsem ho! A tak to budeme dělat s každým, kdo bude odporovat. To bylo názorné poučení pana ministra kultu a osvěty představitelům československé církve evangelické v dvacátém století! Odpověděli jsme, že podle výslovných příkazů gestapa nezasahujeme do záležitostí politických, ale že věrnou prací náboženskou a mravní, která je posláním církve, chceme dávat národu sílu k přetrvání osudových bouří. Ukazovali jsme, že v době, kdy se tolik zdůrazňuje aktivismus, Čeští bratři jsou už svým životním habitem lidé práce; že v dobách, kdy se volá po morálce, my můžeme bez nadsázky říci, že mezi naším lidem je toto silné vědomí mravní odpovědnosti a opravdovosti. Ukazovali jsme, že v dobách, kdy jde o novou spravedlivou společnost a sociální postoj k člověku, toto je naše staré bratrské dědictví. A když se dnes volá po záchraně rodiny, že mezi námi ještě nevymřela odpovědnost za její či-

stotu a posvátnost. Pan ministr řekl, to že on ví, ale že teď je potřeba našeho aktivismu pro vítězství říše! A ten že od nás čeká.

Jsmo vděční Bohu, že sílil církve, její služebníky a lid, aby dovedli i za cenu utrpení a ztrátu života odpirati těmto náporům násilí a že neztratili víru ve vítězství pravdy a spravedlnosti. Počinání našich kazatelů veřejné i soukromé bylo vcelku statečné až na výjimky nejnepatrnější. Síla prorockých svědectví Písem o základech spravedlnosti, soudech Božích a nové naději, byla posilou lidu našeho v dobách nejhorších. Měli jsme takové, kteří vedli odboj víry. Přes zákazy zvláštních schůzí a konventů naše mládež i faráři a starší potají konali aspoň některé konference pastorální a presbyterské. I synodní rada svolávala aspoň seniory k občasným poradám. V mnohých našich chrámech i po censuře našich zpěvníků zaznívaly žalmy víry a hlaholila píseň: „Když Pán v své moci povstane“ a jiné podobné, do nichž náš lid vyléval svůj žal a z nich vynášel novou sílu a odolnost. Aby na místech, kde pro nedostatek kazatelů by se nebyly mohly konat služby Boží, se mohly našimi laiky konat bohoslužby čtené, zavedla synodní rada tištěná kázání, v nichž se dosud pokračuje a která dnes konají znamenitou službu v diaspoře. Misijní jednota, Evangelické dílo i Kostnická jednota, přes všechny obtíže podle daných možností nepřestaly konati svou práci.

3. Setba v bouřích.

a) Návštěvy synodního seniora ve sborech.

Synodní senior je vděčen Bohu, že v době tak bouřlivé, do níž ho postavil jeho úřad až do jeho suspense, přes všechny obtíže doby mohl konat pravidelné visitace farních, filiálních sborů a kazatelských stanic. Cestování při nedostatku vlaků, přeplnění, s vagony bez zasklených oken a bez tepla, bylo ovšem značně obtížné. Ale obecnství věřících právě v takové době bylo tím vzácnější a cennější. Rostoucí obtíže přivedly ho k tomu, aby se vydával na visitační cesty ob neděli a tak kázával v první neděli u Klimenta a třetí neděli u Martina ve zdi nebo v jiných chrámech pražských.

V šesti letech, až do podzimu 1946 vykonal visitace a kázal, nehledíme-li k jeho pravidelným, právě zmíněným kázáním u Klimenta, u Martina ve zdi, v těchto místech:

Kladno, 26. listopadu 1939.

Roku 1940: Liptál, 7. ledna. Žižkov II, 21. ledna. Žižkov I, 4. února. Strašnice 25. února. Dejvice 3. března. Rakovník 10. března. Jilemnice 14. dubna. Král. Vinohrady 21. dubna. Salvátor 28. dubna. Nové Město na Mor. 2. května. Libkovice 5. května. Kyjov 12. května. Baťov 13. května. Napajedla 13. května. Uherský Brod 13. května. Kardašova Řečice 18. května.

Kamenice n. Lipou 19. května. Jindřichův Hradec 19. května. Brno-Židenice 2. června. Brno-Husovice 2. června. Brandýs nad Orlicí 9. června. Střítež n. Bečvou 16. června. Horní Vsetín 23. června. Dolní Vsetín 23. června. Přerov na Moravě 19. června. Třebechovice pod Orebem 30. června. Libštát 21. července. Miroslav 25. srpna. Hustopeče 25. srpna. Břeclav 26. srpna. Moravská Ostrava 8. září. Šenov 8. září. Hořice 15. září. Nový Bydžov 15. září. Třebíč 22. září. Krucemburk 29. září. Klášter nad Dědinou 6. října. Rychnov nad Kněžnou 5. října. Chleby 13. října. Plzeň západ 20. října. Jarov 27. října. Olomouc 3. listopadu. Drahanovice 3. listopadu. Klobouky u Brna 17. listopadu. Brumovice 17. listopadu. Hradec Králové 24. listopadu. Brandýs n. L. 1. prosince. Chrudim 8. prosince. Slatiňany 8. prosince. Nové Město na Moravě 25. prosince. Blažkov 26. prosince.

Roku 1941: Libeň 19. ledna. Poděbrady 26. ledna. Lysá nad Labem 9. února. Smíchov 16. února. Radotín 9. března. Řevnice 9. března. Č. Budějovice 23. března. Salvátor 6. dubna. Jindřichův Hradec 13. dubna. Opatovice 20. dubna. Prostějov 27. dubna. Zlín 4. května. Mladá Boleslav 11. května. Král. Vinohrady 18. května. Volyň u Strakonice 25. května. Nahořany u Volyně 25. května. Velká Lhota u Dačic 1. června. Telč 1. června. Strmišov 2. června. Valtínov 2. června. Velké Meziříčí 8. června. Velká Byteč 8. června. Kutná Hora 15. června. Polička 22. června. Pržno 6. července. Jablunka nad Bečvou 13. července. Nové Město na Moravě 10. srpna. Červený Kostelec 7. září. Úpice 7. září. Kobylisy 14. září. Merklín 21. září. Smíchov 28. září. Nymburk 5. října. Opolany 19. října. Chlumeck 19. října. Břevnov 2. listopadu. Nosišlav 9. listopadu. Přibice u Nosišlavi 9. listopadu. Strašnice 16. listopadu. Plzeň Východ 30. listopadu. Jimramov 7. prosince. Bošín 14. prosince. Král. Vinohrady 28. prosince. Strašnice 31. prosince.

Roku 1942: Smíchov 1. ledna. Král. Vinohrady 4. ledna. Zbraslav 11. ledna. Břevnov 22. ledna. Benešov 15. března. Salvátor 22. března (výročí Komenského). Hranice na Moravě 29. března. Strašnice 5. dubna. Rokycany 12. dubna. Nusle 19. dubna. Velenice 26. dubna. Křižlice 3. května. Valteřice 3. května. Litomyšl 10. května. Lozice 17. května. Černilov 24. a 25. května. Soběslav 31. května. Veselí Mezimostí 31. května. Německé 28. června. Sázava 5. července. Nové Město na Mor. 19. července. Pustá Rybná 26. července. Ratiboř 6. září. Kateřinice 6. září. Libiš 13. září. Kostelec n. L. 13. září. Soběhrdy 20. září. Borová 27. září. Přerov 4. října. Hradec Králové 18. října. Salvátor 8. listopadu. Žižkov II 29. listopadu. Hlinsko 6. prosince. Vtelno 13. prosince. Smíchov 25. prosince. Salvátor 27. prosince.

Roku 1943: Strašnice 1. ledna. Salvátor 21. února. Salvátor 23. dubna. Myslibořice 9. května. Strašnice 26. dubna. Moravské Budějovice 9. května. Bučina 30. května. Humpolec 13. června. Opatov 14. června. Telecí 27. června. Hrubá Lhota na Val. 11.

července. Pržno 18. a 25. června. Libiš 29. srpna. Žižkov II 10. září. Salvátor 12. září. Libice n. C. 19. září. Velký Osek 19. září. Ledčice pod Řípem 26. září. Radotín 10. října. Sloupnice 31. října. Vršovice 7. listopadu. Krakovany 14. listopadu. Třeбенice u Terezína 28. listopadu. Jarov 12. prosince.

Roku 1944: Smíchov 1. ledna. Libeň 9. ledna. Hořovice 27. února. Braník 12. března. Škvorec 26. března. Salvátor 6. dubna. Smíchov 9. dubna. Strašnice 10. dubna. Žižkov I 23. dubna. Libeň 30. dubna. Prosetín 14. května. Hranice 28. května. Džbánov 11. června; od 9. července 1944 do 17. května 1945 byl synodní senior mimo úřad a nekonal tedy visitace.

Roku 1945: Nové Město na Moravě, díkčinění za osvobození 13. května. Slavnostní bohoslužby celopražské, jako projev vděčnosti Bohu za znovuzískání svobody u Salvátora 20. května. Krabčice 24. června. Husova slavnost ve Smetanově síni v Praze 1. července. Mladá Boleslav, Husova slavnost ve „Sboru“ 6. července. Salvátor, vzpomínka na mučedníky Českého Malína 13. července. Strašnice 29. července. Krouna 5. srpna. Brandýs n. O., slavnost Komenského 2. září. Heršpice u Brna 9. září. Kroměříž 23. září. Přerov 23. září. Poděbrady (Jeronym. jednota) 28. září. Čermná 14. října. Lanškroun 14. října. Martin ve zdi, bohoslužby pro středoškolskou mládež 25. října. Hrabová 28. října. Písařov 27. října. Hrabová 28. října. Zábřeh 28. října. Šumperk 28. října. Sudkov 28. října. Svěbolov 29. října. Pardubice 4. listopadu. Valašské Meziříčí 11. listopadu. Holešovice 25. listopadu. Nymburk 9. prosince.

Roku 1946: Smíchov 1. ledna. Nové Město na Moravě 7. dubna. Nové Město na Moravě 14. dubna. Hodslavice 26. května. Nový Jičín 27. května. Štramberk 28. května. Křižlice 11. srpna. Vrchlabí 11. srpna. Valteřice 11. srpna. Brandýs n. Orlicí (farařská konference) 26. srpna. Hradec Králové (Evangelické dílo) 29. srpna. Vysoká u Mělníka 8. září. Strakonice 13. října. Kdyně na Šumavě 1. listopadu.

Synodní senior je vděčen Bohu, že v dobách tak bouřlivých mohl navštívit přes dvě stě sborů a kazatelských stanic. Přes všecko dusivé policejní ovzduší naše sbory mohly konat pravidelné bohoslužby. Skoro ve všech sborech staršovstva mne ujišťovala, že účast při bohoslužbách je lepší nežli dříve. Tíseň doby vedla mnohé k vyhledávání společenství věřících. Naše shromáždění byla za války vlastně jedinými místy společného styku a svědectví slova. Vždyť i na pohřbech každý projev kromě řeči duchovního musil být předkládán úřadům k schválení. Ve sborech, kde už delší dobu z různých příčin účast při shromážděních upadla, ani tato doba tísně chrámy nenaplnila na důkaz, že klíčem k tomu je jen duchovní probuzení a živá víra, která nemůže žít bez bratrského obcenství. Sbory městské byly na tom v tomto směru lépe nežli venkovské. Zasazení údů církve, zvláště mládeže, do válečných prací, značně rušilo pravidelná

obvyklá obecenství, jmenovitě sdružení mládeže. Mnozí však, jak jejich dopisy do sborů a sdružení ukázaly, našli v cizině cenu svého domácího sboru. Také hmotný nedostatek, špatná výživa, špatný nebo žádný oděv a obuv, byly v některých našich sborech značně citelné a překážkou návštěvy chrámů. Strach, ztráty na životech a soužení v rodinách působily někde pozitivně, jinde negativně. Bylo zřejmo, jak v době tolika bolesti je potřeba věrné pastorační, k níž, bohužel, faráři, zastávající tři úřady, kazatelský, učitelský a matriční, neměli leckde potřebného času.

Vcelku jsem našel v našich sborech evangelickou tradici, někde živou, jinde hodně pokleslou a rozleptanou proudy myšlení, sociálními a politickými zápasy a světskými tendencemi moderního člověka, jenž je sklonný k pokušení získat svět a ztratit duši. Našel jsem však také sbory, kde bylo živé evangelické vědomí a svědomí, kde staršovstva nad úbytkem duchovního zájmu truchlila a toužila po probuzení. Našel jsem duchovní generace, starší i mladší, které se nespokojily jen korektní úředností, ale hledaly cesty a pracovaly věrně na zduchovnění svého stáde. Viděl jsem desítky věrných bratrů a sester, kteří pomáhají v nedělních školách a v práci mládeže.

Sbory naše si visitaci žádaly, vážily si jich a přes různé nesnáze je rády připravovaly. Hleděl jsem na své visitace v době, do jaké mi byl svěřen úřad tak odpovědný, nejen jako na výkony úřední, ale hlavně jako na funkci pastýřskou, buditelskou, pro evangelické svědomí, evangelisační a hlavně také ve dnech hrůz, pláče a bezradnosti, jako na funkci těšitelskou. Ukazoval jsem, že jdeme dobou, kdy se dějí Boží soudy na zemi nad odvrácením se od Božích zákonů, kdy je třeba všeobecného pokání. Nezapomínal jsem však také Božího příkazu právě do zajeť: „Potěšujte, potěšujte lidu mého!“ Rci městům a dědinám českým: Aj, Bůh váš! Nabádal jsem v době, kdy práce extenzivní nebyla možná, k intenzivní práci vnitřní, sborové. Zdůrazňoval jsem rodinnou výchovu, důležitost nedělní školy a sdružení mládeže, které při každé visitaci měly den své přehlídky a radostného obecenství. Potěšil jsem se skupinami horlivých mladých lidí. Kde obojí tato práce byla zanedbávána, nabádal jsem k její organizaci. Kde farář s pochopením se mládeži jen trochu věnoval, nebylo to bez výsledků. Kde pro přílišné zaměstnání nemohl, nebo tuto práci podceňoval, bylo to vždy k velké újmě sboru.

Vzácnými mi byly chvíle se staršovstvy sborů. Měl jsem příležitost v těchto schůzích osobně se seznámit s nejméně 3000 starších. S nimi jsem procházel duchovní stav sborů, jejich bolesti a radosti, problémy, plány a naděje. Referoval jsem o celém pracovním plánu církve a jejich potřebách duchovních i hmotných, zejména také o našem plánu finančním a o úsilích po našem finančním osamostatnění. Byla to velká příležitost in-

formační a výchovná. Kvituji vděčně, že bratří senioři a faráři pečují o tuto výchovu starších presbyterními konferencemi. Viděl jsem, jak staršovstva s velkou odezvou povstávají k našemu plánu za finanční osamostatnění. V tomto směru vykonaly velikou službu obsáhlé elaboráty bratra Ferd. Kavky a bratra synodního kurátora dr. Ant. Boháče. Vděčně musíme poznamenati, že jsme právě v době války učinili velký krok k finančnímu osamostatnění, zabezpečení a k realizaci ústřední pokladny. Také Jeronymova jednota v těchto nejtěžších letech dosáhla obdivuhodných finančních výsledků. Navrhoval jsem v staršovstvech zavedení sborových dnů, kde by každý sbor si uvědomoval své poslání a úkoly. Pokud dovolila doba, někde k nim došlo (Polička, Boskovice atd.).

Na některých místech byly stížnosti na malou návštěvu bohoslužeb. Příčiny byly udávány: přílišná sekularisace, politika, hospodářské zájmy. Jinde neoblíbenost faráře, formálnost a neživotnost bohoslužebná. Jinde starý úhor, který těžko prolomit. Také si leckde stěžovali na malou účast při sv. Večeři Páně. Pastorální a presbyterské konference zabývaly se nápravou v tomto směru. Svaz mládeže pojal tuto stránku za část své výchovy. Množily se také nářky na znesvěcování neděle světskými zábavami, přehnaným sportem a nedělními pracemi, k nimž zvláště údové církve, pracovně zasazení, byli nuceni. V některých sborech množila se smíšená manželství, doklad to poklesu evangelického vědomí a bezohlednosti nebo lhostejnosti, při jednom z nejdůležitějších kroků v životě, jakým je manželství. Také otázka hudby při pohřbech byla, bohužel, v některých sborech příčinou neblahých sporů. V době, kdy lidé umírali v milionech a nám všem se jednalo o bytí a nebytí, takovéto problémy by se byly vůbec neměly objeviti. Kde byly nebo kde ještě jsou aktuální, svědčí to především o nízké duchovní úrovni. Všecky tyto a podobné zjevy volají: „Otřes se z prachu! Oblec se v sílu, jatá dcero sionská!“

Práci našich bratří farářů vcelku musíme vděčně oceniti. Přes všecky obtíže a nebezpečí doby, stáli věrně na svých místech a konali své dílo podle sil a darů jim daných. V sedmi letech odešla na věčnost celá řada našich duchovních. Při zastavené výchově fakultní znamenalo to, že rostl počet uprázdněných sborů. Naším aktivním farářům přibýly nesnadné administrace uprázdněných sborů. Duchovní byli většinou přetíženi jako učitelé náboženství a správci farního úřadu. Situaci ztěžovalo omezení vlakové, zastavení dopravy autobusové a nemožnost získati jiné dopravní prostředky, takže farář býval na cestách od pondělí do soboty. V zimě často už v chatrném oděvu a obuvi se vracel do ledové fary, kde bylo nedostatek otopu, aby v nočních hodinách konal své úřední práce. Zavedením arijských ověření a příkazem vedení matrik i duplikátů v jazyce německém vedle českého, stoupala úřední činnost faráře jako lavina.

Kolik času zbylo na přípravě, na pastorační, o rodině ani nemluvě? Církev si váží věrnosti věrných v době, která především žádala: vezmi kříž svůj a následuj mne! Kdož nebéře kříže svého na každý den, není mne hoden!

b) *Ordinace vikářů:*

Roku 1939:

- 28. října v Praze II u Klimenta: Ladislav Dostál.
- 19. listopadu v Praze II u Klimenta: Ladislav Barot, Josef Kužel, Rostislav Nechuta, Jiří Širůček a Jan Vrubel.
- 24. prosince v Praze II u Klimenta: Břetislav Chlebiček a Jiří Ruml.

Roku 1940:

- 28. ledna v Praze II u Klimenta: Josef Hlaváč a Bohuslav Teplý.
- 12. května v Uherském Hradišti: Emil Ženatý.
- 23. června Vsetín: Evald Krygel.
- 10. listopadu v Husově domě v Praze: Pavel Urválek.
- 17. listopadu Klobouky: Jaroslav Horák.
- 15. prosince v Praze II u Klimenta: Vilém Foltin, Frant. Marounek, Josef Sládek, Bohuslav Šlégr.

Roku 1941:

- 2. března Chocení: Josef Voborník.
- 31. srpna Žižkov I: Bohuslav Černík a Josef Zákoucký.

Roku 1942:

- 19. dubna v Husově domě v Praze: Josef Kovář.
- 15. listopadu Žižkov I: Karel Palásek.

Roku 1943:

- 11. dubna Brno: Jan Pokorný.
- 4. července v Praze II u Klimenta: Stan. Segert, Josef Vanča, Jiří Vojtěchovský.
- 5. září v Praze II u Klimenta: Karel Jirků, Adrian Mikolášek, Milan Srnka, Josef Svoboda.
- 21. listopadu Střítěž nad Bečvou: Ilja Burian.
- 5. prosince Praha-Střešovice: Vladimír Doule.

Roku 1944:

- 16. dubna v Praze u Martina ve zdi: Karel Bakala.
- Náměstek synodního seniora Bedřich Jerie ordinoval téhož roku:
- 17. září v Praze na Kr. Vinohradech: Karla Matějku, Hynka Mertu, Břetislava Mikuleckého, Čestmíra Rychetského.
- 5. listopadu v Praze na Kr. Vinohradech: Miloslava Dobrkovského, Zdeňka Jokla, Zbyňka Laštovku, Bohuslava Otřísala a Milana Pavlince.

Na základě delegace ordinoval senior dr. Viktor Hájek: 17. prosince v Brně: Václava Procházku.

Po svém návratu k úřadu ordinoval synodní senior roku 1946 tyto vikáře:

24. března v Rokycanech Josefa Smolíka.

31. března v Praze u Klimenta: Ant. Balabána, Josefa Francouze, Čeňka Holečka, Václava Horu, Josefa Jirků, Stanislava Kureše, Frant. Novotného, Aloise Valentu.

Tito poslední byli po řadu let diakony. Synodní rada na základě zmocnění, daného jí synodem, po vykonané zkoušce je připustila k vikářské zkoušce. Vedl k tomu velký nedostatek vikářů a farářů při rostoucím poli pracovním.

c) *Instalace seniorské.*

Synodní senior vykonal instalaci těchto seniorů: G. A. Molnár, Trnávka, 2. listopadu 1939. Václav Matoulek, Hovězí, 6. ledna 1940. Dr. Viktor Hájek, Brno, 18. února 1940. Josef Kostkan, Hořátek, 5. ledna 1941. Jan Řezníček, Chocet, 2. března 1941. Bohumil Skalák, Jindř. Hradec, 14. dubna 1941. Jaroslav Kučera, Libštát, 24. srpna 1941. Václav Kejř, Nové Město na Mor., 14. dubna 1946. Miloš Sourek, Přerov, 30. května 1946. Štěpán Pavlinec, Černilov, 10. června 1946.

d) *Otevření modliteben a sborových domů.*

Slavnosti otevření nebo znovuotevření církevních budov se konaly tyto: Hodonín, sborový dům, 8. října 1939. Dolní Bělá, Husova kaple, 29. října 1939. Česká Třebová, chrám, 1. listopadu 1939. Daňkovičky, obnovený chrám, 4. srpna 1940. Třebenice, modlitebna, 1. září 1940. Boskovice, chrám, 29. června 1941. Brno - Židenice, obnovený chrám po dvojím náletu, 2. června 1946.

Válečná doba pod zákazem staveb zastavila na sedm roků veškeré stavební podnikání. Za tu dobu a při nesnázích stavebních po válce vzrostl náš stavební problém do velkých rozměrů. Máme desítky kazatelských stanic, které potřebují stavby. Když nás za protektorátu vypověděli s našimi bohoslužbami ze škol, viděli jsme, jak palčivý je tento náš problém. V přemíňných našich sborech farní budovy jsou v přebohém stavu a bude zde potřeba velkého počtu novostaveb anebo rozsáhlých oprav. Při pohledu na nedostatek materiálu, pracovních sil a drahoty doléhá na nás otázka, kdy a jak budeme moci postavit aspoň nejnutnější.

e) *Péče o bohoslovecký dorost.*

Zavřením Husovy fakulty byla církev postavena před jeden z nejtěžších problémů: vzdělání mladých bohoslovců a udržení ročního přírůstku duchovenských sil. Dne 26. října 1939

vykonali před synodní radou vstupní zkoušku tito bohoslovci: Vl. Doule, A. Dvorský, Josef Hájek, B. Chrástek, K. Jirků, K. Matějka, B. Mikulecký, Fr. Moravec, St. Segert, Josef Svoboda, Jaroslav Vanča, Adolf Ženatý a Jarmila Zámíšová (celkem 14). Za měsíc 17. listopadu byly vysoké školy zavřeny a tedy také Husova fakulta.

Dne 22. dubna 1940 byl synodní radou uspořádán v Husově domě „kurs pro výchovu církevních pracovníků“ s vědomím ministerstva školství a národní osvěty. Bohoslovci, vedení a vychovávaní při farních úřadech jako kancelářští pomocníci, praktikanti, učitelé náboženství, účastnili se povinně tohoto kursu. Přednášeli: synodní senior dr. J. Křenek, náměstek B. Jerie, dr. E. Lány, dr. J. Lukášek, dr. Fr. M. Dobíáš, B. Potměšil, dr. J. Souček, M. Krejčí, M. Bohatec a prof. Hnátek.

Církevní zkušební komise pro vikářské zkoušky v roce 1940 vydala dekret volitelnosti za vikáře: E. Ženatému, V. Foltinovi, J. Horákovi, Fr. Marounkovi, B. Šlegrovi, J. Sládkovi a J. Voborníkovi.

V roce 1941 usilovala synodní rada o znovuotevření Misiijní školy v Olomouci pro výchovu bohoslovců a o její přenesení do Prahy. Ministerstvo však výnosem z 10. října 1941, č. 126.257/41-V/2 zřízení misiijní školy nepovolilo. Bylo tedy přikročeno k výchově bohoslovců písemnými kursy a povoláním ke zkouškám do Prahy. Přitom jim byly vydávány příručky a pomůcky. Počet bohoslovců všech ročníků v roce 1941 činil 54.

V roce 1942 vykonali zkoušku vikářskou před církevní komisí J. Kovář a K. Palásek. Synodní rada schválila 8. září předpisy pro soukromou přípravu k vikářským zkouškám. To vše se stalo na základě zmocnění, daného synodní radě synodem. Také v tomto roce se konal pro bohoslovce zvláštní kurs v Husově domě, při čemž přednášeli: synodní senior dr. J. Křenek, dr. Ant. Boháč, dr. F. M. Dobíáš, dr. A. Novotný, dr. R. Říčan a dr. J. B. Souček. Kurs konán 25.—27. listopadu.

V roce 1943 byla rozrušena výchova bohoslovců nařízeními o pracovním nasazení, jemuž někteří jednotlivci a zvláště ročníky 1921 a 1922 neunikly. Do seznamu bylo zapsáno 15 bratrů. Studium dokončilo a druhou vikářskou zkoušku vykonalo 10 vikářů. (Jan Pokorný, Karel Jirků, A. Mikolášek, St. Segert, Milan Srnka, Josef Svoboda, Jaroslav Vanča, Jiří Vojtěchovský, Ilja Burian a Vlad. Doule.) Pro bohoslovce byl zase uspořádán kurs ve dnech 23.—26. února 1943. Přezkoušení bohoslovců po skupinách se konalo 27. a 28. ledna, 24. a 25. března a 15. září.

Roku 1944 nebylo možno konati kursy a hromadná přezkoušení, poněvadž zákazy shromažďování a cestování se přiosťrovaly. Byli voláni jednotlivě jen bohoslovci pokročilejší. Byly vydány cyklostylem další theologické pomůcky.

Roku 1945 bylo pro válečné události chystané přezkoušení bohoslovců odloženo na neurčito. To umožnilo dokončení většiny

cyklostylovaných příruček, které byly studentům ještě zaslány. Styk s examinátory byl omezen pouze na zasílání úloh. Hlavní zkoušky vikářské byly odloženy. Od 1. června 1945 byla Husova fakulta znovu otevřena.

f) *Válečné škody na církevních objektech.*

Praha XI, Žižkov, poškození budovy farního příbytku.

Praha XI, Jarov, církevní budova poškozena náletem.

Praha XIV, Nusle, budova farní poškozena náletem.

Rybníky u Prahy, menší škody na církevních budovách použitím k vojenským účelům.

Dobříš u Prahy, okolí kostela poškozeno vojenským užíváním.

Domažlice, církevní budova poškozena dělostřelbou.

Plzeň - Východ, fara a kostel poškozeny náletem.

Plzeň - Západ, kostel poškozen dvěma leteckými útoky.

Rokycany, těžké poškození kostela i fary leteckými útoky.

Mělník, lehčí poškození kostela a fary.

Opolany p. Libice, církevní budova poškozena užíváním za skladiště.

Kolín, farní budova a hřbitov poškozeny náletem.

Krucemburk, kostel lehce poškozen leteckým útokem.

Tábor, církevní budova použita za války za „Deutsches Haus“. Škody velké.

Sázava, p. Vel. Losenice, farní a církevní budova poškozena vojenským užíváním.

Mladá Boleslav, sirotčinec zničen leteckým útokem.

Hradec Králové, budova Husova domu poškozena používáním k účelům Hitlerjugend.

Nové Město na Moravě, leteckým útokem poškozena fara, naléhavá potřeba novostavby, kostelní okna poškozena.

Hustopeče u Brna, kostel a fara poškozeny dělostřelbou.

Střížov u Jihlavy, kostelní budova používána vojskem.

Nikolčice, menší škody na kostele, způsobené dělostřelbou.

Rychmanov u Sokolnic, kostel poškozen dělostřelbou.

Heršpice u Slavkova, kostel a fara poškozeny leteckým útokem a dělostřelbou.

Slavkov, kostel poškozen dělostřelbou.

Miroslav, kostel a fara poškozeny leteckým útokem. Faru bude nutno nově postavit.

Nosislav, kostelní věž dělostřelbou poškozena.

Brno, Pellicova ul., kostel i fara poškozeny leteckým útokem a dělostřelbou.

Brno, Silůvky, kostel lehce poškozen dělostřelbou.

Brno-Židenice, kostel dvakrát těžce bombardován.

Klobouky u Brna, kostel poškozen dělostřelbou.

Hodonín, kostel i fara poškozeny dělostřelbou.

Břeclav, kostel poškozen vojenským užíváním.

Javorník, fara těžce poškozena dělostřelbou.

Uherské Hradiště, sborový dům lehce poškozen blízkým výbuchem.

Staré Hamry ve Slezsku, lehčí poškození kostela dělostřelbou.

Hodslavice, lehčí poškození kostela a bývalé církevní školy.

Prostějov, kostel poškozen dvojím leteckým bombardováním.

Šenov u Mor. Ostravy, kostel lehce poškozen dělostřelbou.

Orlová, církevní dům úplně vypálen.

Hranice na Moravě, lehké poškození kostela leteckým útokem.

Valašské Meziříčí, kostel i fara poškozeny leteckým útokem a bojem v ulicích.

41
42 Myslibořice, velká zámecká budova sociálních ústavů (sirotčinec, starobinec) poškozeny užíváním k účelům vojenským, pobytem Hitlerjugend a zčásti dělostřelbou. Škody odhadujeme nejméně na 8 milionů korun.

g) *Z řad duchovních povolání na věčnost:*

Roku 1939: Jarolím Nešpor, 19. března. Frant. Prudký, Olomouc, 26. března. Josef Kulík, Libkovic, 12. května. Ladislav Juren, Nymburk, 4. července. Bohuslav Hromádka, Val. Meziříčí, 7. srpna. Josef Marek, Sázava, 16. září.

Roku 1940: Viktor Szalatnay, Kutná Hora, 11. listopadu. Václav Miler, Bošín-Praha, 8. prosince.

Roku 1941: Tim. B. Kašpar, Semonice, 10. února.

Roku 1942: František Hrejsa, Val. Meziříčí, 19. února. Rudolf Mahovský, Humpolec, 3. července. Bohumil Smetánka, Chrudim, 1. září. Jaromír Stehlík, Javorník, 19. listopadu. František Rozbořil, Jimramov, 15. prosince.

Roku 1943: Jaroslav Myška, Škvorec, 26. února. Jaroslav Dobiáš, Praha-Nusle, 9. března. Emil Pokorný, Sázava, 3. července. Bohumil Baštecký, Pustá Rybná, 23. srpna. Miloš Balcar, Kladno, 8. září.

Roku 1944: Josef Růžička, Kovánek, 16. ledna. František Žilka, prof. Husovy fakulty, 9. února. Rudolf Lány, Čáslav, 31. března. Jan Václavík, Krucemburk, 5. srpna.

Roku 1945: Jaroslav Štulc, diakon, 1. ledna. Bedřich Horký, Džbánov, 28. dubna. Jaroslav Kučera, Libštát, 13. září. Miloš Krybus, 20. listopadu.

Roku 1946: Slavomil Daněk, prof. Husovy fakulty, 23. února. Jan Skalák, Vsetín, 24. května.

4. Nová svoboda — nové úkoly.

a) *Dočkali jsme se osvobození.*

V takovém ovzduší žila církev a v takových bouřích konala své dílo. Plavili jsme se „proti větrům odporným“. Sk. ap. 27, 4. Vyhlíželi jsme úzkostlivě na modlitbách, brzo-li se ukáže pevnina a ohrožená lodice církve se octne na svém Araratu. Je to přímý div milosti a slitování Božího, nad nímž nepřestaneme volat: Ne nám, Hospodine, ne nám, ale jménu svému dej čest pro milosrdenství své a pravdu svou. Dočkali jsme se toho s vítězstvím spojenců a po naší květnové revoluci, kdy jsme vyšli po druhé jako osvobozená republika 9. května 1945. Radost tato vzešla ze soužení, obětí a krve nesčetných obětí.

Synodní senior vykonal první kázání po osvobození, ještě v ovzduší zběsilého útěku Novým Městem na Moravě, v tomto místě svého exilu na den Nanebevstoupení Páně, 13. května 1945, na text: Žid. 2, 9. Dne 17. května se vrátil do Prahy a přejal svůj úřad. Podobně také synodní kurátor. V neděli 20. května odpoledne konány byly v chrámě u Salvátora slavnostní služby Boží, díkůčinění za osvobození pro všechno pražské evangelictvo za veliké účasti duchovních i lidu. Synodní senior vykonal kázání o hlavní vychvácené z ohně. Amos 4, 11 a Zachariáš 3, 2.

Nová doba přinesla nové úkoly a problémy. Z nejdůležitějších událostí vzpomeneme aspoň některých:

b) *Devátý synod.*

Byl svolán do Prahy na 6. prosince 1945 do Husova domu. Zahájen byl v modlitebně na Vinohradech pobožností, při níž kázal synodní senior na slova Izaiášova 41, 13, 14. Byl to hlavně synod volební a byl odročen na příhodnou dobu roku 1946. Z tohoto synodu vyšla synodní rada v tomto složení: ThDr. Josef Křenek, synodní senior, PhDr. Ant. Boháč, synodní kurátor, Bedřich Jerie, náměstek synodního seniora. Členové synodní

radý: farář Bohuslav Burian, JUDr. Gustav Hrejsa a Amos Pokorný. Náhradníci: ThDr. Viktor Hájek, PhDr. Jindřich Hrozný a JUDr. Lubomír Jelen.

c) *Osídlení pohraničí.*

Po porážce nepřitele a schválení odsunu Němců, počalo se vyprazdňování našeho pohraničí, které podnítilo v celé naší církvi vystěhovalecký ruch. Fakt tento jest větším, než můžeme dnes posoudit. Minulé věky nás vyháněly z vlasti. Po této válce nadešla doba, kdy nastal německý odsun a zněmčelé kraje se otevřely našemu lidu. To znamená v celém národě a zvláště také v naší církvi velké změny. Zvláště z chudších horských sborů nastalo silné stěhování do pohraničí, čímž mnohé staré sbory značně zesláblý a vzrostla nám v celém pohraničí velmi rozsáhlá diaspora se všemi velkými těžkostmi obsluhování.

Sbory, senioráty i synodní rada usilovaly o to, aby se toto naše vystěhovalectví do pohraničí příliš nerozplynulo, ale aby náš lid byl, pokud možno, soustředěn do kompaktních osad. Toho se dosáhlo, bohužel, jen částečně při složitosti problému nejen pro nás, ale i pro osidlovací úřady a vládu. Úkoly revoluční doby se někdy nedají dost rychle vtělit v přesné programy. Usilovali jsme však přece o to, aby naše vystěhovalectví do pohraničí bylo, pokud možno, dirigováno se zřetelem k organizaci nových sborů. Bratři senioři, jichž území se tyto změny týkaly, vykonali velké dílo. Jsou to zejména senioři: J. Kantorek, E. Otter, dr. V. Hájek, B. Burian a J. Kostkan. V seniorátě moravskoslezském byl k tomuto osidlovacímu úkolu oddělen br. farář Losa, který řídil vystěhovalectví na sev. Moravě. V seniorátě novoměstském a poličském byl to konsenior O. Prosek a farář Otakar Kadlec, vedle jiných bratří na jiných místech. Výsledek těchto úsilí byl, že v našem pohraničí vzniklo více než padesát středisek, z nichž některá již se organizují v samostatné sbory. Pohyb ještě neustal, celá věc je ve stadiu vývoje a organizace pomalu pokračuje. Pole naší práce se tím nesmírně rozšířilo a problém opatření těchto nových míst při nedostatku duchovních dostoupil své kritické výše.

Hlavní oblasti přistěhovačích jsou: v seniorátě plzeňském. Zde se organizuje nová oblast s hlavními středisky Aš (koncem prosince 1945 tam bylo asi 303 duší), Černošín (300), Dobruška (104), Cheb (628), Mariánské Lázně (300), Nýřany (232), Tři Sekery (430), Stříbro (190), Trpísty (225), Zbuz (120), Planá, Tachov (100). V této nové oblasti se počítá přes 3000 duší.

Největší novou oblast má seniorát podlipský. Zde jsou hlavní střediska kolem Štětí (300), Falknov (250), Chodov (600), Chomutov (1500), Jirkov (250), Kadaň (1000), Kraslice, Horní Litvínov (200), Locket, Nejedek

(1200), Podbořany (150), Karlovy Vary (800), Žatec (1000). V této oblasti je celkem kolem 7000 duší.

Další nová oblast je tato: Bor (250), Cvikov (200), Doksy (200), Dubá (150), Jablonné pod Ještědem (250), Česká Lípa (1000), Mimoň (250), Podmokly (2000), Rumburk (500), Velký Senov (200), Šluknov (300), Varnsdorf (600). V této oblasti je celkem 6000 duší.

Oblast Teplicko-Šanovská: Bílina (150), Duchcov (900), Hrdlovka (150), Ústí n. Lab. (3000). Celkem na 5000 duší.

Na Třebenicku je organisována nová oblast v Úštěku a Habřině (300), v Chotíněvsi a sbor v Litoměřicích.

V seniorátě královéhradeckém: Liberec a Jablonec nad Nisou (3000), Nové Město pod Smrkem (250), celkem na 3500 duší.

V seniorátě poličském se otevřela nová oblast na Svitavsku: Svitavy, Radiměř (750).

V seniorátě brněnském je novým střediskem Znojmo a Moravská Třebová.

Seniorát moravsko-slezský má svá nová pole na Hodslavsku: Suchdola N. Jičín; na Olomoucku: Bruntál (400); na Zábřežsku: Frývaldov, Šobotína Šumperk.

Péče o tato střediska patří k nejpalčivějším problémům naší církve. Nedostatek farářů a vikářů a na šedesát nových míst, kde se káže evangelium, činí tento problém velmi kritickým. Čekáme na první bohoslovce, aby rozmnožili řady pracovníků. Jsme vděční povolaným laikům za pomoc, kterou v takové době poskytují. Jen na několika místech jsou stálí pracovníci. Jinak se tato střediska obsluhují tak, že faráři ze starších sborů v některých seniorátech s pochopením svých sborů vždy na několik týdnů vypomáhají. Zvláště seniorát poděbradský a později i časlavský poskytují pravidelnou pomoc. Jsme za tuto službu, velmi nesnadnou, ale vděčnou, vděční farářům i sborům, kteří je uvolňují. S vyučováním náboženství v těchto místech jsou velké potíže. Srdce nad tím bolí, že někde se náboženství nevyučuje vůbec.

Pohled na statistiku v jediném seniorátě jako je plzeňský, jasně ukáže, jaké jsou to nesnáze. V plzeňském seniorátě je 28.160 duší v 7 sborech farních, 2 sborech filiálních a 57 kazatelských stanicích. Tento komplex obstarává 5 farářů, 4 vikáři a 7 diaconů. Kolikrát musí za neděli každý kázat, má-li se všech těchto šedesát šest míst obstarati jenom kázáním. Podobně je tomu v seniorátě podřípském a jinde.

Do této nové doby vstupuje církev podle posledního do-
tazníku z roku 1945 s 307.296 dušemi v 13 seniorátech, 174 sbo-

rech farních, 34 sborech filiálních a 288 kazatelských stanicích. V církevní službě je 146 farářů, 40 vikářů a 28 diakonů. Káže se tedy za neděli na 500 místech. Zde vyniká, jak žeň je mnohá a dělníků málo. Při této bolesti mnohé a nedokonané nebo mdle a nedokonale konané práce nás tím více bolí, že někde mají naše staré sbory své duchovní a že si jejich služeb neváží, zatím co na nových místech marně se touží po pravidelných bohoslužbách.

d) *Zahraniční exulanti se vracejí.*

Naše osvobození otevřelo bránu do vlasti našim exulantům z Polska a Slezska. Vracejí se mezi nás a zakládají své sbory. Děje se to s velikými nesázemi. Rodiny mnohých jsou ještě rozdělené tak, že muži jsou zde a čekají návrat svých žen a dětí. Doufáme, že se strany vlád tento bolestný problém bude brzo rozřešen, protože někde působí již velmi destruktivně. Hledání nových sídel, ne vždy přiměřených potřebám a představám, je příčinou mnohých zklamání a bolestí. Církev naše pozdravuje tyto bratry a sestry jako tělo z těla našeho a kost z kostí našich. Vidíme v nich fakt Boží milosti, který ani tomu semeni naší reformace, zanesenému do ciziny, nedal zahynout. Bratří tito zachovali si nejen jazyk, ale i lásku k Bibli a církvi, takže ve mnohém jsou nám vzorem. Navrátilo se jich přes 7000 duší. Jejich hlavní střediska jsou: Tři Sekery, Trpisty, Nejdek, Chodov, Teplá, Lestkov, Stříbro, Černošín, Valeč, Šumperk, Cvikov, Jablonec p. Ještědem, Liberec, Nové Město pod Smrkem, Podmokly. Spolu s nimi vrátili se jejich duchovní, bratří Jar. Opočenský, Jan Jelínek a dr. Emil Jelínek, kteří mezi nimi pracují. Do vlasti přijeli i duchovní, dosud působící v zahraničí: Antonín Blažek z Uljaniku, Karel Loveček z Tordince a Jaroslav Pech z Velkého Srediště. Radostně je vítáme do našeho středu a žádáme jim Boží ochrany a slibujeme jim svou pomoc. Laskavostí Britické a zahraniční společnosti biblické bude jim zasláno asi 940 Biblí. Tito bratří byli slavnostně uvítáni při bohoslužbách 16. června 1946 u Martina ve zdi, kde synodní senior kázal na text Ezechiel 37, 21, 22.

e) *Problémy německé církve evangelické a a. v. církve na Těšínsku.*

Existence německé evangelické církve byla odsunem Němců v základech podlomena, takže tato církev fakticky přestane existovati. Zůstanou zde však loyální Němci, kterým se dostane našeho státního občanství. Ti budou toužiti po ukojení svých náboženských potřeb. Vzhledem k tomu obrátilo se vedení německé evangelické církve na církev naši brzo po převratu s žádostí, aby zbytky jejich církve byly večleněny a splynuly s církví naší. Devátý synod usnesl se vzhledem k tomu žádosti této vy-

hověti, dá-li k tomu vláda svůj souhlas, na který nyní, po odsunu dokonaném, čekáme.

Také A. V. církev na Těšínsku prožila a prožívá revoluční převraty. Slezský národní výbor ji po převratu zrušil a jmenoval faráře Winklera administrátorem. Ten dosadil do každého sboru jednoho českého faráře, aby Češi byli opatřeni nábožensky. Toto porevoluční administrátorství bylo pak vládou změněno, ale čeští faráři, počtem 7, zůstali na svých místech a slouží našemu lidu v těchto československých sborech dál. Očekáváme, že vláda brzo vyjádří své stanovisko k této nevyjasněné věci.

Ve věcech majetku německé evangelické církve, chrámů, far, škol a církevních budov, čekáme na konečné slovo vlády. Držíme však a zastáváme stanovisko, že jmění církevní je majetkem účelovým, kterého nemá býti používáno jinak, než k účelu, pro který bylo vytvořeno, to jest, že jmění evangelické církve německé má býti zachováno jedině k účelům evangelické církve (obdobně jako je tomu se jměním německých katolíků) a že tedy majetek tento má přejíti ve vlastnictví církve naší, která je spojenou církví a. v. a h. v., jež obě v době rakouské byly i s německou církví pod společnou administrativou vrchní církevní rady ve Vídni. Ministerstvo školství a osvěty a zejména církev Československá nesdílí toto stanovisko a pracují k tomu, aby toto evangel. církevní jmění bylo prohlášeno za konfiskát. Naše církev však zastává své stanovisko pevně a její zástupci osvětlují je různými intervencemi u ministerstev a vlády. Synodní kurátor dr. Boháč napsal o tom obsáhlé memorandum, které rovněž bylo ministerstvům a vládě předloženo. Čekáme, že otázka tato bude spravedlivě a s respektem k naší církvi vyřešena.

f) Nové farní a filiální sbory.

Organisace nových sborů farních a filiálních byla v době okupace zastavena. Teprve nová svoboda dala nám možnost je opět zřizovati. Ke dni 15. XI. byly vyhlášeny tyto farní a filiální sbory:

Seniorát pražský: 1. Praha-Braník od 1. XI. 1946.
2. Praha Jarov, od 28. X. 1945.

Seniorát plzeňský: 3. Přeštice od 1. VI. 1946. —
4. Kdyně od 1. VII. 1946.

Seniorát podřipský: 5. Podmokly od 1. IX. 1946. —
6. Most od 1. IX. 1938.

Seniorát královéhradecký: 7. Nový Bydžov od 1. I. 1946. — 8. Jilemnice od 28. X. 1945. — 9. Liberec od 1. VII. 1946.

Seniorát čáslavský: 10. Předhradí od 28. X. 1945.
— 11. Zruč nad Sázavou od 1. XI. 1946.

Seniorát chrudimský: 12. Česká Třebová od 1. VII. 1946.

Seniorát poličský: 13. Hlinsko od 1. VI. 1946. — 14. Polička od 1. IX. 1946.

Seniorát tábořský: 15. Strmilov od 1. I. 1945.

Seniorát brněnský: 16. Brno-Husovice od 28. X. 1945. — 17. Znojmo od 1. IX. 1946. — 18. Kyjov od 1. I. 1946.

Seniorát moravsko-slezský: 19. Hranice od 1. V. 1946. — 20. Šenov od 1. XI. 1946. — 21. Šumperk od 1. VIII. 1946. — 22. Zábřeh od 28. X. 1945. — 23. Frývaldov od 1. I. 1946.

Nové filiální sbory 1938—1946.

1. Hořovice od 1. IX. 1946. — 2. Dambořice od 1. X. 1946.

Žádosti o nové farní sbory: 1. Ústí n. L., 2. Mariánské Lázně, 3. Nejdek, 4. Volyně, 5. Nové Město pod Smrkem, 6. Žatec, 7. Česká Lípa a Bor u České Lípy, 8. Cheb, 9. Aš, 10. Rumburk, 11. Varnsdorf, 12. Praha-Spořilov, 13. Černošín, 14. Trutnov, 15. Jičín, 16. Zruč, 17. Chomutov, 18. Chrást, 19. Kadaň, 20. Jablonec n. N., 21. Duchcov, 22. Broumov, 23. Litoměřice, 24. Svitavy, 25. Vrchlabí, 26. Falknov—Karlov Vary, 27. Chotiněves, 28. Jablonné pod Ještědem, 29. Suchdol n. O., 30. Mor. Třebová, 31. Nový Jičín, 32. Krnov, 33. Bruntál, 34. Opava.

Nové filiální sbory vzniknou pravděpodobně v blízké době v těchto místech: 1. Lanškroun, 2. Praha-Modřany, 3. Havlíčkův Brod, 4. Heřmanův Městec, 5. Holice, 6. Zásmyky.

g) Styk s nekatolickými církvemi domácími.

S evangelickými církvemi domácími se pokračovalo v bratrských stycích i za války. Nyní se připravuje reorganisace Svazu evangelických církví v ČSR, která by odpovídala změněným poměrům a potřebám doby. Také v otázce spojení reformačních církví bylo pokračováno. Nejkonkrétněji s Jednotou bratrskou. Pod tíhou doby a útisku jsme doufali, že nejsme od spojení daleko. S návratem svobody však se zdá, že věc se zas poněkud oddálila. Neznamená to však, že se potřeba tohoto spojení zmenšila; naopak, že v době, kdy poválečné zlo se slévá v jeden nebezpečný veletok, se tato potřeba jednotné fronty církví zvýšila. Naše církev věří, že přijde čas, kdy tento náležitý problém uzraje. Chceme také usilovně dále pracovat a s naší strany učiniti vše, čeho je potřeba k řešení a rozřešení tohoto problému za vedení Božího. Velmi přátelské styky máme s evangelickou a. v. církví na Slovensku. Hned po převratu v květnu 1945 jsme poslali pozdravné dopisy jejímu gener. biskupu dr. Vlad. Čobrdovi a biskupu dr. S. Osuskému. Podobné blízké styky jsme navázali a stále udržujeme i s reformovanou církví na Slovensku.

S církví československou nás nyní dělí různá hlediska na osud majetku býv. německé evangelické církve, o které se náš synod v prosinci 1945 usnesl, že se může přičleniti k naší církvi, dá-li vláda k tomu souhlas. Tato různá hlediska na některých místech vyvolala napjaté a nemilé situace, ale věříme, že se dočkáme spravedlivého řešení tohoto problému, bez porušení bratrských vztahů, v jakých jsme s touto církví stáli až dosud a v jakých chceme k ní státi i v budoucnosti. Vstoupili jsme také v přátelský styk s vedením církve pravoslavné v Čechách a na Moravě. Synodní senior spolu s jedním členem synodní rady byli přijati velmi bratrsky exarchou moskevského patriarchy, arcibiskupem pražským, vladykou Jelivferijem, dne 18. října 1946. Vyjádřili mu radost nad tím, že se obě církve mohou takto přátelsky setkat na půdě naší osvobozené země. Ujistili jsme ho, že jako vztahy světového protestantismu k církvi pravoslavné jsou všude velmi přátelské, tak budou také vztahy naší církve k pravoslavné církvi zdejší neseny vždy vděčností za osvoboditelské dílo, v němž slovanské pravoslaví má svůj velký díl.

h) Spojení se zahraničními církvemi.

Doba války a okupace přerušila veškeré styky s protestantskými církvemi v zahraničí. Dozor okupantů bděl i nad touto stránkou našeho církevního života. Synodní rada byla z nejvyšších míst za t. zv. protektorátu dotazována na naše dřívější styky s církvemi zahraničními.

Hned po převratu jsme navázali aspoň písemné styky se zahraničním tím, že byly zaslány pozdravné dopisy presbyterní církvi v Anglii, skotské presbyterní církvi, presbyterní církvi v USA, jakož i východní a západní sekci Alliance presbyterních církví. Také s církví švédskou a norskou navázány byly písemné styky prostřednictvím arcibiskupa Eidama v Uppsale a biskupa Bergrava v Oslo, rovněž se Švýcary prostřednictvím prof. dr. Adolfa Kellera v Ženevě. Protestantům francouzským k slavnostnímu shromáždění, připomínajícímu „církve pouště“, jsme zaslali v září 1946 prostřednictvím konseniora V. Čapka pozdravný přípis, který byl vřele kvitován.

Prvními živými pojitky se zahraničím byli nám někteří z našich bratrů, kteří za války do zámoří unikli a tam se účastnili osvobozovací akce. Již v létě 1945 byl vřele mezi námi ve vlasti uvítán dr. J. L. Hromádka, který po celou dobu války jako profesor na theol. semináři v Princeton, New Jersey, byl výmluvným exponentem naší spravedlivé věci nejen v americkém světě universitním a církevním, ale i v široké americké veřejnosti. Vrátil se k nám po prvé v létě 1945 a po druhé v létě 1946 a posloužil nám doma svými četnými přednáškami k ujasnění a orientaci a k mravnímu a duchovnímu posílení v dobách poválečného zmatku. Profesor Hromádka si získal v Princetonu

tolik přízně, že byl žádán, aby v Americe zůstal. Jeho svědomí však mu ukázalo jasně, aby se vrátil, až splní své závazky v Princetonu, k službám své církve a svého národa doma ve vlasti. A tak se má na trvalo vrátiti v roce 1947. Také profesor dr. J. B. Kozák ztrávil válečná léta v Americe jednak jako profesor v Oberlin College, Ohio a jednak ve službách vládních ve Washingtonu. I jemu jsme vděčni za vše, čím posloužil v našem zahraničním boji za svobodu.

Vedle jiných bratrů z našich řad účastnili se naší zahraniční akce ve Spojených státech: prof. dr. Otakar Odložilík a dr. Milič Čapek, Blahoslav Hrubý, JUDr. Miloslav Horák, Frant. Matula, V. Herčík, L. Soukup, P. Fischer a j.

Potěšilo nás, že mezi prvními, kdo nám osvědčili osobním stykem své přátelství po válce, byla presbyterní církev skotská. Věděli jsme, že těžce nesla bezpráví, jež nám způsobil Mnichov a sama to nejednou kajicně a se zahanbením přiznala. Hned v podzim 1945 vyslala k nám znovu jako svého představitele, který mezi posledními opouštěl naši zemi na počátku druhé světové války, faráře Roberta Smitha, který znovu zahájil u Martina ve zdi pravidelné anglické bohoslužby. Na jaře 1946 vrátil se opět do Skotska, aby podal zprávu o své činnosti a vyčkal rozhodnutí své církve, zda ho vyšle na trvalo nebo aspoň na delší dobu do Československa. Generální Assembly ho ustanovila jako bratrského representanta církve skotské u nás na dobu tří let. Těšíme se z toho, že staré vřelé styky s církví skotskou po válce opět nabyly své pevnější a trvalejší formy a vítáme znovu vřele faráře R. Smitha i jeho paní mezi námi.

Mezi prvními, kdo zavítali k nám od světové Rady církví v Ženevě v září a říjnu 1945, byla americká presbyterní delegace, faráři: dr. Hugh Thomas Kerr, Pittsburgh Pa, dr. Benjamin J. Bush z Detroit, Mich. a dr. George W. Buckner z Indianapolis, Ind. Roku 1946 byl přítomen biskup z Herefordu, zástupce arcibiskupa Canterburského a Rev. H. M. Waddams, generální sekretář anglikánské církve pro styky s cizinou. Biskupu z Herefordu udělila Husova fakulta čestný doktorát bohosloví. V červenci a listopadu nás navštívil člen rady církví v Ženevě, dr. J. Hutchison Cockburn, bývalý moderátor skotské církve. Ze švýcarské církve projevil o nás zájem spolek pro podporu církevních institucí, reprezentovaný faráři H. Staehelinem a H. Hellsternem. Vítaným hostem byl v létě r. 1946 dlouholetý náš přítel dr. Kenneth Miller, ředitel American Relief for Czechoslovakia. Dále nás navštívili: dr. Waitstill Sharp z Amer. Relief for Czechoslovakia, Rev. W. T. Wickstrom, sekretář Světové rady církví pro materiální pomoc Československu, Rev. Stuart Herman, sekretář pro studentskou práci světovou, Albín Czermak-Fischer, delegát mezinár. Červeného

kříže, prof. Fritz Lieb z theol. fakulty v Basileji, farář Wirth z lužické evangelické církve, sekretáři synodu nizozemské reformované církve A. A. Wildschutt a J. van Gelderen. V létě 1946 přijeli k nám delegáti presbyterní církve americké: dr. B. J. Bush, dr. Clee, dr. McConkey, Mr. Kirk a Mrs. Helen Parker. Velmi vzácným hostem nám byl prof. dr. Matthew Spinka z Hartford semináře v Americe. Uvítali jsme ho vděčně jako plodného vědce, který svými spisy šířil známost o našem národě v Americe a který jako předseda Jednoty amerických protestantů má spolu s ostatními spolupracovníky velké zásluhy v boji za naši svobodu a po válce za pomoc, kterou nám Evangelická jednota poskytla. Prof. Spinkovi udělila Husova fakulta čestný doktorát theologie. Církev naše je vděčna za jeho služby a Evangelické jednotě vyjadřuje vřelé díky za vydatnou pomoc zásilkami potravin, léčiva a oděvu. Na podzim 1946 nás navštívili: dr. Clifford A. Nelson ze St. Paul, Minn., zástupce americké církve lutherské, Rev. Göte A. V. Hedenquist, sekretář rady církví, Rev. Henry Carter, předseda komise pro uprchlíky, dr. James Kelly, generální sekretář nedělních škol z Glasgowa, farář Pierre C. Toureille z francouzské církve reformované, dr. Henri Bourry, církevní inspektor církve lutherské v Paříži, Rev. František Svoboda, bývalý presb. farář v New Yorku a kaplán-kaplan v americké armádě. Také žurnalisté Ernest Zaugg, dopisovatel Religious News Press, a Rennie Smith, dopisovatel Central European Observers a Robert Root, korespondent světové rady církví projeví o nás zájem. Přítomen byl též Julius Heger z Chicaga, nyní sekretář Jednoty protestantů v Americe. Na podzim 1946 přijel pak jako stálý representant americké církve presbyterní v spolupráci se Světovou radou církví v Ženevě, Rev. Stewart S. Pratt z Kalifornie.

Také nám svoboda otevřela dvěře do světa a někteří naši představitelé mohli navázati osobně přerušené styky se zahraničními církvemi: Děkan Husovy fakulty dr. Fr. Bednář na podzim 1945, na jaře a v létě 1946 navštívil Anglii a Skotsko ve spojení s konferencemi Světové rady církví a čtyřstým výročím upálení reformátora George Wisharta v St. Andrews. Tato nejstarší universita skotská mu udělila při té příležitosti čestný doktorát bohosloví. Prof. dr. Josef Souček navštívil v létě 1946 Švýcarsko ve spojení se světovými konferencemi studentstva a zároveň vešel ve styk se Světovou radou církví v Ženevě. Za podobným účelem byl do Ženevy vyslán sekretář J. O. Sochor. Jan Mířejovský, sekretář Ústředí mládeže, podnikl spolu s třemi delegáty mládeže na pozvání Iona Community v Glasgowě cestu do Skotska. Navštívil letní školu skotské mládeže v Aberdeenu a shlédl dílo, konané skrze Iona Community v Glasgowě a na ostrově Iona. Konsenior Vl. Čapek navštívil Francii ve spojení s konferencí mládeže. Farář Bo-

huslav Slabý navštívil Švýcarsko a farář E. Zelený Holandsko u příležitosti konference světové diakonie.

Synodní senior vykonal roku 1946 dvě návštěvy ve Velké Británii. První u příležitosti konference Britické a zahraniční společnosti, která se konala od 29. dubna 1946 do 9. května v Londýně a Haywards Heat za účasti delegátů z Anglie, Skotska, Spojených států, Dánska, Finska, Francie, Polska, Holandska, Švédska, Švýcarska a Německa. Spolu se účastnil ředitel biblické společnosti, B. Černohorský. Synodní rada odezdala při té příležitosti jako projev vděčnosti za stoleté služby biblické společnosti naší církvi a národu Pentateuch Olomoucké bible. Pozornost tato byla přijata s velikou vděčností ze země kalicha a knihy, která prošla ohněm k nové svobodě. S uznáním bylo kvitováno, že v letech válečných, kdy Britická společnost u nás musila zastavit činnost, naše církev přes všecko nebezpečí pokračovala ve vydávání biblí, poskytujíc k tomu finanční podporu, takže jsme u nás ani v nejhorší době nebyli bez biblí, jako bylo v některých okupovaných zemích. Tato konference pojednávala hlavně o přeorganisování společnosti v Biblickou společnost světovou, která by měla samostatné větve v jiných zemích. Výsledek toho je, že také u nás bude naše, česká větev. Jsme v procesu příprav v organisaci a provedení celé věci a doufáme, což i konference viděla, že právě Praha může a měla by se státi jedním z nejučinnějších středisek biblické publikační činnosti nejen pro nás, ale i pro jiné slovanské národy. Ve spojení s touto konferencí navštívil synodní senior Generální Assemblies presb. církve anglické, která zasedala v Marylebone Church v Londýně a měl příležitost Generální assembly pozdraviti jménem naší církve.

Druhou cestu vykonal synodní senior v červnu a červenci 1946 do Skotska, kde měl příležitost navštívit ústředí presbyteriální církve v Edinburghu, konferovati s mnohými představiteli světa církevního a universitního a kázati v některých významných skotských chrámech, jako: Wellington Church, Glasgow, Campfield Church, Glasgow, St. Mungos Church v Alloa, St. Georges West v Edinburghu a Mayfield North Church v Edinburghu. Navštívil také venkovský sbor v Dunnbog a oslovil schůze presbyteře v Cupar. Nejstarší universita skotská mu udělila čestný doktorát bohosloví, který, stejně jako v červnu udělený doktorát Husovy fakulty v Praze, jest nejen jeho počtou osobní, ale počtou celé církve. Na této cestě byl provázen svou chotí, která navázala přátelské styky s mnohými ženami a pracovníci církve skotské a tajemníkem B. Valešem, který tu obnovil mnohá stará přátelství s celou řadou kazatelů, kteří prožili jistou dobu v Praze jako delegáti církve skotské. Byli jsme posíleni láskou církve skotské k církvi naší a věděli jsme, že to byla tato církev, která se styděla za Mnichov a která s námi v sympatii pila kalich našich utrpení.

5. Závěr.

Již fakt sám, že církev prožila tato poslední leta hrůz a nebezpečí a že při své mdlobě z milosti Boží přece mohla pracovat a že v umírajících i živých doufala ve vítězství pravdy a spravedlnosti, volá nás při tomto devátém synodu, abychom z našeho pláče prohlásili slovy Pláče Jeremiášova: „Duše má, rozvažujíc trápení svá a pláč svůj, pelyněk a žluč, rozvažujíc to ustavičně, ponižuje se ve mně, a přivodě sobě to ku paměti, Naději mám, že veliké jest milosrdenství Hospodinovo, když jsme dokonce nevyhynuli. Nepřestávají zajisté slitování jeho, ale nová jsou každého jitra, převeliká jest pravda tvá. Díl můj je Hospodin, říká duše má; protož naději mám v něm!“ Pláč Jeremiášův 3, 19—24.

Jako církev máme vyjít z přítomných zkoušek a převratů s pevným přesvědčením, že Hospodin kraluje, že spravedlnost a pravda je základem trůnu jeho, že co je ze lži a násilí, musí býti souzeno a odsouzeno vždycky a všude a že budování života na bezbožných a protibožských základech musí končit katastrofou. To pak nás má mocně pobádat k tomu, aby naše svědectví o Boží svrchovanosti bylo tím jasnější a důraznější. Nám dnes platí: „Otřes se z prachu, povstaň, jata dcero Sionská!“ Izaiáš 52, 2. „Na horu vysokou vystup sobě Sione Zvěstovateli věcí potěšených, povyš mocně hlasu svého . . . , povyš, aniž se boj. Rci městům judským: Aj, Bůh váš!“ Izaiáš 40, 9.

Ve světle této milosti máme tím jasněji vidět hrůzu porušení a degenerace lidství, k níž jsme byli za války strženi. To nám má ukázat, a my zas osvědčovat světu, že z takových hloubek mravního a duchovního úpadku nás a celý svět nemůže vyvésti nikdo jiný, než Ježíš Kristus, který k tomu byl od Boha určen jako Spasitel všech končin země. S ním vstupme v nový boj víry o čistý život v kalu světa, o spravedlnost v prostředích nespravedlnosti, o pravdu v doupatech lži, o dobrou vůli v kolbišti sobeckých vášní, o lásku proti nenávisti, o lidskost a bratrství v arénách tvrdosti a nelidskosti, o pokoj uprostřed sváru a bojů. Budoucnost světa bude záviseti na tom, jak hluboce pochopíme po takové tvrdé škole zkoušek, po čem toužil prorok, když řekl: „Když soudové Boží dějí se na zemi, synové lidští uči se spravedlnosti!“ Izaiáš 26, 9. Žalmistova tužba, modlitba a úsilí, „jen aby se lid jeho nenavracoval opět k bláznovství“ Žalm 85, 9, buď naší modlitbou a tužbou, jakož i úsilím odvrátit se od cest zhouby na cestu života, od stezek rozkolu a sváru na stezky spojení, pochopení, bratrství, jedním slovem na cesty pokoje.

Po stránce pozitivní, jakož i při otázce, co na troskách starého světa vybudujeme, má uprostřed nás stát ten, který „vyjel přemáhaje, a aby přemáhal“, Král králů a Pán pánů Ježíš Kristus se svým suverénním: „Co je platno člověku, by všecken svět získal, kdyby sám sebe ztratil, aneb sám sebe zmrhal?“

Lukáš 9, 25. A protož „hledejte nejprv království Božího a
spravedlnosti jeho a toto vše bude vám přidáno!“ Matouš 6, 33.
Nebo „učiněna jsou království světa Pána našeho a Krista jeho
a kralovati bude na věky věků!“ Zjevení 11, 15.

Zpráva synodního kurátora dr. A. Boháče o hospodářských věcech církevních a o budování ústřední církevní pokladny.

Když se rozcházel poslední synod v prosinci r. 1939, byli si všichni jeho členové vědomi, že spolu s národem jde také církev do nejvážnějších dob, že se musí připravit i na boj o svoji holou existenci a že se v něm musí spolehnouti jen na svoje vlastní síly. Tehdejší politická situace stala se pro církev vážnou zejména proto, že závisela z velké části na finanční podpoře státu a že náhlým odnětím státní podpory byla by se octla ve velkých nesnázích.

Jak velká byla tehdy závislost naší církve na blahověli státu, vyplývá jasně z těchto několika čísel:

R. 1939 činila kongruová dotace spolu s kongruovým výchovným, s vdovskými pensemi a s vdovskými drahotními přídavky 1,891.055,— K, paušální dotace 400.000,— K, toho roku přispěl stát naší církvi úhrnem 2,291.055,— K. Naproti tomu činily sborové kvoty na služné duchovenské a diakonské 2,039.400,— K a nadleřšovací pense pensijního fondu 192.881,— K; takže církev hradila ze svých vlastních prostředků sotva pćlovinu duchovenských platů a nákladu na úřtřední správu.

V celé církvi bylo tehdy jen 10 sborů povinnu vydržovati si své duchovní cele z přispěvků svých členů. Všem ostatním sborům byly určeny kvoty, které u žádného z nich nedosahovaly plného služného farářského (základního platu s 10 trienálkami). Co se sborům nedostávalo na duchovenské služné, bylo jim dopláćeno synodní radou z prostředků státních. Jestliže však předeřsané služné bylo nižší než stanovená kvota, zůstával rozdíl k dobru sborové pokladně a nebyl odváděn úřtředí církevnímu na vyrovnání rozdílů mezi sbory chudšími a zámožnějšími.

Malý krok k jednotnému hospodářství církve ve věci duchovenských platů stal se jen tím, že na začátku války bylo soběstačným sborům uloženo, aby na úpravu platů diakonských a na vdovské pense přispívaly ročně úhrnným obnosem 100.000 korun; k tomu účelu měly také sbory, jejichž kvota byla vyšší než předeřsané služné pro (mladého) duchovního, odváděti polovinu rozdílu úřtřední pokladně církevní.

Vzhledem k zásadnímu protikřesťanskému postoji německého národního socialismu bylo možno očekávati, že v českých zemích použije německá nacistická vláda nejbližší příležitosti k útoku na církev a že jejich závislost na státní podpoře finanční bude jí přitom vydatným pomocníkem. Odněti státní podpory bylo tím pravděpodobnější, že po anexi Rakouska a t. zv. Sudet byl v obou zemích poměr státu k církvi upraven tak, že církev směla ukládati svým členům církevní daň, ale stát odňal církvi všechny subvence, jež jí dříve poskytoval.

Synodní rada si proto hned v začátcích války uvědomila, že nadešla doba, aby se církev na možné nebezpečí připravila, a hrozící odnětí státní pomoci nahradila obětavostí svých členů. Nezávislosti na státu bylo však možno docílit jen takovým přeorganisováním sborového a církevního hospodářství, aby duchovenské platy byly placeny solidárně celou církví a aby všechny sbory byly zatíženy stejně podle zámožnosti a platební schopnosti svých členů.

Naléhavá příprava pro nejisté časy budoucí byla vyjádřena heslem hospodářského zabezpečení církve. V jeho službu se postavil zejména hospodářský odbor synodní, zásluhou svého předsedy, býv. synodního kurátora Ferd. Kavky. Odbor vyšel z předpokladu, že průměrný příjem na jednu domácnost činí minimálně měsíčně 1000 K, a podle toho stanovil zásadu, že na každého člena sboru by mělo připadnouti salárních příspěvků v kazatelských stanicích nejméně 1 K, ve filiálních a slabších farních sborech nejméně 2 K a ve většině farních sborů nejméně 2.50 K týdně. Na základě sborových údajů o počtu duší vypočetl pak v tabulkách, kolik by mělo býti odvedeno v každém sboru minimálně na salárních příspěvcích a pod jakou hranici by neměly sborové salární příspěvky klesnouti. Salární tabulky byly rozeslány 14. června r. 1941 sborům s připomínkou, že jsou to minimální výpočty předběžné, a zároveň se žádostí, aby údaje, pokud jsou nesprávné, opravily a své připomínky zaslaly odboru.

Celkový minimální obnos, který měly sbory sebrati na salárních příspěvcích, činil podle výpočtu tabulek pro celou církev na r. 1940 úhrnem 6,586.920 K a byl pak zvýšen v novém vydání za rok 1941, rozeslaném sborům 5. května 1942, na 8,209.440 K. Soudilo se tehdy, že by církev byla soběstačná a že by klidně mohla čelit všem bouřím, které by na ni mohly přijíti, kdyby sbory zvýšily své příspěvky aspoň na vypočtenou minimální výši.

Od tohoto cíle byla však církev ještě daleko. Na salárních příspěvcích bylo totiž vybráno ve všech sborech dohromady

r. 1938		2,854.227 K,
r. 1939		3,185.522 K,
r. 1940		3,323.993 K,

tedy r. 1940 toliko polovičku (50,5%) toho, co předpokládaly tabulky jako nejmenší výnos. Bylo proto třeba širě založené akce, aby obětavost členů jednotlivých sborů byla přivedena až k té výši, která jest zárukou nezávislosti církve.

Poněvadž nebylo do té doby žádných vědomostí o tom, jaké výše dosahují církevní příspěvky v jednotlivých sborech, zpracoval nejprve synodní kurátor dr. Ant. Boháč sborové účty za r. 1938 a 1939 a na jejich základě sestavil přehled obětavosti v naší církvi v obou uvedených letech; zpráva byla počátkem

r. 1942 rozeslána všem sborům. Ze zprávy vyšlo najevo, že rozdíly v obětavosti sborů jsou příliš veliké a že v tom ohledu bude především třeba zjednatí nápravu povzbuzením liknavých sborů a k větší účinnosti. Rozdíl mezi nejnižšími a nejvyššími salárními příspěvky, přepočtenými na jednu duši, byl víc než dvacetinásobný, neboť r. 1939 činil nejnižší salár na jednu duši toliko 1,65 K, nejvyšší 35,26 K. A ještě větší rozdíly byly v chrámových sbírkách, neboť jejich obnosy se pohybovaly mezi 0,47 a 20,43 K na jednu duši.

Aby se vyrovnalo toto veliké rozpětí a aby zejména salární příspěvky odpovídaly ve všech sborech zámožnosti jejich členů, navrhl hospodářský odbor jednotný salární klíč, podle něhož by se vybíraly salární příspěvky ve všech sborech. Salární klíč, hospodářským odborem navržený, platí pro celou církev po některých menších úpravách dosud v této podobě:

Z ročního příjmu do	K 25.000,—	½ % ročně
Z ročního příjmu přes 25.000,— do	K 60.000,—	1 % ročně
Z ročního příjmu přes 60.000,— do	K 100.000,—	1½ % ročně
Z ročního příjmu přes 100.000,— do	K 200.000,—	2 % ročně
Z ročního příjmu přes 200.000,—	výše	2½ % ročně

Ve smíšených manželstvích platí příspěvek jen evangelický člen, a to polovinu toho, co by platili manželé, kdyby byli oba členy naší církve. Požívají-li však děti výchovy československé církve evangelické, platí se salár nezkrácený.

U rodin s četnými nezletilými dětmi, dále v případě mimořádného odůvodněného zadlužení, prokázaných mimořádných ztrát, těžkého onemocnění a pod., může staršovstvo na požádání dotyčného člena snížit příspěvek podle vyšetřených okolností na některou stupnici nižší.

Tato stupnice jest minimální. Ve sborech, kde je stupnice v podstatě stejná nebo vyšší, nechť jest ponechána.

Ve sborech zejména rolnických, kde se církevní příspěvek vybírá přírážkou k daním reálním nebo jiným klíčem podle pozemkové výměry, nechť jest tento způsob ponechán, pokud výnos saláru jest aspoň tak vysoký, jako by byl podle svrchu uvedené stupnice. Vedle toho nechť jest podle nové stupnice vybírán salár od těch údů, kteří reálního majetku nemají (jako jsou úředníci, obchodníci, dělníci a pod.).

Na konci třetího válečného roku se ukázalo, že přípravné práce, konané synodní radou a hospodářským odborem synodním v roce 1940 a 1941, nebyly nadarmo. V létě 1942 oznámilo ministerstvo školství synodní radě, že na rok 1942 bude církvi poskytnuta toliko polovina patentové dotace, která jí byla r. 1941 vyplacena v obnose 870.000 K, a že od příštího roku bude patentová dotace zrušena vůbec. Intervencí u generálního referenta a zároveň zástupce ministra školství, jakož i u vedoucího komisařského správce církevního odboru podařilo se docílit

toho, že provedení tohoto plánu bylo o rok odloženo vzhledem k tomu, že církev nebyla na takový zásah připravena. Dotace pro r. 1942 byla vyplacena v celém preliminovaném obnose, avšak zároveň bylo se strany ministerstva důrazně prohlášeno, že v r. 1943 bude církvi poskytnuta ještě polovina dosavadní patentové dotace, aby se mohla připravit na nový stav, ale že počínaje rokem 1944 bude tato dotace zrušena úplně.

Ohlášené odnětí poloviny dotace patentové na rok 1943 nebylo možno nahradit jinak, než přenesením úhrady obnosu 435.000 K, o nějž dotace měla být nejprve snížena, na sbory. Lineární zvýšení dosavadních sborových kvot a příspěvků nepovažovala synodní rada za možné, neboť byly v podstatě stanoveny před více než dvaceti lety a za tu dobu se poměry v církvi podstatně změnily. Mnohé sbory měly vyměřeny kvoty nepřiměřeně malé, u některých se zvýšení ukazovalo neproveditelným.

Synodní rada uznala proto za nutné, aby současně se zvýšením kvot a sborových příspěvků byla provedena jejich revise a aby byl přetvořen dosavadní systém duchovenských platů v tom směru, že by byly vypracovány jednotné pro celou církev. Synodní rada soudila, že se tak naskytla příležitost uskutečnit ideu ústřední pokladny pro duchovenské platy, principiálně, i když bude podržen dosavadní způsob placení služného z pokladny sborové. Mělo se toho docílit tím, že rozdíl mezi sborovou kvotou a služným měl jednak plynouti do ústřední pokladny, kde kvoty byly vyšší, jednak měl být hrazen z ústřední pokladny, kde byly nižší než služné duchovenské.

Úkolem vypracovati návrh rozpočtu duchovenských platů na rok 1943 a revisi dosavadních kvot a repartic ve smyslu jednotné úpravy pro celou církev pověřila synodní rada kurátora dr. A. Boháče. Synodní kurátor prostudoval sborové účty za r. 1940 a 1941, zejména propočítal podrobně, jaké výše dosahují salární příspěvky, chrámové sbírky a dary nejen absolutně, nýbrž také na duši, vypočítal dále, jak je který sbor zatížen dosavadní kvotou a reparticí, přihlédl k tomu, jaké jest sborové jmění a dluhy, a na základě tohoto bohatého materiálu statistického dal návrh, jakým obnosem by měl přispívat každý jednotlivý sbor na úhradu duchovenských platů (po odečtení kongruové dotace) a ústřední správy církevní. Podle návrhu měly být zvýšeny kvoty a příspěvky na pense a diakonské platy ze 4.220.190 K na 4.728.060 K, tudíž o 507.870 K, t. j. o 12,3%. Zvýšení o jednu osminu nebyl pro církev úkol, jehož by se byla mohla leknouti.

Elaborát synodního kurátora rozeslala synodní rada 26. listopadu 1942 staršovstvům všech sborů s upozorněním, že bude nutno v r. 1943 zvýšit sborové kvoty a repartice, a s výzvou, aby staršovstva upravila podle nové potřeby rozpočet na příští rok a zrevidovala salární příspěvky podle salárního klíče, schvá-

leného synodní radou. Návrh sám projednala pak synodní rada na poradě seniorů a seniorátních kurátorů, svolané na 15. prosince 1942. Porada návrh v zásadě schválila po menších úpravách, načež návrh byl synodní radou vyhlášen jako závazný pro sbory. Vcelku byly předsány sborům na r. 1943

kvoty na platy farářů a vikářů	4,014.500 K,
kvoty na platy diakonů	201.300 K,
celocírkevní repartice na pensisty	249.890 K,
celocírkevní repartice na diakony	282.460 K,
úhrnem	4,748.150 K,

což bylo o 527.960 K, t. j. o 12,5% více než v r. 1942. Kromě toho byly vybírány od sborů ještě dříve uložené repartice

na společnou pokladnu v obnosu	106.050 K,
na stavební rezervu v obnosu	53.025 K,

takže celková povinnost sborů na duchovenské platy (incl. repartic na pensisty a diakony) a na celocírkevní potřeby činila v r. 1943 úhrnem 4,907.225 K.

Nová úprava kvot byla založena zároveň na zásadě, že každý sbor má stanovenou kvotu odvésti celou. Byla-li sborová kvota větší než duchovenské služné, byl sbor povinen odvésti celý rozdíl synodní radě. Výjimka byla stanovena toliko pro sbory uprázdněné v tom smyslu, že po dobu uprázdnění odvádějí synodní radě polovinu kvoty jim stanovené, při čemž sboru má zůstat z kvoty nejméně 6000 K a nejvíce 12.000 K ročně. Odchylku od tohoto ustanovení jest možno posouditi jen v těch případech, jestliže sbor řádně prokáže, že výlohy, spojené s administrací, převyšují částky, ponechávané sboru.

Na základě stejných principů byla pak spolu se seniory a seniorátními kurátory projednána úprava kvot a repartic na r. 1944, pro něž se již muselo počítati s odpadnutím celé patentové dotace. Změna nastala jen potud, že byly zrušeny repartice na společnou pokladnu a na stavební rezervu, do sborových repartic byly však převedeny příspěvky pro Ústředí mládeže a pro ústředí nedělních škol. Repartic na společnou pokladnu a na stavební rezervu bylo použito k celkové úpravě celocírkevního hospodářství proto, že novou úpravou kvot byla ústřední pokladna pro osobní platy a ústřední správu církevní ve skutečnosti, byť ne formou, uskutečněna a že v Jubilejní toleranční sbírce podařilo se církvi sebrati značný fond pro sborové zá-půjčky k účelům stavebním.

Po seniorské konferenci byly sborům předsány na r. 1944 kvoty a repartice v úhrnném obnosu 5,716.085 K, což bylo o 808.860 K, t. j. o 18,1% více než na rok 1943. Toto zvětšení bylo odůvodněno nejen předpokládaným odpadnutím druhé poloviny patentové dotace, nýbrž také převedením příspěvků na práci mezi mládeží do sborových repartic a posléze zvýšením počtu trienálek.

Stoupající drahota, vyvolaná inflací a jí způsobeným znehodnocením peněz, učinila však nutným nové upravení duchovenských platů ještě v r. 1944. Stalo se tak tím, že pro druhé čtvrtletí r. 1944 byly zvýšeny trienáلكy duchovních ze 792 na 1800 K a diakonů ze 400 na 1020 K ročně. Z toho vyplynula nutnost dodatečného zvýšení kvot a repartic o 573.070 K, takže jejich předpis činil na r. 1944 úhrnem 6,289.115 K.

Pro rok 1945 bylo třeba provést opětne zvýšení kvot a repartic vzhledem k tomu, že nové trienáلكy byly v předcházejícím roce vypláceny jen půl roku. Rozpočet na r. 1945, který jest posledním našim podrobně vypracovaným rozpočtem, byl sdělán v dorozumění se seniorátními výbory, a skládal se z těchto položek:

A. Potřeba:

1. úhrn osobních platů duchovenských . . .	7,843.924
2. „ osobních platů diakonských . . .	697.560
3. „ pensí farářských	631.489
4. „ pensí vdovských	703.666
5. „ vydání ústřední správy	518.000
6. „ funkčních platů	126.720
7. „ výdajů s výchovou bohoslovců, remunerací za středoškolské vyučování a podpory na léčení a stěhování	280.000
8. „ repartic na potřeby Ústředí mládeže a Ústředí nedělních škol	190.000
9. „ reserva pro případy, kdy uprázdněné sbory neodvedou celé kvoty	250.000
úkon potřeby	11,241.359

B. Úhrada:

1. úhrn kongruových dotací	3,357.037
2. nadlejšovací pense pensijního fondu	242.343
3. úroky společné pokladny (prelim.)	70.000
4. sbírka na výchovu bohoslovců (prelim.)	130.000
úkon úhrady	3,799.380

Rozdíl mezi potřebou a úhradou činil tudíž 7,441.978 K. Bylo proto třeba zvýšiti pro r. 1945 kvoty a repartice na úhrnný obnos 7,445.000 K. U porovnání s r. 1939 byl to obnos vyšší o 5,405.600 K. Jestliže v r. 1939 byla ze státních dotací hrazena ještě téměř polovina duchovenských platů a nákladu na ústřední správu, počítalo se v rozpočtu na r. 1945, že ze státních prostředků bude uhrazeno necelých 30%.

Toto podstatné přebudování našeho církevního hospodářství se stalo za plného porozumění se strany sborů. Všechny

sbory vzaly na sebe předepsané jim vyšší povinnosti ochotně a ze žádného sboru neprojevovalo staršovstvo zdráhání nebo neochotu podřídit se potřebám celé církve. Hladké zvýšení sborových povinností bylo umožněno dvěma základními příčinami:

a) Příznivou odezvu našla ve sborech akce za zvýšení salárních příspěvků, vyvolaná synodní radou a hospodářským odborem pod heslem osamostatnění církve. Její plný úspěch byl arci umožněn nadbytkem peněz, který byl způsoben inflací a znemožněním soukromého podnikání v zájmu německého vedení války. V letech 1939 až 1945 pohyboval se výnos salárních příspěvků ve všech sborech dohromady na této vzestupné linii:

r. 1939	.	.	.	3,176.120 K,			
r. 1940	.	.	.	3,955.264	„	více o	779.144 K
r. 1941	.	.	.	5,125.949	„	„	1,170.685 „
r. 1942	.	.	.	7,418.149	„	„	2,292.200 „
r. 1943	.	.	.	8,734.581	„	„	1,316.432 „
r. 1944	.	.	.	9,215.396	„	„	480.815 „
r. 1945	.	.	.	10,034.120	„	„	818.724 „

Ještě příznivější byl vzestup chrámových sbírek, které ve všech sborech dohromady dosáhly výše:

r. 1939	.	.	.	967.739 K,			
r. 1940	.	.	.	1,128.272	„	více o	160.533 K
r. 1941	.	.	.	1,634.985	„	„	506.713 „
r. 1942	.	.	.	2,494.585	„	„	859.600 „
r. 1943	.	.	.	3,671.894	„	„	1,177.309 „
r. 1944	.	.	.	5,277.827	„	„	1,605.933 „
r. 1945	.	.	.	18,580.649	„	„	3,302.822 „

Podobným způsobem vzrůstaly také dary, věnované na účely církevní a výnosy sbírek domovních, zejména pro Jeronymu Jednotu. Sama doba napomáhala vzestupu účinnosti pro církev. Snižovaly se naproti tomu výnosy církevního jmění.

Nemožnost podnikati stavby a větší opravy snižovala naproti tomu věcná vydání sborová, takže sborové naše hospodářství za válečných let končilo značnými přebytky. Skutečné příjmy převýšily skutečná vydání ve všech sborech dohromady

r. 1942 o 4,646.399 K,
r. 1943 o 7,004.039 K

a v letech 1944 a 1945 byly přebytky příjmů ještě značně vyšší přes zvýšení sborových kvot a repartic. Sbory využily této příznivé finanční situace především k zaplacení svých dluhů, takže do nové doby vcházejí téměř všechny zbaveny tíživého břemene dluhů.

b) Druhou důležitou příčinou úspěchu naší akce finanční byl moment psychologický, založený na vědomí, že při nové úpravě finanční jde o spravedlivé a rovnoměrné rozvržení povinností podle zámožnosti a hospodářské schopnosti jednotlivých sborů. Synodní radě šlo o to, aby byly odstraněny dřívější ne-

rovnosti mezi sbory a aby se důsledně uplatnila zásada, že jedni mají nésti břemena druhých. Synodní rada vzala si za úkol rozvrhnouti spravedlivě kvoty a repartice na jednotlivé senioráty a úkolem seniorátních výborů bylo rozvrhnouti dále kvoty seniorátní spravedlivě na jednotlivé sbory seniorátu. Jak se podařilo synodní radě uplatniti toto hledisko, ukazuje nejlépe tento rozpočet kvot a repartic na jednu duši za r. 1942 a 1945:

Senioráty Na 1 duši připadalo
průměrně kvot a repartic v K
r. 1942 r. 1945

I. pražský		
a) sbory pražské	13,46	32,58
b) sbory mimopražské	13,93	26,39
dohromady	13,62	31,01
II. plzeňský	6,87	14,47
III. podřipský	19,03	30,33
IV. poděbradský	21,05	31,48
V. královéhradecký	18,83	30,60
VI. čáslavský	19,74	31,39
VII. chrudimský	18,65	29,95
VIII. poličský	12,92	19,81
IX. táborský	17,47	23,27
X. novoměstský	13,43	20,51
XI. brněnský	18,14	31,05
XII. vsetínský	8,71	16,74
XIII. moravskoslezský	13,26	27,42
Celá církev	14,96	26,36

Měříme-li průměrné kvoty a repartice, připadající v jednotlivých seniorátech na 1 duši, průměrem celocírkevním, činily průměrné příspěvky v jednotlivých seniorátech procent celocírkevního průměru:

	r. 1942	r. 1945
I. seniorát pražský		
a) sbory pražské	90	124
b) sbory mimopražské	93	100
dohromady	91	118
II. seniorát plzeňský	46	55
III. seniorát podřipský	128	115
IV. seniorát poděbradský	141	118
V. seniorát královéhradecký	126	115
VI. seniorát čáslavský	132	118
VII. seniorát chrudimský	125	113
VIII. seniorát poličský	87	75
IX. seniorát táborský	117	88
X. seniorát novoměstský	90	78
XI. seniorát brněnský	122	118
XII. seniorát vsetínský	58	63
XIII. seniorát moravskoslezský	89	104

Největší změna nastala v pražských sborech, kterým byly v r. 1942 vyměřeny kvoty ještě o 10% menší, nežli činil celocírkevní průměr, kdežto v r. 1945 přispívaly již o čtvrtinu více než ostatní sbory a dvakrát více než na př. sbory seniorátu vsetínského. Toto přesunutí povinnosti na sbory a senioráty zámožnější umožnilo, že se dostalo zvláště citelné úlevy seniorátu táborskému, který r. 1942 přispíval ještě o 17% více než činil celocírkevní průměr, ač o celkové jeho menší zámožnosti nemůže býti pochyby.

Dosavadní kvoty a repartice jsou tudíž na senioráty rozvrženy tak, že méně, než se ukládá církvi vcelku, se požaduje od sborů seniorátů plzeňského, vsetínského, poličského, novoměstského a táborského, tedy od seniorátů v nejhudších krajích českých zemí. Nejníže vyměřené kvoty pro seniorát plzeňský jsou vysvětlitelný tím, že v něm jde vesměs o sbory nové, vzniklé z přestupového hnutí popřevratového. Od ostatních seniorátů se žádá, aby nahradily manco seniorátů druhých. Čtyřem seniorátům byly na rok 1945 vyměřeny kvoty o 18% vyšší, a to pražskému, poděbradskému, čáslavskému a brněnskému, dvěma (podřipskému a královéhradeckému) o 15% vyšší, chrudimskému o 13% a moravskoslezskému o 4%. Netvrdíme nikterak, že tímto vyměřením jest dosaženo již absolutní spravedlnosti. Bude třeba na základě podrobného studia hospodářského stavu jednotlivých sborů upravovati ještě dále sborové kvoty a repartice tak, aby celocírkevní povinnosti byly určovány podle hospodářské schopnosti členů církve. Smíme však snad říci, že k tomuto konečnému cíli, který jest pro nás ideálem, jsme již urazili víc než polovinu cesty.

Úspěch, kterého jsme dosáhli, by byl sotva možný bez ochotného porozumění těch sborů, jimž byly nyní ukládány větší povinnosti, než jak na ně byly dosud zvyklé. Jsou to především sbory pražské, brněnské a městské sbory vůbec a pak i některé velké sbory venkovské, jejichž příkladné porozumění pro potřeby doby a jejich ochotné podřízení separátních zájmů sborových potřebám celé církve působilo osvěživě na starší naše venkovské sbory, které dříve nesly tíhu celocírkevních potřeb především na svých bedrech. Smíme proto vydati zde svědectví, že se celá církev v minulých válečných letech, nejtěžší to době pro národ i pro církev, podřídila velmi ochotně a bez váhání vedení synodní rady v otázkách hospodářských a že jí tím usnadnila její úkoly měrou neobyčejnou. Páli bychom si, aby duch této ochoty a jednomyslnosti byl v církvi i v příštích dobách, kdy nás čekají řešení neméně nesnadných úkolů na poli hospodářství všecírkevního.

Intervencemi u ministerstva školství podařilo se nám docílit toho, že ani za protektorátu nebyla hrozba odnětí patentové dotace splněna a že nám nakonec tato dotace byla povolena a vyplacena. To nám umožnilo přenést se bez větších ob-

tlíží přes nesnáze, které nám přinesl revoluční rok 1945 a letošní rok 1946. Odsun Němců z českých zemí a osídlení pohraničních, dotud německých krajů, rozšířilo náhle pracovní pole církve o celou třetinu. Byli jsme postaveni před neobyčejně těžký úkol organisovati naše údy, přestěhovalé do pohraničí, v nové kazatelské stanice a v nové sbory. Bylo nutno řešiti nové problémy nejprve zájezdy duchovních ze starých sborů. K jejich financování nám sloužila patentová dotace, z níž jsme také hradili služné duchovních, kteří přešli do práce v pohraničí, zvýšené o zvláštní příplatky, dokud organisující se sbory nebyly samy s to převzít na sebe náklady na služné.

Druhou nesnáz nám způsobila nutnost poskytnouti našemu duchovenstvu příplatky k jeho služnému, aby aspoň z části se mu ulehčila tíha drahoty. I tyto příplatky jsme hradili z prostředků státních bez apelu na naše sbory. To však byla výpomoc minimální. Církev stojí dnes opět před úkolem vyvoditi důsledky ze znehodnocení měny a ze vzestupu drahoty a upravit platy svého duchovenstva, které se octlo bez své viny ve velmi stísněných poměrech finančních.

Když vláda stanovila novou hodnotu koruny a následkem toho upravila ceny i mzdy, stoupla cenová hladina celkem na trojnásobek cen z března r. 1939. Podle úředních indexů státního úřadu statistického byl úhrnný index velkoobchodních cen v září 1946 293,6, jestliže se ceny z března 1939 položí rovny 100, mzdový index průmyslového dělnictva byl 302,6 a index životních nákladů úřednické rodiny byl 283,0. Pro určení duchovenských platů by přicházel nejspíše v úvahu tento poslední index, jest však snížen tím, že zůstaly nezměněny činže za byty, které se do služného našeho duchovenstva nepočítají. Z indexu životních nákladů jest třeba vzít za základ především index výživy, ošacení a topiva se světlem; index výživy činil v září 1946 325,0, ošacení 321,1 a topiva se světlem 235,9. To znamená, že by bylo nutno služné duchovenstva ztrojnásobit, aby mělo služné na té výši, jakou mělo v r. 1939. Toho roku činilo základní služné vikářů od 9.000 do 13.500, základní služné diaconů od 8.600 do 9.600 K. Trienálky vikářů a farářů 700 K a trienálky diaconů 400 K. Při trojnásobku mělo by činiti základní služné vikářů v prvních čtyřech letech služby průměrně 32.625 Kčs od pátého roku 40.500 Kčs základní služné farářské do 4. roku služby 36.000 Kčs a od 5. roku služby 43.500 Kčs základní služné diakonské 28.800 Kčs, trienálky farářské a vikářské měly by býti stanoveny na 2.100 Kčs a diakonské na 1.200 Kčs.

Za těchto předpokladů by se nám jevila potřeba takto: V přítomné době působí na sborech 197 farářů a vikářů a 19 diaconů, úhrnem 216 duchovních, o 14 méně, než jich působilo koncem r. 1944. V nejbližší době nastoupí službu nejméně 5 nových vikářů a lze počítati s nástupem asi tří dalších du-

chovních, kteří se vrátí ze zahraničí, během příštího roku nastoupí také několik bohoslovců, kteří udělají vikářské zkoušky. Lze počítati, že příštího roku bude míti první stupeň vikářského služného 15 vikářů, druhý stupeň 25 vikářů, služné farářské 162 farářů, služné diakonské 18 diaconů. Trienálek farářských bude příštího roku vypláceno úhrnem 959 celoročně a kromě toho za 153 měsíce; diakonských 81 celoročně a kromě toho za 31 měsíců. U 4 farářů a vikářů a u 1 diakona bude třeba teprve trienáلكy stanoviti; preliminujeme po 5 trienáلكách pro každého. Kdybychom počítali trojnásobek služného z roku 1939, činilo by

základní služné vikářské I. stupně	489.375 K,
základní služné vikářské II. stupně	1,112.500 K,
základní služné farářské	7,047.000 K,
základní služné diakonské	324.000 K,
trienáلكy farářské a vikářské	2,055.900 K,
trienáلكy diakonské	99.490 K,
pro nové síly preliminováno	250.000 K.
Úhrnem	11,378.265 K.

Na r. 1945 i na r. 1946 bylo preliminováno základní služné farářské, vikářské a diakonské spolu s trienáلكami v úhrnném obnose 7,401.800 K. Bylo by nutno zvýšiti tento obnos aspoň o polovičku, aby bylo docíleno reálné výše služného z r. 1939.

Synodní rada neodvažuje se dáti synodu návrh, aby tímto způsobem bylo upraveno služné duchovenské pro příští rok a pro roky další za toho předpokladu, že nynější hladina cenová zůstane stabilisována na dnešní úrovni. Brání jí v tom ta skutečnost, že salární příspěvky v pražských sborech, o jejichž pohybu jest synodní rada informována, klesly proti roku 1945 velmi podstatně. Synodní rada nedovede si učiniti náležitou představu, je-li to pokles jen mimořádný, vyvolaný hlavně mimořádnými opatřeními měnovými, či má-li snad jiné, hlubší příčiny, neví rovněž, je-li to pokles jen místní ve sborech velkoměstských s větším počtem členů zámožnějších, či je-li to snad obecný jev v církvi. Nepřichází proto s okamžitým návrhem na celkové zvýšení hladiny platové o jednu polovinu, neboť ani stát nevalorisoval platy svého úřednictva dosud na trojnásobek platů z r. 1939. Zamýšlí zjednati si po Novém roce co nejrychleji obraz o příjmech a celém hospodářství našich sborů v roce 1946 a vypracovati po důkladném prostudování sborových příjmů a vydání v posledních 3 letech a stavu pokladních přebytků s největším urychlením návrh na řádnou úpravu platů. Poněvadž potřebná data není možno získati do zasedání synodu, dává synodní rada synodu návrh, aby zmocnil synodní radu k tomu, aby v dorozumění se seniorátními výbory a po jejich schválení po případě na konferenci seniorů a seniorátních kurátorů vyhlásila novou úpravu platů i kvot a repartie na rok 1947.

Zpráva účetní a pokladní.

PŘEHLED CELKOVÝ.

Jmění, které synodní rada spravuje, se rozděluje do těchto čtyř hlavních skupin:

Skupina A: Obecné církevní jmění.

Skupina B: Pokladna nadací, fondů, deposit a účelového církevního jmění.

Skupina C: Jmění pensijního fondu.

Skupina D: Státní příděly.

Každá skupina (či pokladna) je účetně vedena odděleně. Je však mezi nimi stálý vzájemný styk. Některé účty skupiny A zasahují do účtů skupiny B a poslední dobou také do účtů skupiny D. Skupina C je poměrně vedena účetně nejodděleněji.

V této tištěné účetní zprávě se omezíme stručně jen na účty skupiny A, B a C, kdežto informace o hospodaření se jměním skupiny D, které podléhá kontrole ministerstva školství a osvěty, budou dány členům synodu podle možnosti později, buď ústně anebo ve formě rozmnožené cyklostylem.

Podle účetní zprávy, předložené VIII. synodu spravovala synodní rada dne 31. ledna 1938 toto jmění:

Skupina A (obecné církevní jmění)	Kč	10,699.839.78
Skupina B (jmění fondové a nadační)	Kč	2,681.402.32
Skupina C (jmění pensijní)	Kč	4,921.652.20
Celkem	Kč	18,302.894.30

Podle účetní zprávy, kterou nyní předkládáme IX. synodu, spravovala synodní rada dne 31. ledna 1946 toto jmění:

Skupina A (obecné jmění církevní)	Kčs	17,075.634.65
Skupina B (fondy, nadace, deposita, účelové jmění)	Kčs	6,225.754.50
Skupina C (pensijní jmění)	Kčs	8,847.924.60
Celkem	Kčs	32,149.313.75

Od VIII. synodu do IX. synodu vzrostlo tedy

úhrnné jmění o	Kčs	13,846.419.45
--------------------------	-----	---------------

SKUPINA A: OBECNÉ JMĚNÍ CÍRKEVNÍ.

Které jmění se v této skupině účtuje, jest vidno ze zůstatků, uvedených v rozvaze, otištěné na str. 60-63.

Jak svrchu uvedeno, činilo toto jmění 31. ledna 1946 celkem 17,075.634.65 Kčs. Dne 31. ledna 1938 se v této pokladně vykazovalo jmění 10,699.839.78 Kč. Zaznamenáme zde tudíž vzrůst o 6,375.794.87 Kčs.

Nelze zde pro rozsáhlost materiálu uváděti, které účty jednotlivě vykazují vzrůst, které účty zanikly a které nové účty vznikly. Koho to zajímá, nechť si sám porovná rozvahu, otiště-

nou v této zprávě s rozvahou, otištěnou v knize „Osmý synod“ na str. 132—135.

Při zběžném srovnání lze však říci, že vzrůst vykazuje zejména účet jmění jubilejní toleranční sbírky (o částku přes 2 miliony Kčs), dále jmění bezúročného, zápůjčkového fondu (okrouhle o 350.000 Kčs), jmění společné pokladny (o 900.000 Kčs), reserva na vydání s bohoslovci (o 400.000 Kčs); dále vzrostl účet základního jmění o protihodnotu za převzatou nemovitost v Krabčicích, vzrostly účty nově zavedených repartic, knihovny a musea Husova domu atd.

Uloženo bylo toto obecné církevní jmění ke dni 31. ledna 1946 takto:

1. v realitách	Kčs	3,855.224.70 =	22½%	✓
2. v zápůjčkách sborům	Kčs	1,694.000.— =	10%	✓
3. v cenných papírech	Kčs	3,527.285.— =	20½%	✓
4. ve vkladech u peněž. ústavů	Kčs	6,529.774.90 =	38¼%	✓
5. u kuratoria Husova domu				
v Hradci Králové	Kčs	547.205.50 =	3¼%	✓
6. v hotovosti	Kčs	40.625.80 =	¼%	✓
7. v pohledávce za Myslibořickým				
družstvem a za výchovným				
ústavem v Krabčicích . . .	Kčs	583.947.10 =	3½%	✓
8. v nevyúčtované záloze na spla-				
cenou daň z majetku a popl.				
ekvivalentu	Kčs	224.611.65 =	1¼%	✓
9. v inventáři a jinde	Kčs	72.960.— =	½%	✓
		Kčs 17,075.634.65 =	100.00%	

S p o l e č n á p o k l a d n a.

V rozvaze vykazuje tento účet částku 2,667.010 Kčs. Jak známo vznikl tento účet z repartic vypisovaných podle usnesení předešlých synodů od roku 1926. V letech 1926 a 1927 bylo repartováno 150.000 Kč ročně, v letech dalších až včetně roku 1944 vždy 100.000 Kč ročně. Ve zprávě k VIII. synodu na str. 113 a 114 jest uveden podrobně vzrůst tohoto účtu. Od roku 1945 společná pokladna roste jen úroky a na místo repartice v její prospěch byly zavedeny nové velké repartice na obecné potřeby církevní, pro mládež a pro nedělní školy.

Podle usnesení VII. synodu smí se použití úroků společné pokladny na nutné potřeby. Synodní rada shledala potřebu doplniti úrokovým výnosem tohoto účtu vydání s platy duchovních v činné službě i ve výslužbě a připojovala tuto určitou část úroků této společné pokladny k přidělům ze státní dotace na doplnění duchovenských platů. Tak bylo použito v r. 1939: 34.000 K, v roce 1940: 43.508.90 K, v roce 1941: 57.323.20 K, v roce 1942: 67.162.90 K, v roce 1943: 63.726.10 K a v roce 1944: 70.000 K. V roce 1945 nebylo úroků použito vůbec.

Nedoplatky na repartice pro společnou pokladnu nejsou žádné. V době války při rozmnožení oběživa i sbory, které dlouhou řadu let dluhovaly, všechny dluhy zaplatily.

2. Všecírkevní stavební rezerva zápůjčková.

V rozvaze je tento účet veden částkou 1.300.218.50 Kčs. Je to jmění, které vzniklo z repartic vypisovaných každoročně ve výši 50.000 Kč od roku 1928 až včetně do roku 1944. K těmto reparticím byl pak připojen i původní fond bezúročných zápůjček, vzniklý z darů z ciziny ve výši 500.000 K a různé jiné dary. Od roku 1945 byla repartice pro tento účel zastavena. Protože vedle této rezervy máme ještě Jubilejní toleranční sbírku, která je určena k témuž účelu, doporučovalo by se oba ty účty sloučiti, t. j. měl by se zůstatek všecírkevní stavební rezervy zápůjčkové připojiti k jubilejní toleranční sbírce.

3. Jubilejní toleranční sbírka.

V rozvaze se vykazuje částkou 4.057.235.60 Kčs. Je obecně známo jak došlo ke vzniku tak velké rezervy. Ve zprávě k VIII. synodu se uvádělo, že zůstatek tohoto účtu činí 1.883.060.75 Kč. Vzrostla tedy tato sbírka od minulého synodu do synodu tohoto o 2.174.174.85 Kčs, a to zvláště novou akcí, ke které dala synodní rada podnět za války.

4. Bezúročné zápůjčky sborům.

Církev má k dispozici pro poskytování bezúročných zápůjček sborům dvě rezervy. Je to jednak právě zmíněná Jubilejní toleranční sbírka a jednak všecírkevní stavební rezerva zápůjčková. Oba ty účty dohromady vykazují částku 5.357.454.10 Kčs.

Všecky tyto peníze byly rozpůjčeny, avšak za války, kdy se přestalo stavět a kdy peněz bylo dostatek, nebylo mnoho nových žádostí o bezúročné zápůjčky a ty sbory, které zápůjčky měly, začaly je rychle spláceti. A tak ke dni 31. ledna 1946 bylo celkem bezúročně rozpůjčeno jen 1.694.000.— Kčs.

Zápůjčky mají tyto sbory:

Plzeň Východ	Kčs	780.360
Praha Žižkov II.	Kčs	684.500
Heřm. Městec	Kčs	50.000

(Tu nejde vlastně o vyplacenou zápůjčku, nýbrž jen o zvlášť vedenou rezervu na chystanou stavbu; odděleně se vede podle výslovného přání dárce.)

Praha Jarov	Kčs	47.000
Teplice Šanov	Kčs	43.300
Rokycany	Kčs	40.000
Orlová	Kčs	15.000
Dolní Bělá	Kčs	12.200
Merklín	Kčs	12.200
Svratouch	Kčs	9.000
Nový Etynk	Kčs	440

Celkem Kčs 1.694.000

5. Nové repartice.

V roce 1942 byly po prvé zavedeny vedle dosavadních dvou repartic pro společnou pokladnu (100.000 K) a pro všecírkevní zápůjčkový fond (50.000 K) další dvě repartice. Byla to jednak repartice na úpravu platů pensistů a vdov ve výši 250.000 K (odvedeno bylo 247.860 K) a jednak repartice na úpravu platů diakonských ve výši 100.000 K (odvedeno bylo 97.605 K).

V roce 1943 bylo tomu podobně jako v roce 1942. I v tom roce byly vypisovány čtyři repartice: pro společnou pokladnu 100.000 K, pro všecírkevní zápůjčkový fond 50.000 K, na úpravu platů pensistů a vdov 250.000 K (odvedeno bylo 250.130 K) a na úpravu platů diakonských zvýšená repartice 280.000 K (odvedeno bylo 282.740 K).

Tato roztržičnost repartic, dále nebezpečí snížení ba odnětí t. zv. administrativní patentové dotace, dále vzrůstající naléhavost úpravy platů duchovenstva, vedly k tomu, že v roce 1944 všechny čtyři dosavadní repartice z let 1942 a 1943 byly zrušeny a že na místo nich byla zavedena jedna velká repartice na všechny nutné potřeby církevní. A tak v roce 1944 bylo repartováno dohromady 1,980.515 K. Tato jednotná repartice byla ovšem uvnitř rozdělena účelně na tři skupiny. Jednak na skupinu určenou na úpravu platů duchovních v činné službě, na úpravu platů diakonských, na příplatky k pensím farářů a vdov a p., dohromady ve výši 1,790.515 K, jednak na skupinu určenou na krytí výloh ústředí mládeže ve výši 130.000 K a konečně na skupinu, určenou na vydání ústředí nedělních škol ve výši 60.000 K. Všecky repartice byly v roce 1944 ode všech sborů zaplacený a všech repartic bylo v tom roce použito k účelům, pro které byly podle celocírkevního rozpočtu sebrány.

V roce 1945 tomu bylo obdobně jako v roce 1944. I v tom roce konala se jedna velká repartice k stejným účelům jako v roce předešlém. Podle rozpočtu bylo repartováno celkem 2,032.500 K, v čemž byly již obsaženy částky 130.000 K pro ústředí mládeže a 60.000 K pro ústředí nedělních škol. I v roce 1945 byla téměř celá repartice ode všech sborů také skutečně synodní pokladně odvedena. Zůstal ke dni 31. ledna 1946 jen malý nedoplatek 20.880 Kčs. Dlužníky k tomu dni byly sbory: Libčice n. Vlt. 2.000 Kčs, Krabčice 10.680 Kčs a Opatovice 8.200 Kčs.

Ještě nutno podotknout, že až dosud nebylo potřebí z repartic použití žádné částky na krytí výloh celocírkevní a seniorátní administrativy. Ta je až dosud v celém rozsahu hrazena z administrativní, t. zv. patentové dotace státní.

6. Obecné chrámové sbírky.

V období od 1939 do 1945 byly konány jednak na základě usnesení synodního, jednak na základě rozhodnutí synodní rady tyto sbírky:

Rok 1939.

Účel sbírky:	Výsledek sbírky:
1. Pro misii mezi pohany	K 9.096.85
2. Pro sbor v Poličce	K 13.491.45
3. Pro sbory v t. zv. Sudetech	K 9.642.—
4. Pro Svaz neděl. škol	K 8.306.20
5. Pro Husův Dům v Praze	K 9.600.70
6. Pro všeobecný církevní fond	K 8.168.65
7. Pro sbor v Jaseně (povodeň)	K 23.504.55
8. Pro sociální práci	K 15.866.70
9. Na platy diakonů	K 9.754.30
10. Pro sbor v Praze XVIII	K 10.934.85
11. Na podpory bohoslovcům	K 24.451.35

Rok 1940.

1. Pro misii mezi pohany	K 10.002.45
2. Pro sbor v Silůvkách u Brna	K 9.645.95
3. Pro sbory v t. zv. Sudetech	K 13.026.10
4. Pro Svaz neděl. škol	K 11.522.95
5. Pro Husův Dům v Praze	K 13.023.55
6. Pro všeobecný církevní fond	K 10.825.80
7. Pro sociální práci	K 21.162.75
8. Na platy diakonů	K 13.766.45
9. Pro sbor v Jilemnici	K 16.688.65
10. Na podpory bohoslovcům	K 26.422.40

Rok 1941.

1. Pro misii mezi pohany	K 13.125.55
2. Pro sbor v Merklíně	K 18.860.10
3. Pro sbory v t. zv. Sudetech	K 17.266.40
4. Pro Svaz neděl. škol	K 16.265.55
5. Pro Husův Dům v Praze	K 18.337.60
6. Pro všeob. cír. fond	K 16.982.25
7. Pro sociální práci	K 35.685.60
8. Na úpravu diakonských platů	K 23.543.—
9. Pro sbor v Hor. Vilémovicích	K 24.375.60
10. Na podpory bohoslovcům	K 43.648.05

Rok 1942.

1. Pro misii mezi pohany	K 19.604.85
2. Pro sbor v Brandýse n. Orl.	K 30.474.10
3. Pro sbory v t. zv. Sudetech	K 28.908.90
4. Pro Svaz nedělních škol	K 29.914.20
5. Pro Husův Dům v Praze	K 36.711.70

Rok 1942.

Účel sbírky:

Výsledek sbírky:

6. Pro všeob. církevní fond	K 30.842.50
7. Pro sociální práci	K 67.309.20
8. Na platy diakonů	K 38.528.60
9. Pro sbor v Nepomuku	K 31.086.10
10. Na podpory bohoslovcům	K 87.759.60

Rok 1943.

1. Pro misii mezi pohany	K 35.965.20
2. Pro sbor v Bašce	K 49.401.10
3. Pro sbory v t. zv. Sudetech	K 55.300.50
4. Pro Svaz nedělních škol	K 52.800.60
5. Pro Husův Dům v Praze	K 58.482.—
6. Pro všeobecný církevní fond	K 50.785.50
7. Pro sociální práci	K 90.173.40
8. Na platy diakonů	K 51.149.50
9. Na podpory bohoslovcům	K 148.839.20

Rok 1944.

1. Na evangelizační účele	K 63.761.30
2. Pro sbor v Soběslavi	K 69.999.60
3. Pro sbory v t. zv. Sudetech	K 69.286.80
4. Pro museum a knihovnu v Husově domě v Praze	K 62.440.20
5. Pro sociální práci	K 161.679.70
6. Na podpory bohoslovcům	K 295.991.70

Rok 1945.

1. Na evangelizační práci	K 105.693.—
2. Pro sbor Praha-Jarov	K 121.619.80
3. Pro sirotčinec v Mladé Boleslavi (pobořený leteckým útokem)	K 314.266.60
4. Na sociální práci	K 204.029.80
5. Pro evangelické sbory na Slovensku (posti- žené válkou)	K 273.961.50
6. Na podpory bohoslovcům	Kčs 262.367.50

Z tohoto přehledu je vidno, že až do roku 1943 byly konány každoročně obecné chrámové sbírky téměř vždy k stejným účelům. Od roku 1944 byl počet těchto sbírek zmenšen. Odpadly sbírka na úpravu platů diakonských, pro Nedělní školu a pro vše-církevní stavební fond, protože očekávaný výsledek těchto sbírek byl pojat do jednotné obecné repartice. Nastaly však i jiné změny v důsledku změněných hospodářských a politických poměrů.

Vysoké cifry výsledků sbírek v letech 1944 a 1945 nesmějí nás mýlit. Jest nutno si při tom vzpomenout na pokles hodnoty peněz za t. zv. Protektorátu.

Jakou částkou jednotlivé sbory k těmto sbírkám přispěly, není možné zde uvádět. Rozpis sbírek z roku 1945 je otištěn v čísle 2. Věstníku synodní rady 1946.

Pro misii mezi pohany a pro všeob. církevní fond
Sbírka

7. Rozvaha církevního jmění skupiny A

AKTIVA

		Kčs	Kčs
1.	Hotovost v pokladně	40.625,80	
	„ na účtě u Pošt. spořitelny 200244	83.048,30	
	Vklady na 25 vkl. knížkách různých pe- něžních ústavů	3,834.298,40	3,957.972,50
2.	Vklady na účtech u peněžních ústavů:		
	na běž. účtě u Živnostenské banky . . .	1,000.763,80	
	na žir. účtě Spořitelny Pražské	861.039,40	
	na běž. účtě u Spoř. města Čáslavě . . .	250.000,—	
	„ „ „ u „ zem. hl. m. Brna . . .	100.000,—	
	„ „ „ u „ Val. Meziříčí . . .	100.190,—	
	„ „ „ u „ města Vsetína . . .	100.435,—	
	„ „ „ u „ Nové Město na Mor. . .	100.000,—	
	„ „ „ u „ Uherské Hradiště . . .	100.000,—	2,612.428,20
3.	Cenné papíry podle ocenění k 31. XII. 1945:		3,527.285,—
4.	Členské podíly:		
	21 podílů Národ. záložny v Praze po 100.—	2.100,—	
	15 podílů po 100 šv. frs. Mezinár. úvěr. ústavu protestantského v Ženevě . . .	9.900,—	12.000,—
5.	Kauce a depozita:		
	Depositum u Měst. podniků pražských . .	1.400,—	
	Depositum u Hl. pokl. hl. města Prahy a Měst. podniků pražských ohled. kostela u Martina ve zdi	1.560,—	2.960,—
6.	Reality církevní:		
	Husův dům v Praze přední budova . . .	1,260.355,80	
	„ „ „ „ invent. a zař.	59.744,90	
	„ „ „ „ nádvorní budova . . .	1,574.078,40	
	„ „ „ „ invent. a zař.	96.350,80	
	„ „ „ „ ústř. topení	124.651,20	
	„ „ „ „ osobní zdviž	15.242,40	3,130.423,50
	Husův dům v Hradci Králové	132.000,—	
	Budovy býv. uč. semináře v Čáslavi čp. 139/140	247.798,—	
	Evangelický vých. ústav v Krabčicích (ne- movitost)	320.000,—	
	Bratrský dům v Kunvaldě	25.003,20	724.801,20
	Převádí se		13,967.870,40

(církevní jmění obecné) k 31. lednu 1946.

PASIVA

		Kčs	Kčs
1.	Základní jmění církevní v realitách a v ho- tovosti		4,356 216,—
2.	Všecírkevní společná pokladna		2,667.010,—
3.	Všecírkevní stavební rezerva zápůjčková		1,300.218,50
4.	Jubilejní toleranční sbírka včetně odkazu manželů Dostálových	3,934.505,—	
	Úrokový výnos z nerozpůjčené částky po odečtení režijních položek	122.730,60	4,057.235,60
5.	Reserva na doplnění platů duchov. v činné službě		404.581,90
6.	Reserva na doplnění pensí farářů a jich vdov		95.917,10
7.	Reserva na práci mezi mládeží		150.825,60
8.	Reserva na práci v Nedělních školách		100.607,—
9.	Reserva na všeobecná církevní vydání (dříve Všeobecný církevní fond)		129.575,—
10.	Reserva na mimořádná církv. vydání		222.689,—
11.	Reserva na zakoupení kostela u Martina ve zdi		100.000,—
12.	Reserva na výlohy se stykem s reform. církví slov.		35.922,40
13.	Reserva na výlohy k udržování styků se zahraničními církvemi		182.916,80
14.	Reserva pro výchovu bohosloveckého do- rostu		586.385,10
15.	Reserva na evangelizační práci		276.234,40
16.	Reserva na misii mezi pohany		210.272,60
17.	Reserva na tisk růz. církv. publikací		73.614,50
18.	Reserva na vydávání Chrám. zpěvníku		153.307,30
19.	Reserva pro kurs difference na cenných pa- pírech		95 343,—
20.	Reserva na výlohy s celocírk. konferencemi		9.549,60
21.	Reserva dispoziční (úroková)		60.319,75
22.	Reserva pro sbory v Čechách (Guning)		31.358,—
23.	Reserva na vydávání kázání pro čtené služ- by Boží		83.629,50
24.	Jmění z výnosu celocírkevních budov v Čáslavi		427.745,90
25.	Jmění ze správy Kostela u Martina ve zdi		69.146,70
26.	Modlitební týden		12.195,—
27.	Konopáskovo věnování na stipendium z oboru vědy biblické		5.014,30
	Převádí se		15,897.830,55

AKTIVA

		Kčs	Kčs
	Převedeno		13,967.870,40
7.	Jmění ve správě:		
	kuratoria Husova domu v Hradci Král.	434.867,10	
	správce církevních budov v Čáslavi	112.338,40	547.205,50
8.	Inventář a zařízení ocenění k 31. I. 1945	42.000,—	
	přikoupeno +	3.500,—	
	odpis —	7.500,—	38.000,—
9.	Zápůjčky sborům a kazat. stanicím		
	bezúročné z všecírk. staveb. rezervy . .	242.440,—	
	bezúročné z Jubilejní toler. sbírky . . .	1,451.560,—	1,694.000,—
10.	Pohledávky		
	za Myslbořickým družstvem	377.770,—	
	za Výchovným ústavem v Krabčicích . .	206.177,10	583.947,10
11.	Zálohou placený		
	poplatkový ekvivalent	25.525,45	
	daň z majetku	199.086,20	224.611,65
12.	Přechodná položka		
	záloha se zvláštním určením		20.000,—
13.	Jmění		
	Fondů a nadací ve správě Synodní rady	1,582.785,90	
	Deposit ve správě Synodní rady	2,472.232,60	
	Účelového jmění ve správě Synodní rady	2,170.736,—	6,225.754,50
			23,301.389,15

Dr. ANTONÍN BOHÁČ,
synodní kurátor.

JOSEF HOLÝ,
ředitelský rada Zemské banky,
odborný poradce pro účetní věci
při synodní radě

V Praze dne 1. února 1946.

		Kčs	Kčs
	Převedeno		15,897.830,55
28.	Pozůstalost Vilemíny Studničkové		50.716,50
29.	Výnos sbírek ze středošk. bohoslužeb u Martina ve zdi		4.205,90
30.	Knihovna a museum Husova domu		78.857,70
31.	Nzarden — na udržování hrobu Komen- ského		1.893,70
32.	Různé dary z ciziny		100.258,30
33.	Dary na opravu a dobudování Husova domu		46.281,90
34.	Dary v podílech a pohledávkách za Mysli- bořickým družstvem		84.400,—
35.	Dary na udržování a opravy Bratr. domku v Kunvaldě		4.780,—
	Položky k pozdějšímu zúčtování neb vyplá- cení:		
36.	Splátky na repartici obecnou rok 1946		33.425,—
37.	Splátky na repartici Ústř. mládeže 1946		705,—
38.	Splátky na repartici Nedělní školy r. 1946		320,—
39.	Zálohy na repartice příštích let		134.920,—
40.	Zálohy na autorské honoráře		141.250,—
41.	Reserva na restaur. kostela u Salvátora		48.706,—
42.	Sbírka pro válkou postižené slov. sbory		284.308,70
43.	Medaile (Komenského a Bible kralické)		49.961,80
44.	Jubilejní vydání Broučků a Sborník .		32.013,60
45.	Dar neznámé dárkyně (Jar. Novotné) památky synka — čtenáře Broučků . .		80.800,—
46.	Fondy a nadace ve správě Synodní rady	1,582.785,90	
	Deposita ve správě Synodní rady	2,472.232,60	
	Účelová jmění ve správě Synodní rady . .	2,170.736,—	6,225.754,50
			23,301.389,15

S hlavní knihou i s doklady porovnali a v pořádku našli:

FRANT. ŠPIČKA,
vrchní ředitel Reeskomptního a
lombardního ústavu, t. č. revisor

FERDINAND KAFKA,
ředitel továrny, em. synodní ku-
rátör a odborný poradce synodní
rady, t. č. revisor.

V Praze dne 13. listopadu 1946.

8. Seznam cenných papírů skupiny A.

(Církevní jmění obecné.)

		Kursová hodnota k 31. I. 1946
1.	310.000 Kč nom. 4½% umoř. půjčky unifik. emise A (kup. 15. II. a 15. VIII. 1946) kurs k 31. XII. 1945 Kčs 100,—	Kčs 310.000,—
2.	2.000.000 Kč nom. 4½% umoř. půjčky unifikační emise B (kup. 15. III. a 15. XI. 1946) kurs k 31. XII. 1945 Kčs 100,—	„ 2.000.000,—
3.	850.000 K nom. 3½% pokl. poukázek býv. Protektorátu emise 1942 (kup. 16. I. a 16. VII. 1946) kurs k 31. XII. 1945 Kčs 99,25	„ 843.625,—
4.	200.000 K nom. dtto emise 1944 (kup. 16. VI. a 16. XII. 1946) kurs k 31. XII. 1945 Kčs 99,25	„ 198.500,—
5.	20.000 K nom. 4% zvláštního fondu (kup. 1. I. a 1. VII. 1946) kurs k 31. XII. 1945 Kčs 100,—	„ 20.000,—
6.	25.000 K nom. 4% kom. dluhop. Zemské banky pro Čechy (kup. 1. V. a 1. XI. 1946) kurs k 31. XII. 1945 Kčs 85,—	„ 21.250,—
7.	3000 K nom. 4½% kom. dluhop. Zemské banky pro Čechy (kup. 1. IV. a 1. X. 1946) kurs k 31. XII. 1945 Kčs 90,—	„ 2.700,—
8.	30.000 K nom. 4% zást. listů Čes. akc. hypot. ústavu (kupony 1. V. a 1. XI. 1946) kurs k 31. XII. 1945 Kčs 82,—	„ 24.600,—
9.	21.000 K nom. 4% zást. listů Zemské banky pro Moravu (kup. 1. V. a 1. XI. 1946) kurs k 31. XII. 1945 Kčs 100,—	„ 21.000,—
10.	33 750 Kč nom. 10 akcií Národní banky československé, kurs 31. XII. 1945 Kčs 7998,—	„ 79.980,—
11.	600 Kč nom. 3 akcií Kolínské továrny na kávové náhražky, kurs 31. XII. 1945 Kčs 1540,—	„ 4.620,—
12.	1000 Kč nom. 5 akcií nak ad. „Kalich“, kurs 31. XII. 1945 Kčs 200,—	„ 1.000,—

Součet uvedený v rozvaze jmění . . . Kčs 3.527.275,—

U papírů, jichž záznam je nad 100, oceňuje se pouze za 100.

SKUPINA B: POKLADNA NADACÍ, FONDŮ, DEPOSIT A ÚČELOVÉHO CÍRKEVNÍHO JMĚNÍ.

Podle zprávy předložené VIII. synodu spravovala synodní rada 72 fondů a nadací v celkové hodnotě . . . Kč 2,681.402,32

V této zprávě, kterou předkládáme IX. synodu, se vykazuje ke dni 31. ledna 1946 celkem 113 účtů fondů, nadací, deposit a účelového jmění dohromady v hodnotě . . . Kčs 6,225.754,50

Tato pokladna zaznamenává tedy vzrůst o Kčs 3,544.352,18

Nelze zde vypočítávati, které nové účty v této pokladně vznikly a jaké změny na starých účtech nastaly. Uvádíme jen vznik nového účelového jmění nazvaného „Žilkův vydavatelský fond“, které samo o sobě vykazuje 530.687,50 Kčs. Také značný vzrůst je při Karafiátově-Buchananově fondu pro potřebné faráře a diakony, který připojením dalšího výnosu z autorského práva

nových vydání „Broučků“ ve výši 380.997 K, dosáhl základního jmění 576.916 Kčs.

Jakým způsobem jest svrchu uvedené jmění této pokladny 6,225.754,50 Kčs uloženo, dále kolik z něho připadá na fondy a nadace, kolik na deposita a kolik na jmění účelové, lze seznat z rozvahy.

**1. Rozvaha jmění skupiny B: Fondy, nadace, deposita
a účelové jmění
ke dni 31. ledna 1946.**

AKTIVA			PASIVA		
		Kčs			Kčs
1.	Účet pokladní (vklady na knížkách) .	3,153.274'—	1.	Fondy a nadace	1,582.785 90
2.	Běžný účet u Zemské banky	70.180'50	2.	Deposita	2,472.232'60
3.	Účet cenných papírů v nom. hodnotě .	3,002.300'—	3.	Účelové jmění	2,170.736'—
		6,225.754'50			6,225 754'50

2. Seznam fondů a nadací.

	Cenné papíry (nom.)	Uložená hotovost v Kčs
*) Základní jmění. — **) Výdajové jmění.		
1. Odkaz Jana Atzendorfera k podpoře sborů a stanic	15.000,—	5.341,40
2. Nadace Daniela Bauma pro bohoslovce	—,—	1.445,50
3. Fond Hermana Burgharta pro podporu farářů ve Vilémově a v Šonově	1.400,—	5 787,70
4. Literární fond ze jmění býv. spolku „Comenium“	16 800,—	19.200,—*)
5. Fond faráře Jos. Dobiáše pro bohoslovce	2.000,—	6.275,—**)
6. Nadace Miroslavy Fuksové při kostele U Martina ve zdi	—,—	6.492,50
7. Nadace Luise Habera pro učitele evang. škol	30.000,—	5.369,10
8. Fond Josefa Chvojky k podpoře sborů a stanic	—,—	9.718,80
9. Fond faráře Františka Kaldy pro bohoslovce	8.000,—	11.117,90
10. Kalvínova nadace pro bohoslovce	—,—	8.500,—*)
11. Karafiátův-Buchananův fond pro potřebné faráře a diakony	10 000,—	921.10**)
12. Nadace Jana Kollára pro bohoslovce	243.000,—	1.169,30
13. Literární nadace Dr. Františka Kozáka	—,—	333.916,10*)
14. Fond manželů Ing. Bohuslava a A. Žběty Kříčkových z Mělníka pro podporu sirotků	4 000,—	31.910,10**)
15. Fond Rozálie Marešové pro bohoslovce	15.000,—	2.495,10
	—,—	544,40
	—,—	30.000,—*)
	—,—	100,—**)
	43.200,—	1.830,—

	Cenné papíry (nom.)	Uložená hot. v Kčs
16. Fond faráře Petra Marušiáka pro bohoslovce	—,—	20.000,—*) 1.641,—**)
17. Nadace časopisu „Nedělní posel“ pro evangelické učitele	5.000,—	3.009,20
18. Nadace Dr. Frant. Palackého pro vdovy po evangelických učitelích	16.000,—	1.026,80
19. Fond bratří Pecháčků pro bohoslovce	—,—	20.000,—*) 852,80**)
20. Odkaz Anny Perchtové k podpoře sborů a stanic	5.000,—	1.767,—
21. Bohoslovecký fond faráře Frant. Pokory	—,—	16.000,—
22. Nadace Oty Viktora Schönburga pro učitele evangelických škol	102.000,—	14.149,10
23. Nadace Oty Viktora Schönburga pro evang. učitele v Sobínově	26.000,—	8 900,—
24. Fond Štěpána Sixty	11.000,—	7.600,—*) 1.900,—**)
25. Fond Josefa Slezáka pro bohoslovce	48.000,—	2.543,—
26. Literární fond Marie Staňkové	80.000,—	6.382,—
27. Odkaz synodního seniora Dr. Josefa Součka		13.811,—*) 1.599,10**)
28. Fond popraveného studenta Miloslava Svobody z Vysokého Mýta	—,—	8.350,—
29. Školská nadace	44.000,—	6 833,80
30. Školský fond pražský	5.800,—	18.000,—*) 7.601,—**)
31. Nadace Jana Urbánka k podpoře sborů a stanic	4.000,—	—,—
32. Fond Jana Urbánka k podpoře sborů a stanic	20.000,—	18.176,—
33. Nadace na vydržování vikářů u onemocnělých farářů	50.000,—	6.773,20
34. Nadace Konráda Bedř. Wülknitze k podpoře farářů na venkově	86.000,—	8.405,90
35. Fond Pavla a Anny Zedníkových pro bohoslovce	12.000,—	2.131,—
Součet	903.200,—	679.585,90
Uložené jmění v cenných papírech	903.200,—	
v hotovosti		679.585,90
Celkem	1.582.785,90	

3. Seznam deposit.

	Cenné papíry (nom.)	Uložená hotovost v Kčs
*) Základní jmění. — **) Výdajové jmění.		
1. Reserva na církevní výchovnou práci mezi mládeží fil. sboru v Blažkově	16.000,—	6.048,40
2. Depositum kazat. stanice Bohutice	—,—	9.130,—
3. Depositum českob. evang. sboru v Mladé Boleslavi	—,—	16.131,—
4. Depositum časopisu „Český Bratr“	—,—	106.169,30
5. Depositum Anny Brosové	—,—	5.009,—
6. Depositum kazat. stanice Dobrovice	—,—	1.800,—
7. Stavba českob. evang. kostela v Domažlicích	—,—	106.052,70

	Cenné papíry (nom.)	Uložená hot. v Kčs
8. Reserva pro církevní výchovnou práci mezi mládeží sboru v Hor. Dubenkách	16.000,—	6.048,40
9. Depositum sboru ve Frýdku	—,—	93.648,30
10. Dary na postavení domu Marie Hoblíkové v Pardubicích	13.000,—	36.919,—
11. Depositum na jméno „HRA“	—,—	62.261,—
12. Reserva pro církevní výchovnou práci mezi mládeží sboru v Hodsčovicích	4.000,—	1.510,40
13. Reserva pro církevní výchovnou práci mezi mládeží sboru v Humpolci	4.000,—	1.510,40
14. Depositum „Anna Hýbllová“	—,—	5.425,—
15. Depositum kazat. stanice v Chomutově	—,—	503,—
16. Depositum Kuratoria Husova domu v Praze	—,—	77.176,—
17. Reserva na vydržování sboru v Jablůnce	—,—	1.700 —*) 428,40**)
18. Reserva pro církevní výchovnou práci mezi mládeží sboru v Jasenné	8.000,—	1.981,30
19. Depositum „Josefov“	—,—	77.787,—
20. Prvé depositum řed. Ferd. Kavky a choti Ludvíky pro bohoslovce k uctění památky synodního seniora Dr. Josefa Součka	40.000,—	1.975,—
21. Druhé depositum řed. Ferd. Kavky a choti Ludvíky pro církevní účely	250.000,—	15.962,—
22. Stavba českobr. evang. kostela v Kdyni	—,—	106.052,70
23. Depositum na jméno „KLO“	—,—	8.270,—
24. Depositum bývalého českobr. evang. sboru v Košicích	19.000,—	27.944 —
25. Reserva na vydržování sboru v Křížlicích	3.000,—	209.266,90
26. Reserva na vydržování sboru v Lozicích	18.000,—	1.574,20
27. Stavební reserva kazatelské stanice Maleč-Klokočov	—,—	62.617,10
28. Reserva na plat duchovní síly kazat. stanice Maleč-Klokočov	—,—	104.028,30
29. Reserva na půjčku pro Heřm. Městec	—,—	61.648,40
30. Reserva na stavební vydání kazat. stanice v Milešově	7.000,—	3.481,30
31. Reserva na vydržování sboru v Miroslavi	11.200,—	646,—
32. Depositum Misijské jednoty	100.000,—	—,—
33. Depositum na stavbu církevní budovy v Mlčechvostech	—,—	11.054,—
34. Reserva na církevní výchovnou práci mezi mládeží fil. sboru v Mořkově	4.000,—	1.508,40
35. Depositum českobratrského evang. sboru v Mostě	—,—	5.691,—
36. Reserva na vydržování sboru v Opatově	13.000,—	1.117,90
37. Depositum na jména „PÍS“	—,—	15.174,—
38. Depositum kazat. stanice Podmokly	—,—	513,—
39. Depositum kazat. stanice Roztoky	—,—	8.255,—
40. Depositum sboru v Rybníkách	19.000,—	584,—
41. Reserva na církevní výchovnou práci mezi mládeží kazat. stanice v Senicích	2.000,—	762,50
42. Depositum J. B. S.	118.000,—	—,—
43. Stavba bohoslužebné budovy ve Staňkovech	—,—	53.019,70
44. Depositum na jméno „SUD“	—,—	61.105,—
45. Depositum kazat. stanice Sulejovice	—,—	6.077,—
46. Depositum na jméno „SVĚ“	—,—	5.765,—
47. Depositum Svazu evang. církví	60.000,—	19.634,—
48. Depositum na jméno „STRA“	—,—	12.212,—

	Cenné papíry (nom.)	Uložená hot. v Kčs
49. Depositum sboru v Táboře	14.000,—	14.409,50
50. Jmění býv. Učitelovdovského ústavu v Čechách	31.000,—	25.500,—*) 2.916,—**)
51. Depositum „Ústředí českobratrské mládeže“	22.000,—	19.029,30
52. Reserva na vydržování sboru ve Valteřích	6.800,—	600,—*) 2.078,—**)
53. Depositum pro emer. faráře Jana Vejnarů z Bojman	—	8.629,70
54. Reserva na běžná vydání sboru ve Vídni	—	848,10
55. Dary na stavbu církevní budovy ve Vídni	—	92.973,—
56. Depositum „ZÁ“	—	83.072,—
Součet	799.000,—	1.673.232,60
Uložené jmění v cenných papírech	799.000,—	
v hotovosti		1.673.232,60
Celkem		2.472.232,60

4. Seznam účtů účelového jmění.

	Cenné papíry (nom.)	Uložená hotovost v Kčs
*) Základní jmění. — **) Výdajové jmění.		
1. Dary na stavbu Alumnea v Brně	5.000,—	22.364,50
2. Dary k uctění památky superint. Beneše, Kučery, Lányho, Trnky, Veselého	7.800,—	9.000,—*) 1.648,70**)
3. Dary na celocírkevní administr. vydání na Moravě k uctění superint. Blažka	16.000,—	18.772,20
4. Husův jubilejní dar český	137.000,—	17.000,—*) 16.208,30**)
5. Husův jubilejní dar moravský	23.000,—	2.775,60
6. Dar faráře Karafiáta na prodej zlevněných biblí	197.000,—	6.500,—*) 12.329 —**)
7. Výnos autorského práva Karafiátova mimo „Broučky“	15.000,—	950,—*) 5.085,—**)
8. Reserva Čeňka Kříčky na výchovu bohosloveckého dorostu	—	37.340,70
9. Dar Kateřiny Kříčkové	—	10.000,—*) 1.238,40**)
10. Dar Dr. Václava Losy pro bohoslovce	—	10.000,—*) 515,50**)
11. Reserva pro církevní práci na Hor Novém Městě v Praze	1.800,—	27.000,—*) 3.976,50**)
12. Dar Ant. Motyčky pro bohoslovce	286.000,—	13.396,70
13. Dar Ant. Motyčky pro diakony	286.000,—	13.370,10
14. Dar „Nejmenovaného“ pro bohoslovce	12.000,—	602,—
15. Dar „Nejmenovaného“ pro podporu chudých	4.500,—	51.157,—
16. Reserva pro sbory na Moravě (býv. diecéšní fond)	65.000,—	47.354,70

	Cenné papíry (nom.)	Uložená hot. v Kčs
17. Vydržování bohosl. semináře v Praze . . .	81.000,—	2.425,10
18. Účet správy nadací, fondů, deposit . . .	18.000,—	9.224,—
19. Účet správy nadací, fondů, deposit, II. úč. . .	—,—	51.451,50
20. Dary na zřízení bohosl. semináře v Praze k uctění památky L. B. Kašpara . . .	25.000,—	1.422,—
21. Dar F. J. Škardy na pořádání akad. boho- služeb	—,—	66.841,—
22. Žilkův vydavatelský fond	120.000,—	410.687,50
Součet . . .	1,300.100,—	870.636,—
Uložené jmění v cenných papírech . . .	1,300.100,—	
v hotovosti	870.636,—	
Celkem	2,170.736,—	

5. Seznam cenných papírů skupiny B.

(Nadace, fondy, depozita a účelové jmění)

	Nomin. hodnota
1. Unifikační umořitelná půjčka emise A 4½% . . .	Kčs 211.000,—
2. Unifikační umořitelná půjčka emise B 4½% . . .	„ 1,358.000,—
3. Unifikační umořitelná půjčka 3¾%	„ 4.000,—
4. Unifikační umořitelná půjčka 3%	„ 20.000,—
5. Unifikační renta neumořitelná 3%	„ 754.000,—
6. Půjčka obrany 4½%	„ 220.000,—
7. Moučná půjčka slosov. vinkul. 6%	„ 1.000,—
8. Náhradní renta neumoř. vinkul. 4%	„ 15.000,—
9. Pokl. poukázky býv. Protektorátu z roku 1942 3½% . . .	„ 180.000,—
10. Stavební losy celé 2 po 500 Kč	„ 1.000,—
11. 35 pětiinek stavebních losů po 100 Kč	„ 3.500,—
12. Moravská zemská půjčka 5%	„ 32.000,—
13. Komunální dluhopisy Zemské banky české 4½% . . .	„ 42.000,—
14. Komunální dluhopisy Zemské banky české 4% . . .	„ 8.400,—
15. Kom. dluhop. Zem. banky české, vinkul. plášť, 4% . . .	„ 200,—
16. Komunální dluhopisy Zemské banky české 4% . . .	„ 18.000,—
17. Kom. dluhop. Zem. banky české, vinkul. plášť, 4% . . .	„ 28.400,—
18. Zástavní listy Zemské banky české 4½%	„ 60.000,—
19. Zástavní listy Zemské banky moravské 4%	„ 3.000,—
20. Železniční dluhopisy Zemské banky české 4% . . .	„ 37.000,—
21. Dluhopisy Živnostenské banky 4½%	„ 1.000,—
22. Dluhopisy býv. Ústřední banky čes. spořitelny 4% . . .	„ 3.000,—
23. Zást. listy Banky gospod. krajov. nom. pol. zl. 915,— 4½%, hodnota neznáma (podle dřívějšího ocenění) . . .	„ 1.800,—
Celkem	Kčs 3,002.300,—

SKUPINA C: JMĚNÍ PENSIJNÍHO FONDU.

Podle zprávy k VIII. synodu činilo jmění tohoto fondu	Kč	4,921.652,20
Podle této zprávy, která se předkládá IX. sy- nodu, měl pensijní fond k 31. lednu 1946 jmění	Kčs	8,847.924,60
Činí tedy vzrůst	Kčs	3,926.272,40

Náklad na pensijní a zaopatřovací platy ze všech pensijních fondů (býv. vídeňského, československého i superintendentních fondů) činil v roce 1945 K 233.721,50. Opakuje se při tom dřívější zjev, že celková roční suma výslužného a vdovských platů z fondu vídeňského a z fondů superintendentních zůstává stejná a že platy poskytované z pensijního fondu československé církve evangelické stoupily ze 78.763,40 Kč v roce 1937 na 174.496,65 K v roce 1945. Je to vývoj přirozený, protože noví pensisté mají vyšší nároky na tento fond vzhledem k delší členské době v něm a pak i vzhledem k poněkud zvýšeným pensím od doby, kdy bylo pojistné zdvojnásobeno. Toto zvýšení pojistného (pensijního příspěvku) bylo provedeno poprvé v roce 1943. Nyní je vůči pensijnímu fondu zavázán zaměstnanec (duchovní) vždy roční částkou 1500 Kčs, kdežto sbory jsou roztrženy do tří kategorií podle své finanční síly a jsou povinny odvádět do pensijního fondu ročně buď 750 Kčs nebo 1500 Kčs nebo 2500 Kčs.

Dne 31. ledna 1946 vyplácel pensijní fond pense 28 pensistům farářům a vikářům (proti 26 pensistům dne 31. ledna 1938), zaopatřovací platy 43 vdovám po farářích (proti 41 vdovám dne 31. I. 1938) a 3 vdovám po učitelích (v lednu 1938 šest). Členů měl pensijní fond k 31. lednu 1946 celkem 194.

Pense a zaopatřovací platy z tohoto pensijního fondu mají povahu pensí nadlepkovacích. Vlastní pensí poskytuje církev em. farářům z paušální kongruové dotace a vlastní vdovské zaopatřovací platy dává vdovám stát skrze synodní radu v podobě zvláštních superdotací.

Protože pense a vdovské platy nepostačovaly, zavedla církev v posledních letech zvláštní drahotní přídavky církevní pro em. faráře ročně 4020 K a pro vdovy po farářích ročně 2016 K a náklad s tím spojený pojala do obecné repartice, ukládané každoročně všem sborům. Ukazuje se však, že nyní ani to již nepostačuje a že bude nutno tyto zvláštní drahotní přídavky zvýšiti, t. j. zvýšiti také repartici, z níž jsou kryty.

Do majetku pensijního fondu náleží též činžovní dům v Praze-Bubenči čp. 746. K vůli úplnosti opakujeme, že pozemek, na němž byl vystavěn, stál celkem 464.144,90 Kč. Stavba sama i s poplatky stála 1,966.670,80 Kč. V roce 1940 byla v domě provedena adaptace krámu na byt, což stálo 13.000 K. Celkem činily tedy výlohy s vybudováním tohoto domu 2,443.815,70 K. Na domě neváznou dluhy. Čistý výnos za rok 1945 činil 148.206,30 Kčs.

Rozvaha jmění skupiny C:

AKTIVA

1. Hotovost:	Kčs	Kčs
v pokladně	3.638,80	
na účtě u Poštovní spořitelny	102.750,30	
na vkladních knížkách	<u>915.893,20</u>	1,022.282,30
2. Vklad u banky:		
na účtě čís. 11250 u Zemské banky		907.001,60
3. Cenné papíry podle ocenění		4,472.315,—
4. Depositum u Městských podniků pražských		2.410,—
5. Činžovní dům v Bubenči		2,443.815,70
6. Inventář		<u>100,—</u>
		8,847.924,60

V Praze dne 1. února 1946.

Dr. Ant. Boháč,
synodní kurátor.

Josef Holý,
ředitelský rada Zemské banky v Praze,
odborný poradce pro účetní věci
při synodní radě.

jmění pensijního fondu k 31. lednu 1946

PASIVA

	Kčs	Kčs
1. Kmenové jmění Pensijního fondu česko-bratské církve evangelické, včetně jmění		
býv. superintendentních ústavů	3,111.392,—	
25% z došlých příspěvků sborových	80.288,—	
25% „ „ osobních	68.250,—	3,259.930,—
2. Podpůrný fond pro faráře, jejich vdovy a sirotky:		
základní jmění	47.000,—	
výdejné jmění	2.649,90	49.649,90
3. Reserva pro kurs. rozdíly na cen. papírech		350.572,30
4. Amortizační fond domu v Bubenči:		
podle stavu k 31. lednu 1945	751.344,45	
3% úrokový výnos	22.540,35	
z výnosu domu za rok 1945 (od 1. II. 1945 do 31. I. 1946)	81.409,10	855.293,90
5. Výdejné jmění česko-bratského pensijního fondu	4,140.637,65	
po odečtení rozdílu mezi vyplacenými a přijatými pensijními rezervami podle stavu k 31. I. 1946	— 179.046,35	
k tomu správní přebytek podle účtu správního za r. 1945 (od 1. II. 1945 do 31. I. 1946)	368.721,70	4,330.313,—
6. Přejídná položka ohledně správy domu v Bubenči		2.165,50
		8,847.924,60

S hlavní knihou a doklady porovnali a v pořádku shledali:

František Špička,
vrchní ředitel
Reeskomptního a lombardního ústavu,
t. č. revisor

Ferdinand Kavka,
ředitel továrny,
em. synodní kurátor
a odb. poradce synodní rady

V Praze dne 13. listopadu 1946.

Správní účet Pensijního fondu českobratrské

PŘÍJEM

1. Příspěvky sborů:	Kčs	Kčs
75% z došlých příspěvků	321.150,—	240,862,—
2. Příspěvky osobní:		
75% z došlých příspěvků	273.000,—	204.750,—
3. Úroky přijaté:		
ze vkladů	16.050,05	
z výnosu cenných papírů	156.672,30	172.722,35
4. Z výnosu domu v Bubenči		
převádějí se 4% z hodnoty domu po amor-		
tisaci		66.797,20
		685.131,55

církve evangelické od 1. 2. 1945 do 31. 1. 1946

VYDÁNÍ

1. Výslužné na základě členství v bývalých fondech superintendentních:			
z býv. ústavu pro vdovy ref. církve české	8.374,80		
„ „ „ faráře ref. církve české	2.532,80		
„ „ zaopatř. ref. církve morav.	8.336,—		
„ „ a. v. českého	2.292,—		
„ „ a. v. moravského	916,80	22.452,40	
2. Výslužné na základě členství v bývalém vídeňském ústavě		36.772,45	
3. Výslužné z českoobraského pens. fondu .		174.496,65	
4. Pohřebné		570,—	
5. Pojistné pensistů a vdov u léčeb. fondu .		20.774,10	
6. Správní výlohy		14.480,—	
7. Daň pensistů a pensistek		22.877,80	
8. Úroky vyplacené:			
3% zúročení Podpůrného fondu pro faráře a vdovy	1.446,10		
3% úrok amortis. fondu domu v Bubenči	22.540,35	23.986,45	
9. Správní přebytek připisuje se k výdejnému jmění českoobraského pensijního fondu .		368.721,70	
		685.131,55	

Seznam cenných papírů skupiny C.

(Pensijní fond.)

	Kursová hodnota k 31. I. 1946
1. 910.000 Kč nom. 4½% unifik. půjčky umoř. emise A, kurs k 31. XII. 1945 Kčs 100,—	Kčs 910.000,—
2. 1,140.000 Kč nom 4½% unifikační půjčky umořitelné emise B, kurs Kčs 100,—	„ 1,140.000,—
3. 400.000 Kč nom. 3% unifik. půjčky umořitelné, kurs Kčs 85,70	„ 342.800,—
4. 601.000 Kč nom. 3% unifikační půjčky neumoitelné, kurs Kčs 83,50	„ 501.835,—
5. 400.000 K nom. 3½% pokl. poukázek býv. protektorátu z roku 1942, kurs Kčs 99,25	„ 397.000,—
6. 400.000 K nom. 3½% pokl. poukázek býv. protektorátu z roku 1943, kurs Kčs 99,25	„ 397.000,—
7. 570.000 Kč nominale 4% dluhopisů zvláštního fondu, kurs Kčs 100,—	„ 570.000,—
8. 33.750 Kč nom. 10 akcií Národní banky československé, kurs Kčs 7998,—	„ 79.980,—
9. 20.000 Kč nom. 4½% komunálních dluhopisů Zemské banky české, kurs Kčs 90,—	„ 18.000,—
10. 7000 Kč nom. 4% komunálních dluhopisů Zemské banky české, kurs Kčs 85,—	„ 5.950,—
11. 6000 Kč nom. 4% železničních úpisů Zemské banky české, kurs Kčs 85,—	„ 5.100,—
12. 54.000 K nom. 4% zástavních listů Zemské banky české, kurs Kčs 85,—	„ 45.900,—
13. 36.000 K nom. 4% zástavních listů Zemské banky moravské, kurs Kčs 85,—	„ 30.600,—
14. 17.000 K nominale 4% dltto emise z roku 1941, kurs Kčs 100,—	„ 17.000,—
15. 13.000 K nominale komun. dluhopisů Zemské banky pro Moravu, kurs Kčs 85,—	„ 11.050,—
16. 4% železniční obligace Banku gospod. krajowego, nom. 2860 z. pol., kurs neznám	„ 100,—
Celkem	<u>Kčs 4,472.315,—</u>

Revisní zpráva

Podepsaní revisoři účtů vykonali dne 13. listopadu 1946 v kanceláři Synodní rady československé církve evangelické za přítomnosti bratří vrch. ředitele Františka Špičky, ředitele to-várny Ferd. Kavky a Doc. Dr. A. Boháče, ředit. rady Josefa Holého, účetního Frant. Světlíka a tajemníků B. Valeše a J. O. Sochora, revisi všech účtů a jmění spravovaného synodní radou a to:

- a) Ústředního jmění církevního,
- b) Fondu pensijního,
- c) Fondů, nadací, deposit a jmění účelových ve správě synodní rady se nalézajících.

Porovnány všechny zápisy hlavních knih, přezkoušeny všechny položky účtů rozvažných a účtů ze správy, zjištěna pokladní hotovost a stav cenných papírů ke dni 31. ledna 1946.

Všechny knihy účetní jsou pečlivě a přesně vedeny, zápisy navzájem plně souhlasí, cenné papíry i hotovost jsou v naprostém pořádku.

Pokud jest jmění církevní uloženo v cenných papírech, jde o papíry pupilární jistoty.

Na základě této podrobné revise navrhuje synodu, aby předložené účty byly schváleny a synodní radě ze řádné správy jmění církevního uděleno absolutorium.

V Praze dne 13. listopadu 1946.

FERDINAND KAVKA v. r.,
odborný poradce synodní rady
pro věci finanční, t. č. revisor.

FRANTIŠEK ŠPIČKA v. r.,
vrchní ředitel Reeskomptního a
lombardního ústavu v Praze
t. č. revisor.

Dr. ANTONÍN BOHÁČ,
synodní kurátor.

Zprávy a návrhy odborů.

Zpráva Ústředí mládeže o práci mezi dospívající mládeží ve válce a po válce.

Při začátku války pečoval o výchovu dorůstající mládeže v církvi Svaz SČME. Byl samostatnou větví YMCA v Československu a věnoval se s plnou podporou církve tomu, aby spolupracoval s mládeží všech sborů a kazatelských stanic. Svaz byl organizací, která se v církvi vžíla a jeho práce v církvi už stála mimo diskusi. Na konferenci delegátů, konané v červnu 1939 v Litomyšli, byl zvolen po faráři Vl. Čapkovi novým sekretářem Jan Mírejovský. Tlak války pocíťoval Svaz zprvu jen při své vydavatelské činnosti. Vydávání publikací bylo omezeno a cenzurní zásahy v Bratrstvu a v Našem úkolu se množily. Pravidelná práce tím však neutrpěla, poněvadž si Svaz vypomáhal zvýšeným úsilím své kanceláře. Ještě v roce 1940 se konala pravidelná výroční schůze konference delegátů v Třebechovicích beze všech nesnází. Na ní zvolen po faráři B. Jeriovi předsedou Svazu SČME bývalý sekretář Vl. Čapek. Teprve v roce následujícím se vyskytly obtíže a konference v Semtěši byla pak poslední konferencí delegátů ve válce.

Válka omezila všechen spolkový a společenský život do té míry, že sdružení mládeže se stala takřka jediným místem, kde se mládež mohla shromažďovat. Projevilo se to větší návštěvou ve sdruženích, poměrným dostatkem pracovníků a zintenzivněním sdruženecké práce. K dostatku pracovníků přispělo i neblahé zrušení vysokých škol. Vznikaly však nesnáze jiné. Pracovní povinnost rozháněla postupně čím dále tím více mladých lidí do různých míst ve vlasti i v jiném území, ovládaném Němci. Bylo omezeno cestování. Byla znemožněna vydavatelská činnost. Nebylo možné svolat mládež ke kursům a školám na delší dobu než dva dny. Přesto pokračoval Svaz ve své práci bez přerušení a když nebylo možné konati centrální delší kursy a školy, organizoval větší počet škol a kursů seniorátních a regionálních. Jejich počet byl největší v zimě r. 1943, kdy dosáhl úhrnného čísla 13. Význam těchto škol nelze podceňovat. Projevil se příznivě i v počtu mladých lidí, kteří se přihlásili ke studiu bohosloví. Byl to ovšem i výsledek pravidelné práce ve sdruženích, která se čím dále tím více soustavněji věnovala programu biblickému. Vydávání cyklostilovaných pomůcek a příruček pokračovalo celou válku. Jen na některých místech práce ustala pro obavy z německého pronásledování. Ale bývalo to jen někdy a jen na čas a je proto možno říci, že sdružení a dorosty pracovaly celou válku a že plnily své náboženské a výchovné poslání ve slušné míře.

Na jaře roku 1942 došlo k rušení všech dosud existujících, na přímém zájmu režimu nezávislých organizací. Ohrožena byla i naše práce mezi mládeží. Synodní rada se proto — za plného

souhlasu a podpory výboru Svazu — rozhodla převést práci mládeže plně na půdu církve. Spojení s YMCA bylo (v souhlasu s vedením YMCA) přerušeno, Svaz SČME byl oficiálně likvidován a synodní rada vyhlásila Jednací řád, který se stal podkladem pro další práci mezi mládeží v církvi. Při synodní radě byl vytvořen Výchovný odbor pro práci mezi konfirmovanou mládeží a podobné odbory vznikaly v seniorátech a ve sborech. K osobním změnám nedošlo. Vedení Svazu SČME i výbory okrsků a sdružení přešly prostě do výchovných odborů. Výrazným rysem jednacího řádu bylo to, že zvětšil osobní odpovědnost farářů a staršovstev na práci mezi mládeží a že omezil dosavadní samosprávu mládeže. Bylo to zařízení nutné a praxe jeho správnost potvrdila. Na druhé straně zabezpečila církev práci mezi mládeží tím, že se rozhodla hradit její potřeby z repartice rozložené úměrně na všechny sbory a kazatelské stanice. Tímto způsobem byla pak práce mezi mládeží bez otřesů zachována i v době, kdy došlo ke zrušení YMCA (1943). Velikým a kladným výsledkem tohoto rozhodnutí bylo především to, že převedl péči o dorůstající mládež plně na církevní půdu a že se tím dostalo dílo mládeže, které se v církvi vyvíjelo už více než 40 let, konečně organizačně na to místo, které prakticky v církvi mělo od začátku. Podzim roku 1944 a jaro roku 1945 bylo období nejobtížnější. Širší spolupráce mezisborová a práce seniorátní takřka ustala a nepokoj ochromil i práci ve sdruženích. Než toto období brzy přešlo a osvobození republiky vytvořilo znovu předpoklady pro klidnou a vnějšími poměry neomezovanou práci.

V prvních měsících po skončení války pokračovalo dílo mládeže ve stejných kolejích jako před tím. V zimě a na jaře roku 1946 byly uspořádány tři větší školy mládeže, jejichž vnější úspěch dával velikou naději pro budoucnost. V červnu letošního roku byla také konána po letech po prvé zase konference delegátů v Novém Městě na Moravě. Na ni navázal veliký a pěkný sjezd. Mládež na konferenci vyslovila radost nad tím, že je dílo mládeže zasazeno plně do práce celé církve a vyslovila přání, aby tomu tak zůstalo i pro budoucnost. Konference projednala vůbec přání mládeže o organizační úpravě díla a na základě jejich poznámek a přání je vypracován nový návrh na jednací řád. Nový jednací řád usiluje zachovati všechny klady řádu válečného a chce spojit i přednosti předválečných stanov Svazu SČME. Mládež zvolila znovu far. Vl. Čapka předsedou Výchovného odboru při synodní radě (Ústředí mládeže). Dalšími členy výboru Ústředí jsou: Š. Šoltész (Praha), V. Kejř (Nové Město na Mor.), M. Růžička (Třebachovice), F. Světlík, M. Krejčí (Praha), Dr. A. Sklenář (Brno), Emil Ženatý (Miroslav), Jan Macek (Praha), Jiří Otter a Jan Měrejovský. Zástupcem synodní rady je synodní senior Dr. J. Křenek a náměstkem synodního seniora B. Jerie.

Stav naší práce po válce není uspokojivý. Sdružením odešli

starší osvědčení pracovníci na studie, na vojnu, do pohraničí a do různých povolání. Početní stav mládeže na sborech někde velmi zeslábl. K tomu přistupuje vzrůst nových organizací a rozvoj kulturní i pakulturní činnosti, která mládež odvádí od sborů a velmi ji rozptyluje. Povinnosti školní, pracovní i národní způsobují, že se mládeži dnes nedostává ani klidu, ani času. Nejvýznamnějším zjevem však je všeobecná demoralisace mládeže, myšlenková životní povrchnost, nezáměr, lhostejnost a únava či nechuť věnovati se čemukoliv vážnějšímu. Ani česko-bratrská mládež není k těmto vlivům plně odolná. A tak nás poválečná doba nachází v situaci, kdy z mnoha míst znějí zprávy o úbytku návštěvníků schůzek a o oslabení celkové spolupráce. Uprázdňování mnoha sborů a celkový pohyb farářů (ostatně i jejich veliká zaměstnanost) k rychlejší nápravě tohoto stavu nikterak nepřispívají.

Dílo mládeže v církvi stojí znovu před úkolem sloužiti přicházející generaci tím, že bude budovat kádr svých pomocníků a spolupracovníků od začátku a že bude zvat mladé lidi do obecenství církve. Bude-li církev ve svých staršovstvech toto dílo se zájmem podporovat, bude po lidské stránce splněno mnohé, čeho je ve stále začínajícím úsilí o novou mládež třeba.

Jan Mířejovský,
sekretář.

Vlad. Čapek,
předseda.

Zpráva prof. Dr. Ad. Novotného o činnosti Svazu nedělních škol za války a po ní.

Bude snad překvapením, že ve všeobecném útisku, pod nímž církev za války trpěla, činnost Nedělních škol vzrostla a do jisté míry se i prohloubila. Mnichovským diktátem jsme sice ztratili 47 Nedělních škol v pohraničí, ty však byly nahrazeny novými Nedělními školami, jež vznikaly zvláště po visitačních návštěvách synodního seniora i ve sborech, kde dříve Nedělních škol nebylo. Sbory si uvědomovaly, že v tak napiaté době je nutno největší péči věnovati nejútlejší mládeži. Ústřední časopis Svazu Nedělních škol, jenž sloužil i našim Nedělním školám (Bible a kalich), zaznamenal počátkem ledna 1940 téměř 100% vzrůst předplatitelů. To nešlo pozornosti německých činitelů a tak byl časopis po vydání druhého čísla úředně zastaven jako první z církevních časopisů. Příčinou bylo kázání pro děti na text: Hospodin, udatný válečník! Od té doby byla činnost sekretáře dr. A. Novotného podřízena doзору policie, který silně vzrostl po atentátu na Heydricha, kdy byl dr. A. Novotný sesazen z ředitelského místa v Krabčicích. Ale už za t. zv. druhé republiky byly jeho dopisy Světovému ústředí cenzurovány. Za t. zv. protektorátu prostředkoval styk se Světovým ústředím švýcarský farář Loertcher, ale i ten ustal, když byl člen našeho výboru farář Lanštlák volán na gestapo právě pro tento styk. A ovšem, přestala i zahraniční podpora. Synod-

ní rada podchytila činnost Svazu Nedělních škol tím, že zřídila při synodní radě Výchovný odbor s ústředím pro Nedělní školy a půjčila Svazu dvakrát po 24.000 K na plat sekretářův. Později zřízeno bylo při synodní radě místo faráře pro práci v Nedělních školách českobratrské církve evangelické, které bylo obsazeno dr. A. Novotným. Jinak se Svaz Nedělních škol vydržoval prodejem knih a publikací, jež vyšly před válkou. Z tohoto prodeje byl synodní radě splacen i dluh 48.000 K. Místo dosavadních členských příspěvků a konfirmační sbírky byla vypsána synodní radou repartice 60.000 K ročně po sborech na práci v českobratrských evangelických Nedělních školách. Úkolem Ústředí Nedělních škol je doposud především spolupráce při vydávání přípravek pro učitele Nedělních škol.

Přípravky byly po celou válku rozmnožovány v počtu 1300 výtisků, z čehož 630 připadalo na učitele českobratrské církve. Obvyklé odloučení od Světového svazu mělo za následek i to, že musel být vypracován vlastní sedmiletý program, který byl předložen poslednímu předválečnému sjezdu v Novém Městě na Moravě (1939) a schválen prozatímně synodní radou. Byl vypracován na podkladě švýcarského programu, který více odpovídal evropským poměrům. Na přání synodní rady, když bylo zakázáno vyučování dějepisu na školách, byly do přípravek vsunuty obrázky z českých církevních dějin, což se tu a tam setkalo s nepříznivou kritikou, ale na druhé straně bylo přijato s povděkem jako náhrada školního vyučování.

Také styk se slovenskými Nedělními školami byl dlouho udržován podzemní cestou. Slováci překládali naše přípravky do slovenštiny. Teprve, když podzemní styk byl téměř nemožný, vypracovávali si přípravky vlastní, což vedlo ke značnému osamostatnění celé práce na Slovensku, jež nás na tomto poli rychle dohání. I publikačně bylo Ústředí Nedělních škol velmi čilé. Péčí dr. A. Novotného vydalo Zeměpis pro učitele náboženství a Nedělních škol, Úvod do Starého a Nového zákona a Methodiku pro Nedělní školy. Vše bylo rozmnožováno a vyšlo nákladem 4000 výtisků (kromě Methodiky). Vedle toho byly vydány čtyři vánoční programy. Dr. A. Novotný pak jako farář při synodní radě vypracoval 183 přípravek pro učitele náboženství na obecných a měšťanských školách, jež jsou stále ještě k dostání v kanceláři synodní rady.

Do činnosti Svazu Nedělních škol patří i Letní tábor Komenského, který sloužil za místo kursů pro učitele. Za války byla jeho činnost zakázána velmi hrubým způsobem, když už učitelé a děti byli v tábore shromážděni. Sotva přijeli, museli jet zpět, prý proto, že se jako evangelíci neumíme chovat dost loyálně. Nebyla totiž vyvěšena německá vlajka. Budovy Letního tábora byly během války zničeny a tábor vykraden, takže po válce nebylo možno zahájit ještě činnost.

Rozumí se samo sebou, že i mezi učiteli Nedělní školy bylo mnoho mučedníků. Na Žižkově (I) byly popraveny 3 učitelky

pro skrývání parašutistů před a po atentátu na Heydricha; rovněž v Nové Dubči byl popraven 1 učitel. Podobné zprávy docházejí z jiných sborů, nejsou však ještě zpracovány.

Dnes máme Nedělní školy téměř v každém sboru a jejich počet stoupá zvláště v pohraničí. Celkem máme dnes 780 učitelů a přibližně 18.000 žáků (proti předválečným 11.000). Tento počet ovšem je pouze přibližný, protože se mění hlavně kolem vánoc. Hlavním, ale ne těžkým, problémem je dnes poměr Ústředí Nedělních škol českobratrských ke Svazu Nedělních škol, který je interdenominační a internacionální. Válkou byl téměř rozbit. Pracuje se na nových stanovách Svazu, v němž by každá církev měla poměrné zastoupení podle počtu učitelů a Nedělních škol. Doufáme, že tento Svaz přispěje značnou měrou ke sblížení reformačních církví v ČSR. Synodní rada pomýšlí na povolání vlastního sekretáře pro tuto práci, jež utěšeně vzrůstá a vyžádá si záhy samostatného pracovníka. Jen nedostatek duchovních odsunul uskutečnění tohoto plánu a Dr. Novotný byl Ústředím požádán, aby zatím tuto práci bezplatně vedl než bude možno povolati zvláštního sekretáře výhradně pro tuto zodpovědnou práci.

Zpráva Ústředí sociální péče.

Vytvoření ústředí jednotné sociální péče církevní si vyžádala jednak okolnost soustřediti různé sociální ústavy, nesoucí jméno církve a rozdělovati úkoly, kladené na církevní sociální péči, jednak též potřeba zastupovati církevní sociální ústavy ve styku s úřady a s obdobnými korporacemi mimo naši církve. Synodní rada vydala za tím účelem „Řád sociální péče“, který byl otištěn ve Věstníku synodní rady, roč. XXII, z roku 1940. Pro informaci o potřebách a úkolech sociální péče vydalo ústředí brožurku „Pracovitá láska“. Po různých přípravných pracích za války byla konečně svolána ustavující valná schůze ústředí dne 2. února 1946, na které bylo zvoleno předsednictvo Ústředí sociální péče českobratrské církve evangelické při synodní radě. V čele Ústředí je MUDr Jan Stříteský jako předseda a MUDr Jan Elis, Valentin Chamrád, MUDr Adolf Lukl a MUDr J. B. Šimáně jsou jeho dalšími členy. Činnost ústředí za války se omezovala ponejvíce na opatrování a zprostředkování podpor pro církevní sociální ústavy. Pro informaci uvádíme přehled o vydáních ústředí v letech 1940-1945:

Rok	Celkové vydání	Z toho odevzdáno ústavům a na podpory jednotlivců
	Kčs	Kčs
1940	83.788,95	52.313,95
1941	75.953,40	43.000,—
1942	239.697,—	199.584,—
1943	296.642,20	206.080,90
1944	894.944,50	813.727,30
1945	2,391.729,90	2,251.805,60

Jak vyplývá z

Vedle toho prohlédli někteří odborníci několik církevních sociálních ústavů a podali o nich zprávu synodní radě. Cílem takových návštěv je péče o to, aby úroveň ústavů odpovídala požadavkům veřejné péče ústavní. Státní úřady pak vykonávají svůj dozor nad církevními sociálními ústavy prostřednictvím našeho Ústředí. Je proto potřeba, aby odpovědní činovníci Ústředí znali ústavy z vlastního pozorování.

Po válce se činnost Ústředí rozvinula ještě i jiným směrem. Zahraniční přátelé našeho národa a naší církve zaslali do Československa různé dary věcné. Byla to zejména Národní jednota československých protestantů v Americe (919 West 49 Place, Chicago 9, Ill.) v čele s prof. Dr. M. Spinkou, farářem J. P. Tatterem a J. Opočenským, a pak Oddělení pro rekonstrukci církví a křesťanských institucí při Světové radě církví v Ženevě. Američtí evangelíci, z nichž na prvním místě je sbor v Silver Lake, ve kterém býval farářem synodní senior církve, zasílali své dary přímo bez prostřednictví jiných organizací. Tyto dary rozdělovala obětavě choť synodního seniora paní B. Křenková. Pro rozdělení darů, došlých prostřednictvím Světové rady církví, bylo nutné zříditi podle zásad ženevské organizace Rekonstrukční výbor církví a křesťanských institucí v Praze. Členy výboru jsou všechny evangelické církve v Československu, dále též církev československá, církev starokatolická, církev pravoslavná a Armády spásy. Předsedou je profesor Dr. František Bednář. Také ty zásilky, které byly určeny pro pražský rekonstrukční výbor, byly zasílány do Husova domu v Praze a zde teprve tříděny a rozdělovány. Do konce listopadu 1946 prošlo tak Ústředím v Husově domě v Praze celkem 1200 balíčků potravin, 467 pytlů šatstva, 441 a půl beden potravin a různých šatů a 5 krabic léků a vitaminů. Z toho připadlo naší církvi jednak podle určení amerických dárců, jednak též podle rozhodnutí pražského Rekonstrukčního výboru 1000 krabic potravin, 51 pytlů šatstva (v nich 5 balíčků šatstva pro sirotčince od faráře H. C. Václavíka z Toronto) a 183 beden potravin a různého šatstva. Potravin, zejména sušené a kondensované mléko, dále dětskou obuv a dárky pro děti, rozeslalo Ústředí do církevních sociálních ústavů. Větší zásilky byly poslány do sborů v Praze (Sociální odbor pražského seniorátu, Husova studentská domovina), v Kladně, Domažlicích, Plzni, Rokycanech, Liberci, Českých Budějovicích, Jindřichově Hradci, Novém Městě na Moravě, Jihlavě, Miroslavi, Hovězím, Valaš. Meziříčí, Olomouci, Ostravě, Prostějově, Přerově, Frývaldově, Suchdole nad Odrou, na různá střediska reemigrantů a konečně do všech sociálních ústavů církevních. Menší zásilky, často určené jen pro duchovního, byly zaslány na celou řadu dalších míst. Léky a vitaminy byly rozděleny sociálním ústavům.

*John W. Tatter
Chicago
Evangelical
Church
of America
919 West 49th
Place
Chicago 9, Ill.*

Za všechny dary patří dík zahraničním přátelům. Znamenaly skutečnou pomoc a osvědčily bratrskou jednotu křesťanů.

Ústředí převzalo další jednání akce, kterou v českém církevním tisku ohlásil farář Jan Sláma na počátku r. 1946. Švýcarští přátelé upozornili ho na možnost vyslání československých evangelických dětí, postižených válkou, do Švýcarska na zotavenou péči „Švýcarské pomoci protestantským dětem“. Když se později ukázalo, že letos není možno uskutečnit zvláštní výpravu dětí do Švýcarska, byly přihlášené děti na žádost Ústředí zařaděny do akce t. zv. kmotrovství dětí. Různí zahraniční přátelé přispívají pravidelně po dobu tří měsíců penězi i věcnými dary svým „kmotřencům“ v Československu. Dnes je zařaděno 100 dětí do této akce.

Na přání Světové rady církví v Ženevě, vyslovené zástupci luterských církví amerických, jsme přejali péči o zprostředkování podpory některým duchovním v Československu. Při této příležitosti mohli jsme uváděti na pravou míru různé zprávy o transferu německého obyvatelstva z Československa a stali jsme se členy Komise pro uprchlíky při Světové radě církví v Ženevě: Předseda komise, Rev. H. Carter, C. B. E., nás navštívil v Praze a po návratu napsal informativní článek o transferu do britského tisku. Máme za to, že návštěva posloužila k osvětlení některých nejasností v transferu a stanovisko naší církve k této věci.

Prostřednictvím Ústředí se koná podpora křesťanů židovského původu z podnětu faráře Skotské církve, Rev. R. Smitha. Je přihlášeno na 100 případů toho druhu. Zásilka věcných darů jest již ohlášena.

Konečně na žádost Světové rady církví vyřizuje Ústředí sociální péče žádosti o pátrání po osobách nezvěstných, zejména po osobách německé národnosti.

Čtyřmi posledně jmenovanými pracemi zapojilo se naše Ústředí do světové protestantské péče sociální, soustředěné dnes při Světové radě církví v Ženevě. Naše účast je kvitována ve světovém protestantismu.

Takto rozvětvená sociální péče vyžaduje již svůj zvláštní správní aparát, který nebylo možno konati při vyřizování běžných prací kanceláře synodní rady. Z toho důvodu povolala synodní rada na návrh předsednictva Ústředí k této práci odborně připravenou úřednici, která nyní tyto práce vykonává. Kdyby se však úkoly sociální péče měly vyvíjet dále tak, jak se to ukazovalo dosud, nestačila by ani jedna zvláštní síla, a musila by býti povolána k pomoci ještě síla další, aby se ulehčilo v práci kanceláři synodní rady. Povolání zvláštní síly k úkolům sociální péče vyžaduje již nový náklad pro ústřední kancelář církevní, kterého dosud nebylo v rozpočtu synodní rady. Zřízením zvláštní kanceláře pro sociální péči by se tento náklad ještě zvýšil. Protože synodní rada nemá na tuto práci zvláštních prostředků, kromě podzimní sbírky na sociální práci, konané v chrámech, a protože nelze počítati s příjmy z pramenů mimo naši církev, měl by se synod vysloviti k této záležitosti.

O potřebě dobře organisované církevní sociální péče, jakož i o nebezpečích takové práce, konané nezodpovědně, není potřebí dlouho mluvit. Sociální péče veřejná je konána za dozoru státního podle zásad moderního ústavnictví. Má-li vedle ní obstát sociální péče církevní, nemůže mít nižší úroveň. Předností sociální péče církevní byl bratrský duch a vůbec duchovní pojetí sociální péče vůbec. Jde nám tedy o spojení ducha evangelia se zásadami nejnovější ústavní péče. Jen za takového předpokladu má církevní sociální péče své místo ve státě, který se snaží konati takovou práci sám.

K vyřešení tohoto úkolu ustavilo předsednictvo Ústředí sociální péče šest odborů, které mají připravit návrhy na zjednotušení stávající sociální péče ústavní, po př. na vybudování nové činnosti. Odbory jsou péče o děti, o učeně, o staré a choré, o rekreaci, o epileptiky, alkoholiky a narkomany, a konečně individuální péče a školení dobrovolných pracovníků.

Důležitým předpokladem pro tuto práci je příprava pracovníků. Ústředí plánuje na příští rok jednoměsíční kurs pro dobrovolné sociální pracovnice, aby odpovědělo na dobrou vůli mnohých členů našich sborů, kteří mají chuť k práci. Žádáme si, abychom ke všem těmto plánům dovedli přistupovat s vědomím, že se jí nechceme líbiti světu, ale proto, že nás za ni činí zodpovědnými Pán církve Ježíš Kristus.

Zprávy o sociálních ústavech.

Na základě zpráv, zaslaných Ústředí jednotlivými ústavami, podáváme o nich tyto informace, které mohou zajímati synod.

Dětské domovy.

Českobratrský evangelický sirotčinec pro dívky v Krabčicích p. Ř., vydržovaný Českobratrskou společností pro dobročinnost křesťanskou, se stará o 20 dívek ve věku od tří do čtrnácti let. Mohl by přijmouti i větší počet. Vedení ústavu se po dlouholetých zkušenostech přimlouvá za úvahu o sloučení malých sirotčinců v ústavy větší, a to jednak z důvodů levnějšího provozu. Budova ústavu potřebuje různé úpravy kanalizační a instalační. Průměrný denní náklad na jednu chovanku byl v r. 1945 13 Kčs, z toho stravné činí 6 Kčs.

Českobratrský evangelický sirotčinec pro chlapce v Mladé Boleslavi, t. č. v Habřině, je vydržován též Dobročinnou společností. Na druhé místo se ústav přestěhoval z vlastní budovy, zničené bombardováním na podzim r. 1944. Habřinská budova však za nynějšího stavu nevyhovuje svému účelu a potřebuje velký náklad na znovuzřízení zejména vodovodu, kanalisace a topení. O definitivním umístění sirotčince nebylo dosud rozhodnuto. Dnes je v ústavě 31 dětí

ve věku od čtyř do čtrnácti let. Průměrný denní náklad na dítě činil 15 Kčs, z toho stravné 7 Kčs.

Dětský domov v Kostelci nad Černými Lesy vydržuje Česká diakonie. Je určen pro opuštěná děvčátka ve věku od čtyř do čtrnácti let. Zatím má však pouze deset chovank. Denní náklad činil 17 Kčs, z toho stravné 5,50 Kčs.

Dětský domov Komenského v Táboře, vydržovaný tábořským sborem naší církve, má 17 chovanců. Ústavní budova potřebuje zvětšení přístavbou. Náklad na chovance činil denně 12,40 Kčs, z toho stravné 6 Kčs.

Husův Asyl v Čáslavi, vydržovaný rovněž sborem ve jmenovaném místě, měl dvanáct dětí. Budova nemohla býti za války opravována a potřebuje toho zvláště nyní. Průměrný denní náklad byl nízký, pouze 9,20 Kčs, z toho stravné 6 Kčs.

Jubilejní sirotčinec na Vsetíně zřídil seniorátní výbor vsetínského seniorátu. Za války ústav prošel mnohými nespázemi, které byly ukončeny tím, že sirotčinec byl dočasně přestěhován do Sobotína. Důvod k přestěhování je ten, že ústavní budova na Vsetíně naprosto již nevyhovuje svému účelu a dosud nebylo možno postavit budovu novou, i když se vidí její potřeba vzhledem k valašským sociálním poměrům vůbec. Ústav měl v r. 1945 jen osm chovanců. Náklad na ně činil denně 31 Kčs, z toho stravné 8 Kčs.

Dorostenecké domovy.

Masarykův domov učňovský a studentský v Táboře je ve správě tábořského farního sboru. Když po odstranění německé vojenské pivnice, které musil ústav za války ustoupit, se chovanci vrátili do své budovy, našli budovu neúčelně přestavěnou. Vrácení do původního stavu si vyžádá značný náklad. V r. 1945 prošlo ústavem celkem 119 chovanců-chlapců, při denním nákladu 15 Kčs na jednoho, z toho stravné 10 Kčs. Vedení ústavu přemýšlí o zřízení podobného ústavu pro dívky dorost.

Domov evangelické mládeže v Praze XI, Tomkova ul. 8, a Domov evangelických dívek v Praze II, Jungmannova 9, byly dočasně uzavřeny pro nedostatek vhodných místností. Vydržovatel obou domovů, jímž je Sociální odbor pražského seniorátu, hodlá se k této práci vrátiti, jakmile by si opatřil vhodné ubytování. Jest jen litovati, že církev nemá dosud takových domovů v Praze, kam přichází mnoho mladých lidí za učením a zaměstnáním.

Starobince a chorobince.

Česká diakonie v Praze zřídila ve svém mateřském domě v Praze útulek pro staré ženy. Při velkém omezení místem mohla v r. 1945 opatřiti pouze deset chovank při den-

ním nákladu 30 Kčs, z toho stravné 11,40 Kčs. Sestry by si přály rozšířiti tuto práci. Narážejí však zejména za nynějších bytových nesnází na překážky z nedostatku místa.

Sociální ústavy českobratrské církve evangelické v Myslibořicích a v Sobotině pracují nyní ve značně omezeném měřítku na obou jmenovaných místech. Slibně se rozvíjející práce v Myslibořicích byla násilně přerušena nuceným vystěhováním v r. 1944 do Trstěnic. Když po válce byla po různých nesnázích budova vrácena do rukou majitele, mohlo se započítí s ústavní prací jen ve velmi omezeném rozsahu, protože myslibořický zámek byl poškozen a zařízení většinou zničeno. Dnes je v Myslibořicích pouze dvacet chovanců, kteří mohou býti aspoň částečně zaměstnáni při hospodářství při nedostatku pracovních sil. Rozšíření práce předpokládá velké peněžité investice do zámecké budovy, v níž je ústav umístěn.

Většina chovanců se přestěhovala i s ředitelem, farářem Jaroslavem Řepou, do budovy bývalé německé evangelické diakonie v Sobotině. Zdá se, že zde jsou lepší předpoklady k rozvinutí plánovité péče o staré a choré. Avšak i zde jest potřeba velikých peněžitých investic na zařízení vodovodní a teplovodní. Překážkou rozhodnějšího postupu je nejistota v tom, že dosud nebylo učiněno žádné zásadní rozhodnutí o majetku dřívější německé evangelické církve.

Zdravotní péče.

Česká diakonie v Praze má vedle zmíněné již péče o děti a staré ještě další obory své činnosti. Převzala po německé evangelické diakonii její dům v Doboticích, kde zřídila ozdravovnu pro děti, když již byla učinila jistou zkušenost v této práci v r. 1945 v najaté budově ve Starých Splavech. Tato práce se zřejmě osvědčuje. Vedle toho převzala též s anatóriem bývalé německé evangelické diakonie v Praze, Sokolská ulice, kde se nalézá nemocnice se 60 lůžky. Ve spojení s touto nemocnicí mohla přikročiti ke zřízení internátu pro chovanky ošetrovatelské školy. Je to snaha dopomoci nemajetným a schopným dívkám k přípravě na službu ošetrovatelek bez závazku, státi se diakonkou. Je pochopitelné, že i naše církevní veřejnost bude mítí užitek z ošetrovatelek, které prošly vedle odborného školení též vzděláním, které jim může poskytnouti právě Česká diakonie.

Aby mohla splniti všechny své úkoly, rozhodl se výbor České diakonie povolati k řízení své práce zvláštní sílu, a to po vzoru diakonií evropských, duchovního. Nalezl ho v osobě faráře Eugena Zeleného. Protože jako spolek byla Česká diakonie bez užšího právního spojení s církví, hledá nyní cestu, jak tento poměr sblížit. Způsob k tomu vidí právě v povolání aktivního duchovního za svého ředitele. I žádá proto synod, aby — podob-

Myslibořická plátka
ně jako pro sociální práci, konanou Spolkem Sociální ústavy
myslibořické — zřídil farářské místo pro sociální práci, konanou
Českou diakonií. *podrobně dle zprávy z obce*

Obecně prospěšné družstvo pro sociální podniky v Myslibořicích.

*Převod
na m.
nepřev.*
V nadpise označená korporace hospodaří na myslibořickém
statku. Za války byla německými úřady uvalena na statek vnu-
cená správa a Družstvo bylo zbaveno všeho příjmu ze statku.
Vnucená správa učinila dokonce výpůjčky na provoz statku.
Protože bylo nutno platiti splátky z výpůjčky, učiněné při koupi
statku na jeho zaplacení, aby se předešlo prodeji statku v dražbě
a tím předčasnému vystěhování chovanců ze zámku, ujednala
synodní rada s Družstvem, že zaplatí všechny dluhy, vážnoucí na
statku a Družstvo vysloví souhlas s převodem všech družstev-
ních podílů do majetku synodní rady. Představitelé Družstva
prohlásili dále, že jakmile to poměry dovolí, převedou statek do
právního majetku celé církve, když již za války považovali sebe
nikoli za majitele, nýbrž za správce tohoto církevního majetku.
Po zaplacení dlužných anuit i vlastního dluhu bance, a po za-
placení pohledávek jednotlivých věřitelů Družstva a po zhodno-
cení pohledávek za Družstvem, postoupených věřiteli synodní
radě, činí pohledávka synodní rady za Družstvem k 8. březnu
1946 celkem Kčs 1,499,594,—. O budoucnosti myslibořického
objektu není dosud rozhodnuto. Hospodaření naráží na veliké
potíže, způsobené jednak vnučenou správou, ochuzením inven-
táře statku, nedostatečným vyhnojením půdy, jednak též obec-
nými nesnázemi v zemědělství. Družstvo hledá vhodný způsob,
jak by myslibořický majetek odevzdalo církvi v takovém stavu,
aby církev neutrpěla škody.

Zpráva komise pro revisi církevního zřízení.

Komise pro revisi církevního zřízení zvolila k úspornému
provedení svého úkolu subkomisi, které uložila, aby prohlédla
podrobně celé církevní zřízení, zjistila jeho vady a nedostatky,
a to také v tom směru, pokud nové poměry v církvi i ve státě
vyžadují změny. Členy subkomise byli: dr. J. Král, dr. L. Jelen,
A. Pokorný a dr. J. B. Souček.

Subkomise prohlédla zřízení a podala o své práci podrob-
nou zprávu, kterou pak komise projednala ve své schůzi dne
18. IX. 1946.

Komise nepovažuje za možné, aby práce na revisi zřízení
byly skončeny již do tohoto synodu, protože jde také o velmi
důležité otázky, které je třeba projednati nejprve ve sborech
a v seniorátech. Na takové projednání nelze vyměřit jen krát-
kou lhůtu, aby se nestalo formalitou. Naopak, je třeba staršov-
stvům i seniorátům ponechati dostatek času k promyšlení a pro-
zkoumání návrhu. Proto může o změnách církevního zřízení
jednati teprve příští řádný synod, který se bude konati r. 1948.

Některé změny, o nichž komise uvažovala, jsou zásadního významu, nebo se dotýkají práv zaměstnanců církve anebo vyžadují větších změn ve struktuře zřízení. Bude tedy usnadněním nejen pro práci komise, ale zvláště pro práci příštího synodu, jestliže již tento synod vytkne zásadní směrnice v důležitých otázkách pro další práci komise.

Za nejdůležitější považuje komise tyto otázky:

1. Obsah zřízení. Platné zřízení upravuje i takové otázky, které se týkají vnitřních věcí církve a které by mohly býti vloženy do zvláštních řádů místo do zřízení. Na příklad provádění volby faráře, administrace sborů, dovolené a pod. Nelze očekávat, že by se vypuštěním těchto věcí ze zřízení dosáhlo podstatného zkrácení, účelem je spíše větší pružnost při potřebě změny takových řádů.

2. Jméno církve. Komise považuje za vhodné, aby se církev vrátila k názvu, který přijala na prvním synodu roku 1918, t. j. Evangelická církev bratrská.

3. Změna titulu synodního seniora. Komise uvažovala o změně titulu prvního představitele církve a jeho náměstka. Část se vyslovila pro ponechání dosavadního titulu, část pro titul biskupa.

4. Zastoupení seniorátů na synodu. Subkomise navrhla, aby bylo nově upraveno zastoupení seniorátů na synodu, a to tak, že by senioráty do dvanácti farních sborů vysílaly na synod (kromě seniora a seniorátního kurátora) po dvou farářích a dvou starších, za každých dalších i jen započatých 6 sborů po dalším jednom faráři a jednom starším. Podle stavu k 1. lednu 1946 by to znamenalo o 18 poslanců více. Protože však právě nyní vzniká mnoho nových farních sborů, musilo by se počítat k synodu 1951, k němuž by byli poslanci synodu po prvé voleni podle nového zřízení, že by počet poslanců stoupl již asi o 34. Komise tento návrh subkomise neschválila (5 hlasů proti 5). Stejně nebyl schválen návrh subkomise, aby českob. evang. členové Husovy fakulty měli na synodu dva zástupce.

5. Třetí volba synodní rady a seniorů. Komise vyslovila souhlas s návrhem, aby v § 97, odst. 4. zřiz. byla škrtnuta slova „na jedno období“ a podobně upraven také § 87, odst. 2. Neshledává důvodu, proč by měl být synod nebo seniorátní konvent takto omezován ve výběru osob, a proč by nemohl býti znovu volen funkcionář, který se osvědčil.

6. Volba seniorátního výboru. Komise doporučuje, aby v § 81, č. 12 zřiz. byla škrtnuta slova „ze sebe“ a aby členové seniorátních výborů mohli býti voleni z farářů a z členů staršovstev seniorátu. Dosavadní ustanovení znemožňuje nejen volbu nečlenů konventu, ale také zvolených členů, kteří se — na př. pro nemoc — nemohli konventu účastniti. Stejně by ovšem musil býti změněn § 85, odst. 2.

7. Postavení filiálních sborů a kazatelských stanic. Komise projednávala také otázku poměru

filiálních sborů a kazatelských stanic k farnímu sboru. Podle platného zřízení je filiální sbor postaven na roveň farnímu sboru až na to, že nemá svého stálého duchovního správce (faráře) a že musí náležeti k duchovní správě některého sousedního farního sboru. K jeho vzniku je třeba splnění téměř stejných podmínek, jako pro vznik farního sboru. Při přeměně ve farní sbor musí však projít týmiž formalitami, jako kdyby vznikl přímo z kazatelské stanice. Vzhledem k složitému právnímu postavení filiálního sboru vyskytl se v komisi návrh, aby poměr filiálního sboru k farnímu sboru byl upraven podobně jako poměr kazatelské stanice k mateřskému sboru. Přitom by mohl býti zrušen název kazatelská stanice a užíváno i u dosavadních kazatelských stanic názvu filiálního sboru. Práva těchto filiálních sborů by pak mohla býti odstupňována statutem, který by schvalovala synodní rada a který by u významnějších filiálních sborů připouštěl samostatné vybírání saláru, vedení vlastních matrik nebo i vikáře v sídle filiálního sboru. Tento návrh byl v komisi všemi hlasy proti jednomu zamítnut, neboť komise považuje za potřebné, aby mezi farním sborem a kazatelskou stanicí byl jako zvláštní článek filiální sbor. Zato schválila komise další návrh, aby zřízení filiálního sboru bylo věcí vnitřní autonomie církve a nebylo k tomu třeba dohody se zemským národním výborem.

8. Volba faráře. Komise považuje za nutné, aby při volbě farářů byl nějakým způsobem uplatněn zájem celé církve a ne jen úzké hledisko sborů nebo kandidátů na farářský úřad. Je třeba zamezit, aby sbory chudší nebo s obtížnými pracovními podmínkami nezůstávaly dlouho neobsazeny, nebo aby se v nich faráři příliš rychle nestřídali. Prostředky k tomu účelu by mohly býti:

- a) větší vliv synodní rady na obsazování sborů,
- b) podmínka v dekretu volitelnosti za faráře, že kandidát přijme volbu ve sboru, který mu synodní rada doporučí (platí ovšem jen pro první volbu),
- c) opuštění dosavadního působišť jen se svolením synodní rady,
- d) smíšené komise po jednom zástupci staršovstva, seniorátního výboru a synodní rady, které by sestavily závazné terno pro volbu.

Komise vyslovila názor, že by v § 73, odst. 2 zřiz. měla býti vynechána věta: „členové nejsou při volbě vázáni doporučením synodní rady ani staršovstva nebo zastupitelstva“. Tato zásada je platná i bez tohoto výslovného upozornění, jež svádí jen k tomu, aby doporučení kandidáti volení nebyli.

9. Doživotní platnost volby faráře. Volba je doživotní jen pro sbor, nikoli též faráře, který může i bez výpovědi služební poměr ke sboru zrušiti. Je jistě třeba hájit zájem faráře, aby nebyl vystaven někdy jen chvilkovým náladám

ve sboru, ale na druhé straně nelze přihlížet k tomu, aby sbor upadal, když by vina faráře nedosahovala stupně zmíněného v § 67, odst. 2 zřízení.

Komise o této otázce návrhu se nevyslovila. Je třeba také uvažovat o stanovení věku pro pensionování faráře.

10. **Diasporní sbory a faráři.** Dnes je celé území země České a Moravskoslezské rozděleno na jednotlivé sbory. Je proto zbytečný § 31 cirk. zřízení. Z těchže důvodů měl by být zrušen také § 58 zřízení o diasporních farářích.

11. **Postavení diaconů.** Je třeba stanovit směrnice k otázce postavení diaconů a to zvláště pokud jde o jejich potřebu, předběžné vzdělání a připuštění k vikářské zkoušce. S požadavkem úplného středoškolského vzdělání, vysloveným subkomisí, komise nesouhlasí, ale byl vysloven názor, že by se mělo zříditi pro diakony zvláštní učiliště, jež by bylo postaveno na roveň střední škole a do něhož by mohli býti posluchači přijímáni po absolvování školy druhého stupně. Je ovšem otázka, zda by to bylo pro církve finančně únosné. Komise je však názoru, že by podmínky pro připuštění k vikářské zkoušce měly býti ztíženy a že by se k nim měla požadovati desetiletá služba ve sboru a věk čtyřiceti let, při čemž by však nebylo podmínkou absolvování školy druhého stupně (nižší střední školy).

12. **Milostivé půlletí pro vdovy po farářích.** Ustanovení § 66, druhé věty zřiz. o milostivém půlletí pro vdovu po faráři, je zastaralé. Podle názoru komise by měla vdově příslušet pense od prvního dne příštího měsíce po úmrtí a byt na faře po tři měsíce, počítajíc od prvního dne měsíce po úmrtí.

13. **Členské příspěvky.** Komise považuje za nutné, aby příspěvky členů (salár) byly stanoveny podle jednotného klíče pro celou církev a aby tak zámožnější sbory pomáhaly chudším krýti sborové potřeby. Proto by měl býti § 37, odst. 2 doplněn ustanovením povinnosti členů přispívat hmotně na potřeby sboru a církve podle obecně platného klíče, který je třeba považovat za minimální. Podle toho by se pak ustanovení § 42, e) o stanovení klíče změnilo tak, že by se sborové shromáždění usnášelo o klíči jen potud, pokud by převyšoval obecnou sazbu, stanovenou synodní radou. Komise všemi hlasy proti jednomu dospěla též k názoru, že by měla býti zrušena poslední věta § 37 zřízení o placení příspěvků z nemovitého jmění ve sboru, v němž člen nebydlí.

Komise neprojednala ještě některé další otázky, které byly předmětem jednání na konventech nebo v subkomisí. Z nich upozorňujeme na otázku **zřízení velkých seniorátů**, ve kterých by se senior vzdal farářského místa, a na podnět, aby **synodní senior byl nominálním farářem v Praze I, u Salvatora**. Bylo by však vhodné, aby synod i v těchto otázkách stanovil směrnice pro práci na revisi církevního zřízení.

Členy komise byli: JUDr. Josef Král (předseda), JUDr. Gustav Hrejša, JUDr. L. Jelen, PhDr. J. B. Souček, Karel Vilím, ThDr. Fr. Bednář, Rudolf Medek, G. A. Molnár, B. Burian, Amos Pokorný, ThDr. Jos. Křenek, Bedř. Jerie, Dr. Ant. Boháč, Boh. Valeš. Užší komisi tvořili bratři Dr. J. Král, A. Pokorný, Dr. L. Jelen a Dr. J. B. Souček.

Zpráva o činnosti Jeronymovy Jednoty v letech 1939—1946

Českobratrská evangelická pomocná Jeronymova Jednota, podporující českobratrské sbory a stanice hlavně v jejich stavebních starostech a pečující o umoření jejich stavebních dluhů, pokračovala v druhé světové válce ve svém blahodárném působení celkem bez překážek. I když stavební ruch v církvi brzo ustal, zbyly ještě značné stavební dluhy, a Jeronymově Jednotě se spolu s Tolerančním jubilejním fondem podařilo tyto dluhy celkem odstraniti.

Čím více se rozpoutávala válka, tím větší byla starost, zda se nám podaří pokračovati ve sbírkách a zdolati rostoucí úkoly. V těchto starostech se však osvědčila pomoc Boží, jejíž zřejmá ochrana toto dílo zachovala, a také láska členů církve vykonala své. Dokazuje to vzrůst sbírek a darů. Uvádím zde některá data z let 1941—46:

Hlavní dar lásky byl přidělen r. 1941 Hrubé Vrbce obnosem 49.000 K, r. 1942 sboru v Praze-Strašnicích 87.000 K, r. 1943 Klokočovu 160.000 K, r. 1944 na zaplacení zámku v Myslbořicích 250.000 K, r. 1945 byl rozdělen: Rychnovu n. Kn. 300.000 K a Znojmu 175.000 K a roku 1946 bylo přiděleno Poličce 300.000 korun československých.

Vedle těchto hlavních darů obdržela řada dalších sborů značné obnosy, které jim přinesly opravdovou pomoc. I tyto dary stoupaly. Roku 1942 byly ještě poměrně nízké: Čes. Budějovicím 30.000 K, a stejný obnos Dol. Bělé. Po 20.000 K Zruči a ústavu v Krabčicích. Již následujícího roku dostává Plzeň-východ 90.000 K, Jarov a Č. Budějovice po 60.000 K, Boskovice 34.000 K. Roku 1944 pak Plzeň-západ 120.000 K, Smíchov 100.000 K a Č. Budějovice 90.000 K. Roku 1945 Žižkov II. sbor 100.000 K, Prostějov 100.000 K, sirotčinec boleslavský 90.000 K, Kamenice n. L. 80.000 K a Plzeň-východ 70.000 K. Též v roce 1946, ač sbírky klesly, byly přiděleny vysoké dary: Jilemnicki 100.000 K, Rokycanům 100.000 K, Žatci 90.000 K, vždy ovšem kromě řady darů menším sborům jiným. Vedle těchto darů poskytujeme i dary sociální, které se pohybují v posledních letech kolem 120.000 Kčs.

Jak stoupaly ve válce sbírky, ukáže přehled celkových příjmů ústředí Jeronymovy Jednoty (zaokrouhleno): Roku 1941 436.000 K; 1942 554.000 K; 1943 930.000 K; r. 1945 1,610.000 K. Roku 1946 příjem klesl na 1,455.000 Kčs. Z těchto čísel vyplý-

vá, jakým hospodářským činitelem se Jeronymova Jednota stala, a jaká pozornost a láska jí přísluší.

Za celou dobu své činnosti od r. 1919 do 1945 (bez r. 1946) vykazuje Jeronymova Jednota úhrnný příjem 11,484.692 K.

Její činnost se podle dosavadních osvědčených zásad rozděluje na seniorátní obvody a ústředí. Senioráty rozdělují $\frac{1}{3}$ všech sbírek zpravidla sborům svého obvodu a přihlížejí přitom k úkolům menším. Dvě třetiny, které senioráty odvádějí, se rozdělí na podzim na ústřední valné schůzi, při čemž se přihlíží k žádostem a doporučení seniorátů, a věnuje se péče úkolům velkým.

Podle nově upravených stanov připravuje Jeronymova Jednota svůj podpůrný plán asi měsíc před valnou schůzí na zvláštním zasedání ústředního výboru, který za spolupráce synodní rady pečlivě prozkoumá potřeby žádajících a pak předloží valné schůzi návrh podpůrného plánu. Na valné schůzi jsou zastoupeny vedle synodní rady i všechny senioráty. Tato valná schůze podpůrný plán podrobně projedná a upraví. Jest tedy zajištěna spravedlnost a nestrannost při rozdělení podpor, a církev může svoje sbírky bez obav svěřovati i nadále Jeronymově Jednotě.

Přáli bychom si, aby synod zavedl stavební a podpůrný plán pro celou církev, v němž by každý stavební projekt byl napříště zkoumán a schvalován synodní radou za souhlasu seniorátních výborů. Každoročně by byly z připravených stavebních podniků v dorozumění synodní rady se seniorátními výbory a Jeronymovou Jednotou vybírány asi 3 nejnaléhavější, na něž by se pak soustředila pomoc Tolerančního fondu a Jeronymovy Jednoty. Tím by se též silně zmenšily pochybnosti o účelnosti toho či onoho daru a zabezpečily by se vydatně nejpotřebnější sbory.

Ve válce, za jejíž období podáváme tuto zprávu, jsme prožili značné osobní změny. Vedení Jeronymovy Jednoty se r. 1941 vzdal její spoluzakladatel a oddaný, pečlivý její předseda farář Jan V. Šebesta. Jeho činnost v tomto oboru církev ještě ocení. Radujeme se z toho, že jako čestný předseda dosud dlí mezi námi. Druhý předseda, nadaný a věrný pracovník B. Smetánka, farář v Chrudimi, vedl Jeronymovu Jednotu pouze rok, a zemřel v říjnu 1942 následkem úrazu. Za třetího předsedu byl r. 1943 zvolen farář Frant. Ženatý z Třebíče.

Kromě br. předsedy Smetánky odešel v odpočínutí Páně též Lad. Černohorský, druhý ústřední pokladník (po br. Kloučkoví), pilný, věrný a tichý muž, cele oddaný svému Pánu. Zemřel 4. X. 1943 v Pardubičkách. Po něm pak odešel 8. IV. 1946 i místopředseda ústředí Josef Lochman, milovník církevní práce, věrný a na slovo vzatý náš spolupracovník. Rozloučila se s námi i řada pracovníků v seniorátech. Památka všech zůstane požehnána.

*Převzato
Konec
?*

amo
Těšíme se, že naše veřejnost, zvláště pak synod, který tuto zprávu spolu s novým sborníkem obdrží, činnost Jeronymovy Jednoty blahovolně uzná, ji ocení a pomůže doporučením a všestrannou podporou k zajištění její další činnosti, pro kterou vyprošujeme hojně milosti a požehnání od Pána.

František Ženatý, předseda.

am
druhá
amo
Návrh Jeronymovy Jednoty na úpravu stavebního řádu v česko-bratrské církvi evangelické.

Ústřední výbor Jeronymovy Jednoty předkládá návrh k synodu, aby do stavebního podnikání českobratrské církve ev. byl zaveden určitý řád, a to z důvodů účelových a hospodářsky úsporných. Je jednak třeba, aby sborové stavby svým provedením a úpravou odpovídaly svému poslání a nebyly řešeny libovolně, jednak budou tyto stavby tak drahé, že bez spolupráce a souhlasu celé církve bude jejich provedení nemožné.

Z těchto důvodů navrhujeme, aby do církevního stavebnictví byl závazným usnesením synodu zaveden asi tento řád:

amo
1. Podmínkou každé stavby jest schválení stavebního plánu a nákladu seniorátním výborem a synodní radou, a to jak se stanoviska slohu, účelnosti, polohy, tak i hospodářské únosnosti stavby. Toto schválení jest nezbytnou podmínkou pro provedení stavby.

am 3. dary
nov 2.
2.
amo
Hlavní dar
m
amo
2. Synodní rada se pověřuje, aby zřídila zvláštní stavební kancelář, a aby úhradu režie této své odbočky zařadila do řádného rozpočtu církevního ústředí.

3. Synodní rada v dohodě s poradou seniorů a Jeronymovou Jednotou vybere z připravených projektů každoročně 3 nejnaléhavější, kterým při provádění stavby vypomůže vydatnou výpůjčkou z Jubilejní toleranční sbírky. Současně přidělí Jeronymova Jednota těmto sborům své nejvyšší dary, mezi nimi jednomu z nich Hlavní dar lásky. O tomto daru rozhodne její podzimní shromáždění obvyklým způsobem.

4. Vedle oněch 3 sborů budou určeny dohodou výše naznačenou další (asi 3) sbory, které přijdou na řadu v příštím roce. Tyto sbory obdrží od Jeronymovy Jednoty zálohu další, menší dary. Tato další skupina není však pro příští rok závazná, poněvadž každý rok může přinést změnu poměrů a diktovati odlišné rozhodnutí.

amo
5. Synod pověřuje synodní radu, aby s ohledem na zhoršené drahotní a hospodářské poměry pečovala o přiměřené zvýšení Tolerančního stavebního fondu zápůjčkového, jednak sbírkami při vhodných příležitostech, jednak přímou korespondencí se zámožnými členy církve.

6. Opatření, týkající se výběru nejnaléhavějších stavebních projektů, rozdělování podpor a příspěvků stavebních, budou ko-

nána ve spolupráci s Jeronymovou Jednotou, aby tak byla koordinována podpůrná činnost církve. K poradám, týkajícím se těchto věcí, budou proto přibíráni zástupcové Jeronymovy Jednoty.

7. Sbory, které by nedbaly tohoto stavebního řádu a podnikaly nezodpovědně samy, budou vyloučeny z podpůrného plánu synodní rady i Jeronymovy Jednoty. Odsunuty budou i takové projekty, na jejichž úhradu by příslušný sbor sám nepřispěl s vynaložením všech sil, očekáváje, že uvrhne celý náklad na bedra církve.

Ústřední výbor Jeronymovy Jednoty bratrsky žádá, aby synod tento návrh projednal. Poznáváme, že v zásadě byl vzat na vědomí již konventem brněnského seniorátu.

V bratrské úctě

MUDr. Tardy,
místopředseda.

Oldřich Viderman,
jednatel.

Fr. Ženatý, farář,
předseda.

Zpráva o synodním evangelisačním odboru za 1939—1946.

Členy synodního odboru evangelisačního byli po persekuci, kdy byl z Prahy odstraněn náš předseda farář St. Čapek: dr. J. Křenek, synodní senior a dr. Ant. Boháč, synodní kurátor, dále farář Jar. Řepa, který byl po dobu války předsedou, farář A. Venc, jednatel a pokladník, farář K. Machotka, farář J. Závodský, senior B. Burian, farář J. M. Štrupl a farář dr. B. Honců. Bolestnou ztrátou byla smrt faráře B. Smetánky, který odešel náhle 1. října 1942 a jenž nám byl nenahraditelným přítelem a pomocníkem v této práci, kterou nad jiné miloval. Od 3. září 1946 byl odbor doplněn bratry z Prahy: E. Řeháčkem, Fr. Šrámkem a V. Velkoborským. Od května 1945 je opět předsedou odboru farář St. Čapek z Prahy. Schůze odboru byly konány po celou válku pravidelně nejméně čtyřikráte do roka a za heydrichiády byla schůze konána na faře v Kolíně.

Jako evangelisační časopis byl vydáván Nový rozvoj, který vycházel ročně ve čtyřech číslech až do 5. čísla 1941. Tohoto posledního čísla bylo otisknuto 19.600 kusů. Do 6. čísla IV. ročníku prodávalo se číslo za 20 haléřů, potom až do zastavení po 30 haléřích a vždy lichá čísla byla 16stránková a sudá 8stránková. Těžce jsme nesli zastavení Nového rozvoje, který byl ustavičně do té doby censurován, leckdy až do čtvrtiny svého rozsahu, takže mnohé články po cenzuře byly nečitelné. Všechny kroky, aby byl znovu povolen, vyzněly naprázdno.

Nastala těžká doba pro vydávání. Přece jsme však vydali brožurku „Česko-bratrská církev evangelická“, která byla prodávána jako dobrý informační tisk o naší církvi po 1 K. Vyšla v novém vydání v srpnu 1944. O těžkostech vydavatelských

svědčilo, že vyšla jako dva letáky: „Čemu věří a co učí česko-bratrská církev evangelická“ a „Život v církvi česko-bratrské evangelické“ nákladem 5000 exemplářů. Brožurka v těchto dvou letácích se prodávala po 3 Kč. Další vydání, které je doposud na skladě, vyšlo po válce v březnu 1946 a stojí rovněž 3 Kčs.

V dubnu 1942 se nám podařilo vydati brožurku od faráře J. Závodského „Proč nekonáte domácí pobožnosti?“, v květnu téhož roku leták říd. učitele J. Volka „Náboženská výchova a práce před konfirmací“. Slovo konfirmace, které do nadpisu vložil tehdejší šéf Tiskové služby p. Weithofer, ač do textu vůbec nepatřilo, zachránilo vyjití tohoto letáku, neboť konfirmace byla nutností pro tohoto pána. V červnu 1942 vyšel leták seniora M. Šourka „Církev vyznávající“. Tyto letáky jsou rozebrány.

Brožura „Reformace a barok“ od prof. P. Váši byla nám Ústředím tiskové a dozorčí služby v Brně v roce 1941 vrácena. Poněvadž byla již vysázena, nezbývalo než zaplatiti sazbu a rozmetati ji.

V březnu 1944 bylo vydáno 12.000 kusů plakátků k oznamování bohoslužeb, které jsou doposud k dostání. Ač to bylo v době těžké persekuce a přísných nařízení, byly tyto plakátky vytištěny jen česky, ne dvojjazyčně. Byly vylepeny bez jakéhokoliv zákroku. Až do konce války jsem tiskl a používal jen českých dopisních papírů a obálek i při jednání s veřejnými orgány.

Ze soutěže prací o naší církvi v poměru ke katolíkům r. 1944 vyšly knihy seniora M. Šourka „Rozmluvy“ a vikáře Josefa Francouze „Svíce“. Pro práci mezi těmi, kdož jsou bez vyznání, dostala cenu kniha faráře St. Čapka „Stačí bez vyznání?“. Tyto knihy byly vydány v březnu a dubnu 1946. Rozmluvy po 8 Kčs, Svíce po 10 Kčs a Stačí bez vyznání po 5 Kčs. Náklad každé knihy byl 5000 výtisků. Dosud není rozprodán.

Konečně také k 28. březnu 1946 byla vydána kniha zesnulého faráře B. Smetánky „Poutník“, o Komenském, která nemohla být vydána za protektorátu, nákladem 5000 výtisků, z nichž zbývá jen asi 400 výtisků, v pěkné úpravě po 12 Kčs.

Po velkých průtazích byl povolen 23. září 1946 čj. 25.214/46 T. O. evangelisační časopis „Nový rozvoj“, který vyšel 26. října 1946 v prvním čísle. Číslo se prodává po 1 Kčs.

Ač je rozsah Nového rozvoje v číslech lichých 16stránkový a v číslech sudých 12stránkový a prodává se jen po 1 Kčs, a ač sbory podle odběru výtisků mají 10—30% slevu, není jeho odbyt uspokojivý. Seniorátním úřadům byla nabídnuta tisknouti pro seniorát zvláštní stranu bez zvýšení ceny, s podmínkou, že seniorát bude odbírat aspoň 3000 výtisků, až dosud však žádný seniorát této nabídky nepoužil.

V programu vydavatelském máme dále brožurky seniora dr. V. Hájka „Sv. Večeře Páně“ a „Co s biblí“ od faráře J. Jadrníčka. Dále mají býti vydány čtyři traktáty: „Hmota a duch“,

„Individuum a společnost“, „Komunismus a křesťanství“ a „Demokracie a mravnost“ od faráře St. Čapka. Téměř veškeré tiskoviny byly vydány a tištěny v Brně-Židenicích redakcí a expedicí faráře A. Vence. Je s tím spojeno mnoho práce, zvláště když má vedle toho na starosti také svůj sbor.

Hodlali jsme sebrati vhodný fotografický materiál pro diapositivy o naší církvi, avšak obrázky nám dodaly jen některé sbory. Zabýváme se myšlenkou vybudovati družstvo, které by opatrovalo zvony, kalichy, harmonia, varhany, vazby, tisk a pod. pro sbory, jako mají katolíci družstvo chrámové v Pelhřimově. Ideálem zůstává nám vlastní církevní tiskárna a vydávání deního listu evangelického.

Již roku 1943 jsme předložili synodní radě k realizaci návrh, aby sborům bylo uloženo povinně si opatřiti vývěsní skříňky k oznamování bohoslužeb a věcí celocírkevního významu. O obsah vývěsek v těchto skříňkách bychom se starali. Přáli bychom si navázati jednání s filmovým žurnálem, aby na př. zařadil obrázky z Kralic a jiných významných míst reformačních do svého programu. Chceme znovu urgovati rozhlas stran vysílání bohoslužeb. Žádáme, aby pro výchovu pracovníků evangelisačních byla vydávána korespondence a přednášky, aby evangelisační práce byla řízena z jednoho ústředí a aby pak byl vyřešen poměr náš k Evangelickému dílu; abychom měli samostatného pracovníka pro evangelisaci v církvi, aby byla zřízena evangelická misijní společnost s kapitálem aspoň 1 milionu Kčs, která by do pěti let vydržovala nově se tvořící kazatelské stanice, stavěla kostely, opatrovala zařízení do nich a pod. Bylo dále diskutováno, aby byla zřízena ústřední pokladna; aby faráři byli placeni jedině z ústředí církve. Pro děti farářů venkovských aby byly v Praze a v Brně zřízeny internáty s doзором. Výměna sborů, aby byla po deseti letech nucená. Aby byl odstraněn katastrofální nedostatek učitelů náboženství, aby byli znovu zřízeni cestující kazatelé pro oblasti nově se tvořících sborů.

Evangelisace je nutností každého živého sboru, neboť víra se obrací k lhostejným, hledajícím. Nesmí se zapomínat ani na vlašné a lhostejné členy sboru. Je nutno vyvěsit časopisy evangelické v čekárnách lékařů a jiných veřejných místnostech, nesmíme se stydět nabídnout náš tisk a leták na ulici a jinde. Pohraničí klade řadu otázek a tu musíme umět pomoci i hmotně k zabezpečení evangelisační práce. Musí to být povinností všech sborů a celé církve. Bylo pro mne povzbuzením, když jsem dostal od konfirmandů z Prahy XI-Jarova 400 Kčs na evangelisaci. Toto je však jen výjimka. Máme-li stačit na vydávání Nového rozvoje a ostatních knih, potřebujeme pomoci celé církve.

Naše práce v číslicích se jeví takto:

Roku	Bylo zaplaceno tiskárně:	Bylo vydáno na expediční výlohy:
1939	20.281,— K	3.269,80 K
1940	35.040,— „	5.007,20 „
1941	33.281,— „	5.168,20 „
1942	10.700,90 „	914,50 „
1943	289,— „	534,40 „
1944	3.875,16 „	787,— „
1945	8.264,— „	908,10 „
1946 do 1. XI.	61.408,— Kčs	12.010,10 Kčs

Zaplaceno bylo tedy od r. 1939 do 1. listopadu 1946 tiskárně na 173.139,06 Kčs, na expediční výlohy bylo dáno 28.699,30 Kčs, autorům bylo zaplaceno 10.280 Kčs. Na vázaném vkladu u PS v Praze je 383,90 Kčs a na vkladní knížce u Občanské záložny v Brně-Židenicích je vklad 6.073,40 Kčs.

Již z tohoto malého finančního přehledu vysvítá, jak práce evangelisačního odboru roste a že neustala ani za okupace v nejhorších chvílích. Podařilo se nám rozprodati také sklad knihy J. F. Tise „V Něm život byl“ a kdybychom mohli uskutečnití vydání brožurek, o kterých jsme se již zmínili, věříme, že bychom pomohli církvi, jejímuž duchovnímu růstu platí všechno naše snažení.

A. Venc

Zpráva Evangelického Díla.

Evangelické Dílo bylo zřízeno jako synodní odbor na mimořádném synodu 8. XII. 1939. Synodní radou jako vykonavatelem usnesení synodu byli pak v roce 1940 povoláni za členy výboru: synodní senior Dr. J. Křenek, B. Jerie, Prof. F. Žilka, Dr. J. A. Pellar, Dr. F. Bednář, Dr. E. Lány a Dr. A. Lukl.

Ústřední výbor ED rozdělil své působení do čtyř pracovních odborů, jichž předsedové a jednatelé tvořili výkonný výbor.

Rušná a nadějná činnost ED byla násilně zabrzděna německým přepadem a válkou, která zájezdy, konference a vůbec veřejné akce znemožňovala. Ale i tak se dalo něco vykonati, co odůvodnilo potřebu takové činnosti v církvi, jakou Evang. Dílo mělo na mysli, aby byla doplněna obvyklá církevní práce.

1. Činnost přednášková soustředěna byla zatím hlavně na Prahu, kde každoročně v Husově domě od podzimu do jara v neděli večer bývaly a jsou přednášky a proslovy (cykly) pražských i mimopražských referentů a řečníků dotýkající se náboženských i veřejných našich poměrů. Kromě toho po dobu války (jednou měsíčně) bývaly vědecké, nezřídka theologické referáty odborníků pro užší, ale přístupný kruh zvaných zájemců. Úroveň řečí, zájmu i návštěv bývala dobrá. I letos se pokračuje ve večerech, se zaměřením více pro mladé lidi, kterým v té době není dost péče věnováno. Byl dán podnět

k podobným schůzkám i ve sborech jiných. Takový a úroveň řečí, řečníky i skvělou návštěvou vydařený cyklus projevů byl uspořádán na př. v Hradci Králové.

2. Zájezdů do sborů bylo jen několik pro poměry již zmíněné, ale přece uvádíme aspoň dvoudenní zájezd do Brna, několikadenní na Valašsko a jednodenní do Olomouce a do Plzně. Jeden nebo několik bratří vyjelo, aby s tamnějšími bratry projednali některé naléhavější potřeby evangelické dnešní práce. Zejména sluší vzpomenouti zájezdu prof. Dr. Žilky do několika míst na Valašsku i s konferencí duchovních k tomu cíli do Valaš. Meziříčí svolanou.

3. Výroční konference Evang. Díla spíše se mohou nazývat evang. sjezdy. Bylo jich pět: v Chocni (roku 1940), v Čes. Třebové (1941), v Praze (dvakrát) a v Hradci Králové (1946). Náplň projednávaných temat, jejich duchovní úroveň, obsazení pečlivě vybíranými a připravenými řečníky, přijetí ve sboru, návštěva se všech stran naší československé oblasti a ovšem i vliv a stopa, které konference zanechává, nejsou bez užitku a bez pozhledu, i když ED směle přistupuje k palčivým otázkám dne (ku př. v Hradci Králové: „Křesťanství a komunismus“). Zejména konference hradecká 1946 zanechala živý zájem a silný dojem přechetným, nejen našim účastníkům, ale v celém městě, kde nestačil nám kostel, nýbrž se muselo přejít do největšího sálu a projevy byly rozhlasem rozšiřovány a byly i předními politickými listy glossovány.

4. Jiné působení mělo ráz anket, podnětů, návrhů a porad:

a) Dotazníkovou akcí se rozšířil kruh pracovníků na obnovení našeho církevního zpěvníku. Nebývalý zájem o tuto obnovu byl vzbuzen a neutuchá. Vedeme v patrnosti pracovníky, kteří se přihlásili; bohdá nebude tato práce v přípravách i v pomoci církvi bez užitku.

b) Trojnásobnou anketou pokusilo se Evang. Dílo o řešení dělby práce, soustředění a vymezení působnosti církevních časopisů; neuspělo však nikde se svými návrhy.

c) Dalo podnět a pomáhalo přivést k úspěchu návrh prof. dr. F. Jílka-Oberpfalcera na pořízení výpisů slovního pokladu řeči Bible kralické, což se za pomoci synodní rady a za redakce prof. dr. Jílky také uskutečnilo. Jsme rádi, že jsme mohli pomoci v získání dobrovolníků k této práci.

d) Předložili jsme návrh programů presbyterských kursů a okrskových konferencí presbyterstev. Věc to, kterou právě pro znemožnění cestování za války se provésti nepodařilo a která ještě čeká jako příští úkol ED: výchova dospělých a činovníků v církvi.

e) ED začalo také hýbat otázkou silnější sociální péče v církvi. Mnohou práci tu vykonali dnes již zesnuli MUDr. V. Šmakal a JUDr. E. Lány. Byl dán též podnět k vý-

chově evangelických ošetřovatelek nemocných, k založení Ústředí sociální péče a učiněn pokus upozorňovati evangelické lékaře na zdravotní péči v církvi.

5. V ý t v a r n ý o d b o r E v a n g. Díla jest opravdu nový odbor v církvi. Odborníci na slovo vzatí ochotně se scházejí, aby církvi poskytovali dobrozdání a rady ohledně starých církevních budov a zvláště o plánech a stavbách nových kostelů a far a o zabránění škod a napravování již povstalých škod. Dnes jest tento odbor ED skutečným výkonným orgánem daným k ruce synodní radě a pracuje vydatně, odborně za předsednictví architekta Ing. Dr. B. Kozáka a jednatele arch. Ing. B. Bareše. Také zpracovává návrhy na nový symbol církevní (kalich) a jiné důležité podněty, tak jak si jich vyžaduje církevní život. Tento odbor podává synodu samostatnou zprávu.

6. Konečně — a ne jako poslední — jest tu č i n n o s t v y d a v a t e l s k á. Jen první spisek (Bibliofilský otisk listu T. G. Masaryka, v němž se hlásí k protestantismu), dále spisek Dr. Fr. Žilky (dle J. A. Komenského) „U stolu s Pánem“ a dva poslední naše spisky (J. L. Hromádka: „Naše dnešní orientace“, „Komunismus a křesťanství“), vyšly tiskem, ostatní musily býti pouze cyklostilovány a rozepisovány jen na určité přátelské adresy. Nechceme říci, že jsme p ř e c e vydávali, „když jiní mlčeli“, ale ukazujeme, jaké to byly zlé doby, když nemohly tiskem vyjíti takové cenné věci jako:

J. B. Souček: Slovo Boží a tvořící člověk; Církev a veřejnost (s Dr. Říčanem); Problém navazování v exegesi; J. B. Čapek: O kulturních úkolech českého evangelictví. F. Bednář: Jednota Bratrská. VI. Čapek: Všeobecné kněžství. F. M. Dobiáš: Víra a vyznání Českých bratří; Vyznání J. A. Komenského; Kalvín. F. M. Bartoš: Biskupství v Jednotě Bratrské. J. Dus: Za profesorem Žilkou. Spisy: O Bratřích soudcích - (Dr. Říčan - prof. Vojtěchovský); Řád Jednoty Bratrské - (Dr. Říčan - prof. Vojtěchovský). F. Laichter: Svět, ve kterém jsme žili.

Tyto spisy nemohly být tištěny, ale vyšly přece a dostaly se k užítku do rukou a srdcí našich čtenářů. Evang. Dílu dávají provozovací jistinu k novým edicím.

Sluší se také zmíniti při výpočtu činnosti ED o vydávání dobře farářem B. Hladkým redigované K o r e s p o n d e n c e E v a n g e l i c k é h o D í l a, která je ráda čtena a věru potřebná, ale stojíme právě před novým řešením, jak by ji bylo možno vydávati zřetelněji tiskem a jak zajistiti kruh odběratelů.

Docela samostatně se postaralo E. Dílo v jubilejním roce Komenského: (1942) o vydání busty J. A. Komenského od vynikajícího evangelického sochaře Vincence Makovského.

Kéž Pán Bůh požehnává těmto chatrným lidským pokusům v Jeho službě a v službě bratřím.

Dr. Jan A. Pellar, jednatel ED.

Zpráva odboru architektů a výtvarných umělců (VED).

Výtvarný odbor ED byl ustaven 18. IX. 1944. Jeho předsedou je architekt Dr. B. Kozák a členy: Ing. Bohumil a Pavel Barešové, Ing. A. Kuthan, Arch. O. Liska, Ing. M. Tejc, Ing. B. Adámek, Ing. M. Tryzna, akad. sochař V. Makovský, prof. K. Dvořák, akad. sochař M. Kužel, MUDr. A. Lukl. Schází se pravidelně jednou měsíčně. Stálý poradce v otázkách stavebních Ing. B. Bareš je přítomen každé úterý v dopoledních hodinách v kanceláři synodní rady v Husově domě. Jednou měsíčně podává odbor zprávu Synodní radě.

Svůj úkol, který si odbor vytkl, t. j. pomocí přímého vlivu odborníků zlepšiti dosavadní stav našich církevních staveb, plní dobrozdánímí jednotlivým sborům a kazatelským stanicím, kam za tím účelem vysílá své členy. Do konce listopadu 1946 bylo provedeno na 50 posudků v různých sborech českých a moravskoslezských.

Po dobu své činnosti provedl odbor několik debatních a informativních plenárních schůzí za přítomnosti bratří farářů a přednášky o akustice chrámových prostorů, o jejich vytápění a o varhanách. Uskutečněna byla soutěž na symbol naší církve. První cena udělena akad. sochaři prof. V. Makovskému, s kterým jednáme o provedení reliefního modelu symbolu k účelům praktickým t. j. k výzdobě církevních a školních budov. Arch. Dr. B. Kozák vypracoval směrnice pro informace našim sborům, které jsou vydány péčí synodní rady v brožurce o 22 stranách pod názvem „Evangelický chrám“.

Po získaných zkušenostech by si odbor přál, aby bratři faráři, kurátoři sborů a staršovstva upozorňovali na stavební potřeby svých sborů včas, aby se zabránilo neodbornými úpravami zbytečným ztrátám jak na budovním majetku tak i na sborové pokladně.

Odbor shledal, že v mnohých sborech jsou žalostné poměry, ať jde o udržování chrámu nebo o faru či školu. Zvláště u far je třeba radikálních úprav, neboť mnohde již stoleté budovy nevyhovují a to jak po stránce dispoiční tak i hygienické. Fary jsou po většině vlhké, nezdravé, cenné sborové archivy jsou nedostatečně opatřeny a ničí se. Upozorňujeme dále, že zakládáme archiv plánů a fotografií našich sborových budov a prosíme, aby v tomto smyslu nám byli zvláště bratři duchovní nápomocni.

Ing. Boh. Bareš.

Zpráva Misijní Jednoty.

Československá jednota misijní je organisována jako spolek, avšak jest současně synodním odborem pro práci mezi naší emigrací zahraniční a pomocným orgánem evangelisace ve vlasti. Během roku 1945/1946 musila Misijní Jednota likvidovati svoji práci v Jugoslavii (Vel. Srediště, Uljanik, Tordinci), v Ukrajině a v Polsku, poněvadž naši bratři kazatelé vrátili se

do vlasti a převzali práci domácí. Jsou to bratři: Jar. Opočenský, A. Blažek, K. Loveček a J. Jelínek, kteří pracují nyní v pohraničí i ve starých našich sborech. Návrat našich bratří a sester ze zahraničí jest v proudu a bude ukončen během roku.

Misijní Jednota soustředila se v posledním čase na činnost publikační a vydala:

a) Pro staré a nemocné osoby výběr modliteb, které vyšly nejprve v omezeném výtahu jako leták. Koncem roku 1946 podařilo se nám však tento výběr vydati jako knížku, která jest anebo v brzkou bude dána do oběhu.

b) Pro mládež a přestoupilé jsme vydali knížku „Na cestu životem“ od Ferd. Kavky, která má podporovati denní četbu bible a znalost důležitějších událostí historických.

Misijní Jednota vydává každoročně „Výroční zprávu“, z níž jest patrný finanční stav a podrobnosti o jednotlivých oblastech pracovních. Pracuje v nejužší spolupráci se synodní radou. Jest majitelkou domu v Olomouci se stavební parcelou, což obě reprezentuje slušný majetek, jenž má sloužiti zájmům a požitkům církve.

Ferd. Kavka.

NÁVRHY

1. Návrhy synodní rady.

1. K návrhu komise pro revisi církevního zřízení.

ano!
I. Nový název církve, Evangelická církev bratrská, který doporučuje komise pro revisi církevního zřízení, byl již přijat prvním synodem roku 1918, ale musil být změněn, protože tohoto názvu užívala již předtím Jednota bratrská. Tato církev se však ani později uvedeného názvu nevzdala, jen přijala ještě druhý název, Jednota bratrská. Nelze tedy ani dnes užít pro naši církev názvu Evangelická církev bratrská.

Synodní rada však uznává, že dnešní název církve nebyl užíván žádnou z českých reformačních církví, takže nemá opory v dějinách. Kromě toho často užívaná zkratka Českobratrská církev vede někdy mezi neinformovanými lidmi k záměně s Československou církví. Konečně není název zcela vhodný v době, kdy je nutné do církve přijmout i příslušníky jiných vyznání evangelických a jiné národnosti než české. Na druhé straně je však nutné uvážiti, že se dnešní název vžil a dostalo se mu i historického významu tím, že byl prvním názvem spojené církve po národním osvobození. Také jinak bylo by těžce únosné v této době název církve podstatně změnit.

Proto podle názoru synodní rady by potřebám církve nejlépe vyhovovalo, kdyby byl dosavadní název ponechán, ale zároveň v církevním zřízení připuštěna možnost užívání zkráceného názvu „Evangelická církev“, kterého by se pak běžně užívalo. Nezkrácený název by zůstal vyhrazen pro slavnostní příležitosti.

Změna by se mohla provést i při ponechání prvních dvou historických paragrafů zřízení tím, že by se na konci I. oddílu vložil § 3 asi tohoto znění: *Zkráceně se pro církev užívá názvu Evangelická církev.*

II. Vliv myšlenkových proudů, které docházely uplatnění po první světové válce, zejména princip sebeurčení národů, projevil se i v organizaci původně jednotné evangelické církve. Ta se rozštěpila tehdy na tři církve, a to na Českobratrskou církev evangelickou, na Německou církev evangelickou v Čechách, na Moravě a ve Slezsku a na Augsburskou církev evangelickou ve východním Slezsku v Československu.

Pro takovéto dělení není dnes důvodu, zvláště když zbytky německých evangeliků, které zde zůstaly, dovolávajíce se 2. odst. artikulu VIII Bratrského vyznání z r. 1662, žádají za přijetí do našeho svazku. Navrhuje se proto, aby od dělení církve podle národnosti bylo upuštěno.

Tato snaha by mohla být v církevním zřízení vyjádřena tím, že by se za historickou část zřízení připojila v novém paragrafu věta: *K církví této náleží v zemi České a Moravskoslezské všechny sbory dříve augsburského a helvetského vyznání a všichni souvěrci dříve vyznání augsburského a helvetského a to bez rozdílu národnosti.*

III. V dosavadním § 3 prohlašuje se Českobratrská církev evangelická za českou větev reformačního křesťanstva světového. Plyne z toho jasně, jako i z jiných ustanovení Zřízení, že společně s ostatními církvemi evangelickými stojí na společných zásadách světové reformace.

Vzhledem k tomu považuje synodní rada za vhodné, aby první věta § 3 byla podrobněji rozvedena asi tímto způsobem:

Evangelická církev, kořeníc v české reformaci husitské, stojí i při vědomí své svěbytnosti společně s ostatními církvemi evangelickými na společných zásadách světové reformace, jak byly shodně vyjádřeny jejími klasickými projevy, zejména augsburskou a helvetskou konfesí.

Synodní rada navrhuje synodu, aby tyto otázky projednal a stanovil je jako zásadní směrnice pro další práci komise pro revisi církevního zřízení.

2. Výklad církevního zřízení o filiálních sborech.

Synodní rada navrhuje, aby byl schválen tento výklad církevního zřízení k oddílu IV:

Účast členů filiálního sboru na volbě faráře farního sboru, k jehož duchovní správě náleží, upravuje se ve statutu mezi oběma sbory. Ve statutu může být též ustanoveno, že členové filiálního sboru účastní se volby faráře se stejnými právy jako členové farního sboru. Obsahuje-li statut takové ustanovení, nemůže se filiální sbor účasti na volbě vzdát.

Poznámka: Poměr farního sboru k filiálnímu není v církevním zřízení jasně stanoven. V § 21 a na jiných místech se staví na roveň farnímu sboru jako sbor zcela zvláštní, jinde opět (na př. § 24 a 25) se považuje spíše za část farního sboru. Stejně je tomu v praxi, neboť některé staré filiální sbory se považují za část farního sboru, jiné, a to zvláště ty, které mají snahu o osamostatnění nebo mají svého vikáře, považují se za zcela samostatné sbory. Tím vzniká také nejasnost, pokud jde o volbu faráře. Některé filiální sbory volí faráře zároveň s farním sborem, jiné účast na volbě odmítají. Většinou však je vžita praxe, že i členové filiálního sboru faráře volí. Proto považuje synodní rada za nutné, aby se synod usnesl na výkladu oddílu IV církevního zřízení v tom smyslu, jak je navržen. Ovšem podle tohoto výkladu je možná i jiná účast filiálního sboru na volbě faráře, na př. předběžný souhlas jeho staršovstva s kandidátem staršovstva farního sboru nebo pod.

3. Vikářské zkoušky diaconů.

Synod zmocňuje synodní radu, aby podle svého uznání připustila podle § 57, odst. 2 c. zř. i další diakony ke zkoušce vikářské. Nechť přitom dbá toho, aby to byli diakoni, kteří se po delší čas v diakonské službě zvláště osvědčili. Průkaz o absolvování nižšího gymnasia může býti v takových případech nahrazen zkouškou před zkušební komisí.

Poznámka: Toto usnesení jest vlastně opakování usnesení, které učinil IX. synod již ve svém zasedání 7. XII. 1945. Až do teď se tímto způsobem stali vikáři tito bývalí diakoni: Antonín Balabán (Zábřeh), Josef Francouz (Přešovice), Čeněk Holeček (Pržno), Václav Hora (Kralovice), Jan Košťál (Šenov u Místku), Stanislav Kureš (Plzeň), František Novotný (Kardašova Řečice), Josef Procházka (Silůvky u Brna), Alois Valenta (Velká Lhota), Jaroslav Pech (Hradiště), Karel Loveček (Svitavy), Antonín Blažek (Nové Město pod Smrkem), Jaroslav Opočenský (Chotiněves) a Jan Jelínek (Oráčov).

4. Plná moc pro synodní radu.

Synod na základě zprávy synodního seniora a synodního kurátora bere na vědomí a schvaluje všechna opatření, která synodní rada v mezidobí od VIII. do IX. synodu učinila na základě plné moci, dané jí VIII. synodem. Tím končí obecná plná moc, kterou synodní radě dal minulý synod.

5. Jednací řád pro synod a pro seniorátní konventy.

Synod ukládá synodní radě, aby pro příští synod připravila revisi jednacího řádu pro synod a pro seniorátní konventy, naposledy schváleného synodem v roce 1935. Jde přitom především o to, aby řád obsahoval ustanovení, která se v praxi osvědčila, a aby byla vypuštěna ustanovení zastaralá.

6. Kárný řád.

Synod ukládá komisi pro revisi církevního zřízení, aby spolu se synodní radou připravila revisi dnešního kárného řádu. Revisi nechť směřuje k tomu, aby byly dány předpoklady pro rychlejší postup kárného řízení a aby obsah a důsledky uloženého trestu

21. Písemný
předseda
na všeobecném
kárny synod

byly jasné a proveditelné. Budiž při tom přihlédnuto k tomu, aby byly zavedeny pro celou církev jen dvě instance: nižší kárný výbor a vyšší kárný výbor a aby členy těchto výborů mohla v případě potřeby jmenovati i synodní rada. Nový kárný řád budiž předložen k dobrozdání všem seniorátním výborům, s prozatímní platností (§ 101, 18 c. zř.) schválen a vyhlášen synodní radou. Příští synod nechť o něm rozhodne podle § 94, odst. 2 církevního zřízení.

7. Řády studijní a zkušební.

Synod zmocňuje synodní radu, aby podle § 101, 18 cír. zř. s prozatímní platností provedla ve své vlastní kompetenci potřebné změny v řádech studijních a zkušebních (bohosloveckém, dia-konském, katechetském a pod.), event. aby dala dispens od jednotlivých ustanovení těchto řádů, anebo aby ustanovila další podmínky, které v těchto řádech dosud nebyly. Takto nově upravené řády budtež předloženy příštímu synodu k schválení podle § 94, odst. 6 a § 111 c. zř.

8. Stanovy pensijního fondu.

Synod ukládá synodní radě, aby pro příští synod připravila revizi stanov pensijního fondu, které naposledy byly schváleny v červnu 1927.

9. Jednací řád ústředí mládeže.

Synod zmocňuje synodní radu, aby ve své vlastní kompetenci projednala, schválila a vyhlásila jednací řád ústředí mládeže, jehož návrh vypracovala komise, zřízená ústředím mládeže.

10. Zlepšení platů duchovenských. Ústřední pokladna. Kvoty a repartice

Synod běže na vědomí zprávu synodního kurátora o budování ústřední církevní pokladny a zplnomocňuje ve smyslu této zprávy synodní radu, aby ihned, jakmile si opatří nejnovější data o hospodářském stavu sborů za rok 1946, zvláště pokud jde o výnos salárních příspěvků a obecných chrámových sbírek, v dorozumění se seniorátními výbory, po případě po konferenci seniorů a seniorátních kurátorů, vyhlásila celocírkevní rozpočet na rok 1947, který by obsahoval zlepšení platů duchovenských a stanovil nové kvoty a nové repartice všem sborům. Tato revise platů duchovenských a s tím spojená revise kvot a repartice budiž vyhlášena nejdéle do konce května 1947 se zpětnou účinností od 1. ledna 1947. Do té doby zůstane v platnosti rozpočet z roku 1946. Všem sborům se ukládá, aby s největším urychlením provedly účetní uzávěrky za rok 1946 a aby zaslaly jeden opis výročních účtů ještě před schválením k informaci synodní radě. Seniorátní výbory nechť jsou v této věci synodní radě co možno nejvíce nápomocny.

11. Zřízení duchovenského místa pro Českou diakonii.

V zájmu užšího zapojení České diakonie v Praze do sociální práce českobratrské církve evangelické usnází se synod na přání České diakonie, aby při sboru povšechném, t. j. při synodní radě, bylo zřízeno místo faráře s úkolem řízení České diakonie. Služné tohoto duchovního bude uhrazováno z prostředků České diakonie. Pokud by prostředky České diakonie nestačily, budiž příspěvek k tomuto služnému dáván z prostředků celocírkevních.

12. Konference seniorů a seniorátních kurátorů.

Synod schvaluje a vítá opatření, která v mezidobí 1939 až 1945 učinila synodní rada, že totiž svá důležitější opatření předkládala předem anebo dodatečně k posouzení úřední poradě synodní rady se seniory a seniorátními kurátory. I když konference tohoto druhu nemají opory v dnešním církevním zřízení a mají spíše význam poradní, přece vzhledem k jejich složení jsou to konference důležité. Synod proto schvaluje, aby synodní rada i příště v případě, kdy to synodní rada uzná, takové konference svolávala.

13. Stálé synodní odbory.

I když synod si je vědom svého práva jmenovati pro určitý úkol, který uzná za potřebný, stálé synodní odbory, z kterýchkoliv členů církve, přece zdůrazňuje a žádá synodní radu, aby pro takové úkoly užívala práva, které jí dává § 98, odst. 1 cirk. zř., a aby za své odpovědnosti takové odbory jmenovala sama.

Tohoto času považuje synod za své synodní stálé odbory:

1. Odbor evangelizační,
2. Odbor pro revisi církevního zřízení,
3. Odbor Evangelického díla,

a to v tom složení, v jakém jsou nyní. Při tom synod souhlasí, aby další členy těchto odborů podle potřeby (nejlépe na základě návrhu odborů) jmenovala synodní rada.

Činnost ostatních stálých odborů synodních, vyjmenovaných na str. 44 zprávy o VIII. synodu, se považuje za skončenou. V případě potřeby nechť tyto odbory nově jmenuje synodní rada.

Členy ústředí mládeže, ústředí nedělních škol, ústředí sociální péče, je zmocněna jmenovati synodní rada.

14. Obecné chrámové sbírky.

Synodní rada se zmocňuje, aby v příštích letech až do odvolání sama určovala a vyhlašovala povinné obecné chrámové sbírky. V každém roce budiž však konána taková sbírka ve pro-

spěch studijních podpor³ pro bohoslovce, pro sociální práci církevní a pro účele evangelisační. Toto usnesení se netýká sbírky, vypisované Jeronymovou Jednotou, která budiž každoročně konána jako dosud. — *a není jisté* ² *am*

15. Výlohy IX. synodu a jejich úhrada. *18*

Každý mimopražský člen synodu má nárok na úhradu těchto výloh: jízdné železnicí III. třídy osobním vlakem, přes 70 km rychlíkem, bylo-li ho vskutku užito; při větší vzdálenosti bydliště od železniční stanice též skutečné výlohy autobusu nebo povozu. Náhrada výloh cestou autem se přepočítává na jízdné železnicí podle stejných směrnic; stravné za den 100 Kčs, nocležné 80 Kčs. Všecka tato vydání, jakož i ostatní vydání synodu (včetně tisku předloh k synodu a zprávy o synodu), budou kryta mimořádnou reparticí, uloženou všem sborům a vyjádřenou procentním zvýšením sborových repartio z roku 1946. Synodní rada se zmocňuje, aby v případě možnosti část těchto výloh uhradila z prostředků patentové státní dotace 1946. *am*

16. Revisoři účtů synodní rady.

Za revisory účtů na další období budež zvoleni Ferdinand Kavka a František Špička. Za náhradníka Ot. Krásenský. *am*

17. Jmenování zástupců církve v různých korporacích. *am*

Synod zmocňuje synodní radu, aby sama jmenovala zástupce církve v různých korporacích, jako je na př. Jeronymova Jednota, Svaz evang. církví a pod.

2. Návrhy seniorátních konventů pro IX. synod.

(Poznámka: Stylisace návrhů byla ponechána ve formě předložené synodní radě.)

I. Návrhy ve věcech učení a řádů církve.

Svatosti.

1. K ř e s t s v a t ý budiž konán toliko ve shromáždění. Buď stanovena neděle v měsíci, která by byla nedělí křestní, při čemž by byl křest svatý konán v rámci shromáždění. Kázání má své obvyklé místo a délku, a služba křtu svatého je zařazena do pořadí bohoslužeb. Nebo: Podle místních poměrů může být stanovena křestní neděle, k níž se shromáždí všechny děti v poslední době narozené. Místo obvyklého kázání je kázání, v němž kazatel káže o křtu svatém.

Odůvodnění: V nejednom sboru nebyl člen přítomen nikdy křtu svatému. Křestní shromáždění vede k vědomí, že k vyznání církve náleží tato svátost.
(Konvent poděbradského seniorátu.)

2. Doporučuje se, aby se křest svatý konal podle možností sborových jednu neděli před celým shromážděním. Přítomnost rodičů, nebo aspoň jednoho z nich, jest nutna. Křest sv. konáme věřícím rodičům.
(Návrh seniorátu chrudimského.)

3. S v a t á v e č e ř e P á n ě. Budiž odstraněna dosavadní praxe při vysluhování svaté večeře Páně, pokud se tato koná po shromáždění. Navrhujeme, aby nyní byla vysluhována ve svátostném shromáždění, tedy při bohoslužbách, při nichž by kazatel místo obvyklého kázání kázal o svaté večeři Páně. Kázání by bylo krátké a současně přípravou k svaté večeři Páně. Večeře Páně bude vysluhována jako dosud, o svátcích a o žňové slavnosti, avšak tak, že podle místních poměrů některé ze svátečních shromáždění by bylo vyhrazeno toliko službě Slova, jiné pouze službě svátostí. Přístup mají všichni údové sboru kromě těch, kteří jsou v kázni. Ti pak z přítomných, kdož nemíní přistupovat, setrvávají až do ukončení svátostného shromáždění, aby svým odchodem nerušili toto svátostné shromáždění. Pořad shromáždění budiž tento: 1. Introitus. 2. Píseň. 3. Modlitba a lekce. 4. Píseň. 5. Kázání, kratší než obvykle, které bude zároveň přípravou k vysluhování. 6. Vysluhování. 7. Modlitba a požehnání. 8. Píseň.

Odůvodnění: Svatá večeře Páně, ač podle reformačního učení je závdavkem, pečetí, verbum visibile, je v naší bohoslužebné praxi zlehčována, je-li vyřazena na konec shromáždění. Je tím porušena rovnováha mezi verbum praedicatum a verbum visibile. Bude-li vysluhování svátostí

postaveno do středu služeb Slova, bude jí alespoň vnějšně prokázána ta čest, která jí náleží a naše bohoslužby přestanou být torsem, kterým jsou bez svátostí. Za zavedení těchto svátostných shromáždění se přimlouvá i praktický zřetel: Zkrátí se trvání bohoslužeb. Více členů bude poučeno o svátostech. Plodem je zvýšená kázeň. Kazatelé zbude při tomto způsobu více času na vypracování kázání o svátcích, než tomu bylo dosud.

(Konvent poděbradského seniorátu.)

Písmo svaté ve shromáždění.

4. Každý sbor církve nechť opatří do svých bohoslužebných místností bible a vyloží je k obecnému užívání, jako jsou v mnohých našich kostelích vyloženy zpěvníky. Členové sboru budtež vyzýváni, aby sami své bible do shromáždění nosili.

Odůvodnění: Říkáme si, že jsme národ bible, a bibli neznáme. Navrhované opatření ovšem předpokládá, že členové sboru budou při bohoslužbách zásadně vedeni k tomu, aby v Písmu hledali a spolu s kazatelem text potichu četli a jej sledovali.

(Konvent poděbradského seniorátu.)

Svěcení dne Páně.

5. Služby Boží. Jsme vděčni Pánu Bohu, že jsme se směli během války scházeti ke konání služeb Božích. Zástupci sborů nechť žádají ÚRO, aby se nekonal schůze v době bohoslužeb. Naši členové v národních výborech sami musí prosazovat konání schůzí v jiný čas. — Do kostela se nechodí k vůli osobě kazatelově.

(Návrh seniorátu chrudimského.)

6. Synod ukládá synodní radě, aby ve spojení s ostatními evangelickými církvemi žádala na příslušných vládních místech o zavedení celonedělního klidu. Nechť v den nedělní je upuštěno od konání voleb a veřejných schůzí všeho druhu.

(Konvent novoměstského seniorátu.)

7. Konvent žádá synod, aby uložil synodní radě, aby učinila všemožné kroky u vlády, aby neděle zůstala dnem Páně, aby nebyla rušena povinnými pracovními příkazy a povinnými manifestacemi a aby se všechny sportovní a zábavní podniky přesunuly na jinou dobu.

(Návrh seniorátu královéhradeckého.)

8. Podpíráme úsilí naší vlády o zrušení přebytečných svátků, ale žádáme o více úcty k nedělnímu dni.

(Resoluce konventu chrudimského seniorátu.)

9. Synod nechť uloží synodní radě, aby i s jinými církvemi usilovala nyní za změněných a církvím příznivých poměrů politických o zavedení celonedělního klidu. Volby do obcí, národního shromáždění atd., schůze, úřadování všelijakých venkovských korporací a pod., nechť se nekonají v neděli. Budiž také usilováno, aby Svaz české mládeže neshromažďoval a nezaměstnával mládež v době konání dopoledních bohoslužebných shromáždění.

(Konvent poličského seniorátu.)

Velký pátek.

- 10.** Synodní rada usilujž o uznání Velkého pátku za svátek.
(Konvent poličského seniorátu.)

11. Synod se usnáší, aby synodní rada v nových státních a veřejných poměrech znovu se pokusila u příslušných státních úřadů, aby den Velkého pátku byl uznán veřejným svátkem.

Odůvodnění: Za veřejné svátky jsou i nyní prohlášeny některé dny mariánské a den knížete Václava. Tím spíše sluší se tak učiniti při dni, který všemu křesťanstvu připomíná obět Spasitelovu.

(Konvent novoměstského seniorátu.)

12. Synod ukládá synodní radě, aby zakročila v příhodnou dobu u vlády Československé republiky, aby Velký pátek byl uznán za státní svátek.

(Konvent moravskoslezského seniorátu.)

Služebnosti.

13. Konvent se usnáší doporučiti synodu, aby vyzval všechny sbory k dodržování pravidel služebnosti pohřební, usnesených synodem. Faráři nechť dostanou do ruky výklad, o který by se mohli opřít a zároveň evangelisační letáčky k informaci členů církve.

(Konvent podřípského seniorátu.)

14. Nechť synod shrne dosavadní usnesení pohřebního řádu a vydá je.

(Konvent královéhradeckého seniorátu.)

15. Synod ukládá farářům, vikářům a diakonům v činné službě i ve výslužbě, aby nevykonávaly pohřby osob bez vyznání a římských katolíků, a to ani v tom případě, když by si toho zesnulý žádal.

Odůvodnění: Jsou-li naši kazatelé žádání o pohřeb či o pobožnost při kremaci osob bez vyznání, děje se tak většinou proto, že pohřeb „bez kněze“ by „divně vypadal“; přijmouti pozvání k službě Slovem Božím, nesené těmito pohnutkami, je církve nedůstojné. Rovněž není důstojné, když konáme pohřební pobožnost při kremaci příslušníků církve římsko-katolické, jimž tato církev pohřeb odmítla. Zachraňujeme tím vlastně tuto církev v očích pozůstalých a zachraňujeme jí celou řadu příslušníků: pozůstalí neberou odmítnutí pohřbu církví římsko-katolické tak ve zlém, když je českoobratrský kazatel ochoten pohřeb vykonat, a stoupenci pohřbu žehem v církvi řím.-katol. setrvávají, protože vědí, že když nepůjde na jejich kremaci římský kněz, půjde duchovní církve jiné. Na naše duchovní pak při těchto případech vždy padá podezření, že tyto funkce konají proto, že se jim za ně zaplatí. Konečně jest důvodem pro toto usnesení i respekt k přesvědčení našich spoluobčanů: jestliže někdo žil celý život bez vyznání, nechť jest tak i pohřben; a jestliže někdo celý život zůstal věrný církvi římsko-katolické, nechť jí zůstane věrný, i když mu po smrti odmítne pohřební obřad. — Navrhujeme-li vyloučení jakýchkoliv výjimek z tohoto zákazu, děje se tak proto, že připuštění výjimek by vedlo k obcházení tohoto usnesení, které je v zájmu cti církve. Není pak třeba respektovati přání osob, které měly celý život čas přihlásiti se k církvi českoobratrské evangelické a neučinily tak a teprve před smrtí projevíly přání mít českoobratrský pohřeb.

(Konvent tábořského seniorátu.)

16. Synod nechť se usnese na výslovném a pro všechny sbory závazném zákazu připouštět hudbu na našich evangelických pohřbech. Nechť o tom jsou všichni členové církve informováni letákem, který by obsahoval též poučení o svíčkách při pohřbech a na hrobech o „dušičkách“.

(Konvent táboorského seniorátu.)

17. I když je v církvi ohledně přípustnosti t. zv. světské hudby při pohřbech stanovisko celkem vyjasněno a jednotné, působí přece jen tu a tam potíže, není-li toto zamítavé stanovisko jasně proklamováno celou církví. Synodu se tudíž vyslovuje seniorátním konventem očekávání a požádání, aby závazné stanovisko církve bylo jím jasně a přesvědčivě vyjádřeno, netoliko pouhým usnesením, ale též objasňujícím letákem o tom, který by pomáhal údy sborů vychovávat k náležitému evangelickému názoru o této věci.

(Konvent čáslavského seniorátu.)

Staršovstva.

18. Bratři starší nechť se nedají odvádět veřejnými věcmi od věcí sborových a ve schůzích staršovstev nechť věnují čas i zájem netoliko věcem hospodářským, nýbrž i duchovním.

(Návrh seniorátu chrudimského.)

Zpěvník.

19. Nový zpěvník. Synoda nechť ustaví komisi, která by připravila nový církevní zpěvník, v němž by byly bezpodmínečně všechny žalmy a vedle nich především reformační písně.

Odůvodnění: Starý zpěvník je úplně rozebrán. Úprava žalmů, pokud v dosavadním zpěvníku jsou, nesmyslně zkracuje náboženské bohatství, které je obsaženo v Strejcových žalmech. Vedle žalmů jsou to reformační písně, které nám zachovaly náboženské bohatství a klasický církevní zpěv.

(Konvent poděbradského seniorátu.)

20. Budiž urychleně pracováno na vydání nového zpěvníku, v němž by byly umístěny nejprve žalmy, a to souborně, upravené po stránce jazykové a výrazové a v harmonisaci podle chorálního Tardyho, místy ovšem poněkud níže transponované. V II. díle zpěvníku nechť jsou písně staré církve a jiné písně vážného obsahu a doprovodu. Písně, které se neužívají, nebudtež do zpěvníku pojaty. Tento zpěvník nechť jest používán při nedělních bohoslužbách. Ze zpěvníku budtež vyloučeny písně, které odporují této zásadě.

Kromě tohoto zpěvníku budiž vydán ještě jeden zpěvník, který by byl používán při biblických hodinách, ve shromáždění mládeže a při jiných příležitostech; obsahoval by některé písně přetištěné ze zpěvníku chrámového a pak písně živější, užívané mládeží a při evangelisaci. Jest míněn zpěvník podobný Písním

cestou života a Lýře Sionské. Zpěvník budiž opatřen notami pro vedoucí melodii. K chrámovému zpěvníku budtež připojeny modlitby pro evangelického křesťana.

(Návrh seniorátu chrudimského.)

21. Budiž vydán úplně nový chrámový zpěvník podle těchto zásad: 1. Zpěvník nechť obsahuje na prvním místě všech 150 žalmů otištěných vcelku jako Žaltář v přebásnění Jiřího Strejce a potom přísný výběr písní především domácího původu, zvěstujících Slovo Boží v pojetí ryze reformačním, jak jest formulováno v konfesích naší církve. 2. Pro texty žalmů a i písní — jak původních, tak i přeložených — budiž výlučně závazné znění prvotní v konečné podobě. Jen tak se dosáhne jazykové a výrazové jednotnosti mezi zpěvníkem a Biblií Kralickou a i nezbytné jednotnosti v liturgické části služeb Slova. 3. Jen kde by toho bylo opravdu nevyhnutelně zapotřebí, budtež — se zřetelem na jazykovou a výrazovou normu kralickou a v souhlase se spisovnou normou dnešní — v nejmenší míře a co nejtaktněji provedeny drobné retuše dikční, zpěvnosti a prózodie. 4. Jak u žalmů, tak i písní budiž zachován plný rozsah prvotního znění textu.

(Konvent poličského seniorátu.)

22. Poněvadž dosavadní vydání zpěvníku jsou rozebrána a jeví se naléhavá potřeba vydání nového, nechť synod rozhodne, aby se nevydával zpěvník v dosavadní úpravě, nýbrž až po důkladné revisi podle těchto směrnic: 1. Zpěvník nechť obsahuje pohromadě co nejvíce žalmů (pokud možná všech 150) v přebásnění Jiřího Strejce a přísný výběr chrámových písní v pojetí reformačním, jak je formulováno v konfesích naší církve. Budiž přihlédnuto k návrhu, zaslanému již dříve ze zdejšího seniorátu zpěvníkovému odboru. 2. Písně, které nevyhovují po stránce věroučné a hudební, ať jsou vypuštěny. 3. Pro texty žalmů a písní budiž závazné prvotní znění. Jen kde by bylo nevyhnutelně potřebí, budtež se zřetelem na jazykovou normu kralickou a v souhlase se spisovnou normou dnešní provedeny drobné retuše dikční i zpěvnosti. 4. U každé písně budtež uvedeni básník, překladatel, skladatel, nebo aspoň udán pramen, ve kterém se text nebo nápěv po prvé vyskytuje. U písní parafrázujících souvislý oddíl Písma, budiž podtitulem uveden odkaz na onen oddíl Písma. 5. Seskupení písní budiž provedeno podle Apostolice, případně podle církevního roku. 6. Jak pro texty budiž i pro nápěvy žalmů a písní závazné znění původní v konečné podobě: jeho melodie, metrická i rytmičká struktura. Kde by bylo zapotřebí, může se nápěv transponovati. 7. Každá píseň měžž zásadně nápěv vlastní, který byl komponován na její text nebo ve kterém byl text napsán. Je-li nápěvů několik, budiž zvolen jako všeobecně závazný nápěv prvotní, nebo nejpřiměřenější obsahovému i dobovému rázu písně. Přípustné jsou výlučně nápěvy, vytvořené nebo převzaté reformací, nebo ro-

stoucí z kořenů reformační církve. Jen tak se dosáhne slohové jednoty hudební složky služeb Slova. 8. Nápěvy jednohlasé buďtež otištěny u každé písně. 9. Chorálník splniž požadavky umělecké úrovně harmonisací. K žalmům, a pokud jsou i k písním, budiž užito harmonisací z doby jejich vzniku. 10. K notovanému zpěvníku buďtež v chronologickém pořadu připojeny: a) Stručné životopisy i charakteristiky básníků, překladatelů, skladatelů, spolu s výkazem o jejich použití ve zpěvníku. b) Výčet písní anonymních. c) Seznam pramenů s udáním písní z nich čerpaných. d) Rejstřík thematický podle oddílů a pojmů Písma. e) Rejstřík nápěvů. f) Rejstřík textový. (Konvent vsetínského seniorátu.)

Písmákův deník.

23. Synod nechť zvolí z osvědčených farářů pětičlennou redakci Písmákova deníku, která by s přísnou úzkostlivostí dbala věroučné jasnosti a určitosti biblických úvah, aby tyto byly zvěstí Slova Božího v ryze reformačním pojetí, při čemž by bylo respektováno čisté učení. Písmákův deník nechť vychází nákladem církve (synodní rady).

Odůvodnění: Bylo již několikrát upozorněno na věroučnou nedostatečnost a náboženskou plochost Písmákova deníku dosud vydávaného.

(Konvent poděbradského seniorátu.)

24. Synod nechť zvolí z osvědčených farářů-publicistů pětičlennou redakci Písmákova deníku, která by s přísnou úzkostlivostí dbala věroučné jasnosti a určitosti biblických úvah, aby tyto byly zvěstí Slova Božího v ryze reformačním pojetí.

(Konvent poličského seniorátu.)

25. Synod nechť zvolí pětičlennou redakci „Písmákova deníku“, která by s přísnou úzkostlivostí dbala věroučné jasnosti a určitosti biblických úvah, aby byla zvěstí Slova Božího v ryze reformačním pojetí, aniž by tím utrpěla srozumitelnost na úkor lidového porozumění. (Konvent táborského seniorátu.)

Štola.

26. Budiž směřováno k tomu, aby byla štola zrušena.

(Konvent pražského seniorátu.)

27. Ve všech sborech budiž usnesením synody odstraněna štola, to jest poplatky za funkce, které nebudtež vybírány ani farářem ani sborem, při čemž není námitek proti tomu, aby údobé, kteří vyžadují funkce, dali do pokladny sboru dobrovolný dar nebo přispěli k jinému účelu. Místo štoly nechť sbor poskyt-

ne faráři funkční přídavek, který by činil ve sborech do 500 duší 15 procent, do 1000 duší 20 procent, do 2000 duší 25 procent a přes 2000 duší 30 procent základního farářského (vikářského) platu.

Odůvodnění: Štola je zbytek římanství v naší církvi a je jí k hanbě, jak bylo několikrát konstatováno. Faráře snižuje na žebráka. Proto mnozí duchovní štolu odmítají, aniž by požadovali od sboru náhrady. Štolou vznikají velké rozdíly ve farářských platech, což není v souladu s evangeliem. Ve velkých a chudých sborech, činí štola často 2000 až 3000 Kčs, zatím co v menších, avšak bohatých sborech jde do desítek tisíců. Po zrušení štol se volá již několik let, kteréžto úsilí však troskotá na sobectví těch, kdož ze štol mají největší zisk.

(Konvent poděbradského seniorátu.)

28. Nechť synod zvolí komisi, která by připravila zrušení štol. Duchovní nechť dostávají jako náhradu štolu přiměřeně zvýšený řádný plat (nikoli zvláštní příplatek).

(Konvent seniorátu královéhradeckého.)

29. Štola, t. j. přijímání peněžitých odměn a darů určených duchovnímu, konajícímu církevní funkci, budiž zrušena. Na místo toho budiž poskytnut všem duchovním ve sborové službě funkční příspěvek, odstupňovaný podle velikosti sboru a kromě toho činovné. Úhrada budiž hledána v úpravě příspěvků údů. K vyměření výše funkčního příspěvku budiž použito klíče, obdobného repartici. Zhodnocením a oceněním skutečné práce duchovního ve sboru nechť jest činovné, jež by bylo regulátorem platu duchovním podle skutečných potřeb. Všeobecně budiž přihlíženo k počtu duší, rozptýlenosti a rozlehlosti sborů, jeho sociálnímu rozvrstvení, velikosti místa, místním drahotným poměrům a jiným lokálním podmínkám.

Odůvodnění: Přijímání odměn a darů při funkcích neodpovídá evangelickému pojetí služby Slovem Božím.

(Návrh seniorátu chrudimského.)

30. Budiž zrušena štola pro duchovní i ostatní zaměstnance církve (na př. kostelníky a pod.). V důsledku zrušení štol poskytuje se všem duchovním ve sborové službě funkční příspěvek, odstupňovaný podle velikosti sboru a vypočítaný v procentech ze základního služného duchovního. Funkční příspěvek se nezapočítává do služného (analogie diet, vánočních a novoročních přídaveků a pod. u veřejných zaměstnanců). Je vyplácen ze sborové pokladny a je započítáván do kvoty služného, kterou sbor vyplácí svému duchovnímu. Funkční příspěvek ve sborech do 500 duší činí 10% základního služného, do 1000 duší 15%, do 2000 duší 20%, přes 2000 duší 25%. Ostatním zaměstnancům sboru (kostelníkům a pod.) upraví sbor jejich odměnu tak, aby se jim dostalo alespoň částečné úhrady za štolu.

(Konvent poličského seniorátu.)

31. Při úpravě duchovenských platů podle změněných hospodářských poměrů budiž odstraněna z příjmů duchovních všech sborů t. zv. štol, t. j. příspěvky (dary, odměny) placené členy církve při církevních funkcích. Tyto příspěvky nechť jsou odváděny do sborových pokladen. (Konvent tábořského seniorátu.)

32. Budiž zrušena štol (poplatky za křty, pohřby a svatby) pro duchovní i ostatní zaměstnance církve. V důsledku zrušení štol se poskytne duchovním v činné službě funkční příspěvek, odstupňovaný podle velikosti sboru. Příspěvek bude vyplácen ze sborové pokladny a nezapočítáván do kvoty služného, kterou sbor vyplácí duchovnímu. Činil by ve sborech do 500 duší 10 % základního platu, do 1000 duší 15 %, do 2000 duší 20 % a přes 2000 duší 25 %. Ostatním zaměstnancům sboru se v náhradu poměrně zvýší jejich odměna.

O d ů v o d n ě n í: Štol je zbytkem katolicství v naší církvi. Pro duchovního jest ponižující. Proto mnozí duchovní odmítají štol, ač se jim náhrady nedostává. Štolou vznikají neúměrné rozdíly ve farářských příjmech. V bohatých, ač menších sborech jde do desítek tisíců, zatím co v chudých sborech je nepatrná. Po zrušení štol se volá již řadu let, ale vždy ztroskotalo pro sobectví těch, kteří měli ze štol největší zisk.

(Konvent vsetínského seniorátu.)

Přijímání nových údů.

33. Staršovstva a faráři nechť přísně dbají, aby každý, kdo chce vstoupiti do naší církve z církve jiné, tak činil po důkladném rozvážení, skutečném seznámení se s Písmem i s učením církve a s opravdovým odhodláním, být údem pravým a živoucím. Nechť nejsou přijímáni takoví, kteří chtějí přestupovati jen formálně, bez známosti a beze snahy po seznámení s církví, jako se velmi často děje nyní na př. při sňatcích. Nemůže rozhodovati ani důvod, že by osoba při sňatku přistupující se mohla stát později věrným údem. Těm, kteří projeví ochotu k přestupu, nechť církev věnuje pozornost, ale přijme je jen, až se přesvědčí o jejich duchovní připravenosti. Nechť se dbá na přípravou lhůtu.

O d ů v o d n ě n í: Naše církev sebe ráda nazývá církví lidovou, v čemž je právě její slabost. Přijímajíc skoro každého, kdokoliv se k ní přihlásí bez zkoumání pravého úmyslu, přijímá v sebe více plev než zrní a takoví členové ji strhávají s výše dolů, chtějíce, aby církev vyhovovala jejich neduchovním tužbám. Tak se stalo, že dnes nebezpečí lidovosti je už příliš akutní a hrozí rozměnití církev úplně ve společnost nenáročných a ubohých pěstitelů něčeho, co se nedá nazvat ani náboženstvím, ani kulturou, ani politikou. Má-li být církev církví Kristovou, musí se odvážit mít být i sebe méně členů, za to však silných svou duchovní pevností. Sila církve nikdy není v počtu, ale vždy v jedinečnosti a zvláštnosti jejího poselství.

(Konvent tábořského seniorátu.)

Úřední odznak synodního seniora.

34. Synod nechť doporučí, aby zlatý řetěz, odznak synodního seniora, nebyl užíván.

(Konvent poličského seniorátu.)

II. Návrhy ústavní, právní a správní.

Revise církevního zřízení.

35. Církevní zřízení budiž znovu po válečných zkušenostech zkoumáno a opraveno. Budiž zvláště přihlíženo k tomu, aby církevní orgány byly na základě církevního zřízení schopny řešiti kritické fáze sborů, seniorátů a jejich představitelů.

(Konvent seniorátu královéhradeckého.)

36. Naléhavou potřebu nového církevního zřízení nechť synod odstraní tím, že zvolí odbor pro vypracování nového církevního zřízení. V tomto odboru nechť jsou vedle zkušených farářů a starších též právníci, lékaři, sociální pracovníci, učitelé a církevní pracovníci. Synod nechť vysloví svou vůli, aby základem církevní organizace byl obecný sbor, dělicí se na senioráty a sbory (farní a filiální). Návrh nového církevního zřízení budiž rozeslán seniorátním výborům s vymezenou lhůtou k podání posudků a konečný návrh pak staršovstvům k projednání. Na základě dobrozdání staršovstev budiž hotový návrh předložen nejbližšímu synodu ke schválení.

(Konvent čáslavského seniorátu.)

37. Synod nechť provede přípravy k revisi círk. zřízení, při níž by bylo dbáno přísně zásad presbyterních. Všichni církevní funkcionáři z řad duchovních nechť zůstávají i nadále ve sborové službě.

(Konvent poličského seniorátu.)

38. Synod se usnáší na změně jména českobratrské církve evangelické na „evangelickou církev“.

(Konvent moravskoslezského seniorátu.)

39. Konvent předkládá synodu návrh staršovstva sboru uherskohradištského jako materiál k úvahám o změnách církevního zřízení. Podobně předkládá i námět, vzešlý z diskuse, aby byl počet seniorátů rozmnožen. Návrh staršovstva uherskohradištského zní takto: Počet seniorátů budiž zmenšen na šest, čtyři v Čechách a dva na Moravě. Po dobu úřadování budiž senior zproštěn služby faráře a zastoupen ve svém sboru seniorátním farářem. Služné seniorovo budiž hrazeno z ústředí, služné seniorátního faráře od sboru. Sídlo seniorovo budiž stále v určeném městě, kde bude vybudováno seniorátní ústředí, pokud možno ve vlastním domě seniorátu.

(Konvent brněnského seniorátu.)

40. Synod se usnáší, aby z dosavadních třinácti seniorátů bylo utvořeno seniorátů nejméně patnáct. Seniorát nemá mít více než 12 sborů.

(Konvent novoměstského seniorátu.)

41. Synod se usnáší na zmenšení počtu seniorátů ze 13 na 6 seniorátů (4 v Čechách a 2 na Moravě). Účelem této správní změny je nutnost, aby senior byl vyvázan z práce sborové a mohl se věnovat cele správě seniorátu. Proto se mění § 87, 2 církevního zřízení takto: „Místem seniorova úřadování je trvalé sídlo, které určí seniorátní shromáždění. Volitelný za seniora jest každý v úřad uvedený a úřadující farář v seniorátu, který dosáhl 40. roku věku a nepřekročil 60. roku věku. Senior se volí seniorátním shromážděním na 6 let; léta se počítají ode dne, kdy byla volba potvrzena. Dosavadní senior může býti zvolen znovu, pokud nedosáhne 60. roku věku. Po dosažení této věkové hranice odejde po skončeném funkčním období do pense. Služné seniorovo, jehož výši určí synod, uhradí synodní rada z prostředků všecírkevních celocírkevní reparticí. Náklad, spojený s úředním bytem seniorovým a jeho kanceláří opatří seniorátní pokladna.“ Dále se mění § 91, 3 církevního zřízení: „Poslanci volení seniorátními konventy, a to z každého seniorátu stejný počet farářů a starších. Celkový počet volených poslanců určí synod a přidělí jednotlivým seniorátům podle počtu duší.“ Přechodné ustanovení: „Synod určí dobu, v níž musí býti provedena tato nová správní organizace církve. Synodní rada stanoví po slyšení dosavadních seniorátních výborů hranice nových seniorátů a vypíše volby nových seniorů a seniorátních výborů. Dosavadní seniori a členové seniorátních výborů jsou volitelní v rámci nových ustanovení církevního zřízení.“

(Konvent moravskoslezského seniorátu.)

42. Návrh na doplnění a změnu církevního zřízení:

§ 70. 1. Faráři jsou voleni církevním sborovým shromážděním a mohou svůj úřad vykonávat až do dovršení 65. roku svého věku. Ti však, kdož nežtrávili v službě církevní, buď jakožto vikáři neb faráři aspoň tři roky, jsou voleni za faráře prozatímně. Po třech letech celkové své služby stávají se definitivními, jestliže se sborové shromáždění do měsíce po uplynutí tříletí neusnese vykonati novou volbu faráře.

2. Dosáhl-li farář 65. roku svého věku, budiž přeložen synodní radou z moci úřední na trvalý odpočinek.

3. Je-li však farář ještě schopen zastávat svůj úřad po dosažení 65. roku, může synodní rada na žádost staršovstva sboru ponechati ho v úřadě do 70. roku jeho věku.

4. Vzniknou-li mezi sborem a farářem rozpory nebo nesrovnalosti a vyžaduje-li toho duchovní rozkvět sboru, doporučí synodní rada na řádně odůvodněnou žádost staršovstva sboru a po slyšení příslušného seniorátního výboru farářů, aby se ucházel o jiné systemisované místo farářské.

5. Nedbá-li farář tohoto upozornění synodní rady a sbor za jeho vedení duchovně nerozkvétá, návštěva bohoslužebných shromáždění, sdružení mládeže a nedělní školy nevzrůstá,

ale se menší, přeloží ho synodní rada z moci úřední k vykonávání jiné jemu přiměřené práce a nevyhovuje-li ani tam, přeloží ho na trvalý odpočinek.

(Konvent chrudimského seniorátu.)

Zřízení nových míst.

43. Synod zmocňuje synodní radu, aby tam, kde dosud nebyly utvořeny filiální nebo farní sbory v pohraničí, sama podle stávajících potřeb zařídila ustanovení diasporních farářů podle § 58 cirk. zřízení.

(Konvent poděbradského seniorátu.)

44. Změněnými poměry po květnové revoluci přešlo do správy a majetku naší církve mnoho kostelů, far a církevních budov bývalé německé církve evangelické v pohraničí. Tyto objekty zůstávají prozatím ve většině míst nevyužity, protože není dostatek sil, aby mohla býti zahájena v těchto místech pravidelná práce. Není také myslitelné, aby v místech, kde jsou tyto opuštěné církevní budovy, byli ustanoveni duchovní, protože počet českých evangeliků je všude v pohraničí ještě velmi nepatrný. Bylo by dobře a v zájmu církve, aby byli ustanoveni aspoň dva faráři (jeden pro Čechy a jeden pro Moravu), kteří by se starali o tato místa, organizovali v nich kazatelské stanice a připravovali v nich zřízení farních sborů. Tito faráři by pracovali samostatně v dorozumění s příslušnými senioráty, obstarávali by v jednotlivých místech bohoslužby, pečovali by o konání funkcí a pracovali by evangelisačně. Tito faráři budou na systemisovaných místech jakožto faráři celou církví vydržováni. Synod budiž žádán o rychlé uskutečnění tohoto návrhu.

(Konvent čáslavského seniorátu.)

45. Protože sociální péče a práce náleží především církvi jakožto činně projevovaná láska k bližnímu, vítá synod vřele vytvoření ústředí pro sociální práci. Synod nechť se usnese, aby byly zřizovány a povolávány pro tuto práci vhodné osoby. Každý sbor nechť koná jako svou samozřejmou povinnost sociální práci v rámci svých sborových úkolů. Celková církev pak nechť zřídí systemisované místo faráře pro celocírkevní práci sociální.

(Konvent čáslavského seniorátu.)

46. Sen. konvent předkládá synodu naléhavou potřebu systemisování místa celocírkevního faráře podle § 104, odst. 14 cirk. zřiz. pro evangelisaci a její organizaci a vyslovuje přání, aby synod zřídil takové místo v době co nejbližší. Pracovník pro tuto práci oddělený měl by na péči úsilí o evangelisaci po celé církvi a ve všech sborech (i ve sborech starých a nikoliv jen ve sborech teprve vznikajících), soustřeďoval by ve svých rukou spolu s celocírkevním evangelisačním odborem, jehož by byl tajemníkem a vůdčí silou, všeku evangelisační činnost v církvi,

podpíral by ji literárně, zájezdy do sborů a do míst evangelisačně důležitých, konáním přednášek, získáváním a řízením vhodných pracovníků pro tyto úkoly a vůbec cílevědomým úsilím o evangelisaci v církvi i mimo církev. Prostředky k vydržování tohoto pracovníka opatřila by celková církev z repartičních příjmů spolu s ústřední Jeronymovou jednotou, v jejíchž intencích by se rovněž tato práce dala. Za tohoto pracovníka konvent navrhuje br. far. Šebestu z Peček. (Konvent čáslavského seniorátu.)

47. Seniorátní shromáždění žádá synod, aby podporoval zřízení místa vojenského duchovního při čsl. armádě.
(Konvent vsetínského seniorátu.)

Praxe mladých vikářů.

48. Každý kandidát duchovenské služby v církvi musí po ukončení bohosloveckých studií nejméně pět roků pracovat v některém venkovském diasporním sboru, a to za vedení staršího faráře. Teprve po této pracovní době na venkově smí býti navržen pro samostatný sbor městský a smí se o takový ucházeti. Pětiletý pobyt v městě nepostačuje.

Odůvodnění: Je nebezpečí, že mladí duchovní, dostanou-li se hned po ukončení studií do sborů městských, ztrácejí zájem o obtížnější práci ve sborech venkovských. Sbory venkovské, zvláště ony s větší diasporou, obsluhují dnes pouze duchovní starší, kteří již tělesně nepostačují na úmornou práci a tak takové sbory živoří nebo i duchovně hynou. Venkovské sbory bývají pro nezájem mladých duchovních o ně po dlouhou dobu neobsazeny.
(Konvent čáslavského seniorátu.)

Výpomocní kazatelé.

49. Nechtě synod uváží možnost zmírniti nedostatek duchovních v přítomné době tím, že zmocní synodní radu, aby povolala třebaš dočasně jako výpomoc duchovní z blízkých protestantských církví a aby povolávala do duchovenské služby i presbytery, jež by sama vybrala.
(Konvent pražského seniorátu.)

III. Návrhy ve věcech výchovy.

Výchova mládeže obecně.

50. Děti a mládež církve nebudtež organisovány v samostatných spolcích. Jejich výchova bude svěřena přímo synodní radě, při které se zřizují dvě místa pro vedoucí pracovníky. Jedno pro výchovu dětí v době předkonfirmační, druhé pro výchovu mládeže po konfirmaci. Tito pracovníci tvoří výchovný odbor při synodní radě. Tomuto odboru podléhají odbory v seniorátech a ve sborech. Účast na nedělních cvičeních a v shromážděních mládeže je povinná.

Odůvodnění: Dřívější svazy (Svaz NŠ a SČME) bránily církvi v přímém zasahování do výchovy mládeže, která tříštila své síly v programovém tápání, ačkoli církev nepřestávala nésti za mládež odpovědnost, kterou za ni převzala při křtu.
(Konvent poděbradského seniorátu.)

51. Nechť synod pověří synodní radu, aby užila svého vlivu k tomu, aby vyučování náboženství nebylo rušeno v posledních třídách škol měšťanských a ve 4. a 5. třídě škol středních. Budiž vhodným způsobem postaráno o inspekci při vyučování náboženství a budiž vypracován přesný program vyučovací.

(Konvent královéhradeckého seniorátu.)

52. Práce mezi mládeží školní a dospívající budiž i nadále organisována pouze na půdě církevní (odbory pro výchovu mládeže při staršovstvech, seniorátních výborech a synodní radě). Dřívější svazy mládeže a nedělních škol nebudtež obnovovány.

(Konvent poličského seniorátu.)

Nedělní školy.

53. Synod uznává s povděkem, že synodní rada v nejtěžších dobách, kdy existence Svazu nedělních škol byla ohrožena, podchytila českobratrské nedělní školy a zorganizovala je ve Výchovném odboru pro mládež nekonfirmovanou. Synodní rada tak uskutečnila volání několika synodů po povolání samostatného sekretáře pro nedělní školy, jež vyžadují plné pracovní síly. Synod žádá synodní radu, aby organizaci odboru pro mládež nekonfirmovanou prohloubila schválením organizačního statutu, tak jako schválila statut pro mládež konfirmovanou a dokonale vybavila tuto organizaci po příkladu evangelické ciziny s ohledem na potřeby církve a nutné zapojení do Světového svazu nedělních škol, který sloužil naší církvi více než 20 let. Výchovní odbor pro mládež nekonfirmovanou nechť má na péči i vyučování náboženství na obecných a měšťanských školách (učebnice, pomůcky atd.), zvláště pro případ, že by vyučování náboženství bylo vyloučeno ze škol a podléhá přímo synodní radě, po případě výchovné komisi synodní rady právě tak, jako výchovný odbor pro mládež konfirmovanou a výbor pro učebnice.

(Konvent podřipského seniorátu.)

54. Místo názvu „nedělní škola“, „nedělní školka“, „nedělní besídka“, budiž užíváno výhradně a zásadně pouze názvu „bohoslužebné shromáždění pro školní mládež“ a místo názvu „schůzky mládeže“, „sdružení“, pouze názvu „bohoslužebné shromáždění pro dospívající mládež“.

(Konvent poličského seniorátu.)

Konfirmandi.

55. Vyučování konfirmandů. Od nejbližšího období konfirmačních cvičení se v celé církvi českobratrské evangelické zřizují ve sborech dva konfirmační ročníky. Do prvního ročníku docházejí povinně všechny děti, které jsou v předposledním roč-

niku povinné školní docházky. Do druhého ročníku docházejí povinně všechny děti sboru, kterým končí povinnost školní docházky a které s prospěchem prošly I. ročník.

Odůvodnění: Vyučování konfirmandů je nedostatečné, zvláště v některých sborech, kde cvičení trvá sotva šest týdnů po jedné až dvou hodinách. Nedostatečnost tohoto vyučování je patrná na údech církve.

(Konvent poděbradského seniorátu.)

56. Konfirmace nechť jest konána každý rok i při malém počtu konfirmandů. Konfirmace není jen opakováním probrané látky z náboženství, nýbrž vyvrcholením náboženské výchovy. Vyučování konfirmandů budiž provedeno ve dvou obdobích. Děti mají býti konfirmovány raději v pozdějším věku. Neoddělovati konfirmaci od přístupu ke stolu Páně.

(Návrh seniorátu chrudimského.)

57. Konvent doporučuje synodu, stanovit (posunouti) dobu konfirmace na věk 15 let, v případě že školní docházka dětí bude prodloužena o 1 rok, t. j. do 15 let. Tam, kde je to proveditelné, doporučuje se konati cvičení po dobu dvou let, aby děti mohly být lépe pocvičeny, zejména tam, kde není možné řádné vyučování náboženství.

(Konvent vsetínského seniorátu.)

58. Synod zmocňuje synodní radu, aby vydala jednotnou pěkně vázanou bibli pro konfirmandy celé církve. Jednotlivé sbory jsou povinny věnovat takovou bibli každému svému konfirmandu.

(Konvent moravskoslezského seniorátu.)

Výchova kazatelů a diakonů.

59. Nechť synod uloží synodní radě zřídit podle možnosti ve spojení s jinými našimi evangelickými církvemi seminář pro výchovu kazatelů evangelických církví slovanských národů, při němž by byli vychováváni i naši diakoni.

(Návrh seniorátu pražského.)

Výchova subsidiárních učitelů náboženství.

60. Seniorátní konvent nechť požádá synod, aby byla zřízena dvouletá přípravná škola pro mladé členy českobratrské církve evangelické, kteří s úspěchem prošli školou měšťanskou a chtějí se věnovati vyučování náboženství na obecných a měšťanských školách anebo vypomáhati ve sborech jinak jako sboroví pracovníci v sociální práci, mezi mládeží (ve sdruženích a nedělních školách) a pod.

Odůvodnění: Duchovní sboru nepostačí na veškerou práci ve sboru a na vyučování náboženství ve školách. Literní učitelé, i když se někdy uvolí vypomáhati duchovním při vyučování náboženství, bývají k tomu ochotní pouze v místech nejbližších svému působišti. Učitelé náboženství bez dostatečného odborného vzdělání nemohou při nejlepším vůli dostáti po-

žadavkům na ně kladeným. Je v zájmu vážnosti církve před veřejností, aby na školách, na nichž učí literární učitelé aspoň se středoškolským vzděláním, vyučovali náboženství učitelé odborně vzdělaní.

(Konvent čáslavského seniorátu.)

61. Synodní radě se ukládá, aby se zabývala získáním učitelů náboženství a jejich vzděláváním. K tomu cíli se jí ukládá organizace školy pro učitele náboženství a úprava jejich platů.

(Konvent podřípeckého seniorátu.)

IV. Návrhy ve věcech mezicírkevních, evangelisačních, informačních a tiskových.

Sjednocení církví.

62. Synodní rada budiž synodem zmocněna, aby pokračovala v úsilí o sjednocení s Jednotou Bratrskou a evang. církví methodistickou a výsledek předložila synodu k projednání. S ostatními církvemi nechť jedná o vytvoření Spojené evangelické církve v ČSR při zachování autonomie jednotlivých jejích větví.

(Návrh konventu seniorátu pražského.)

63. Žádáme synod, aby nedal zajíti pokusům o sjednocení evangelických církví.

(Konvent seniorátu královéhradeckého.)

64. Konvent vyjadřuje názor, že evangelík nemůže být členem lidové strany.

(Konvent seniorátu chrudimského.)

Pohotovost v zaujímání stanoviska.

65. Konvent očekává od synodní rady, že v případě potřeby bude rychle reagovat na významné veřejné události a k ožehavým otázkám pohotově zaujímat křesťanské stanovisko.

(Konvent pražského seniorátu.)

Rozhlas.

66. Synod pověřuje synodní radu, aby jednala s rozhlasem, aby bohoslužby a projevy představitelů církve byly vysílány radiem. Nechť synod též pověří synodní radu k jednání s rozhlasem, aby každodenní rozhlasové vysílání bylo zahajováno duchovní hudbou, citáty z bible a z děl našich velikánů.

(Konvent královéhradeckého seniorátu.)

Zřízení tiskového odboru.

67. Konvent žádá synod, aby zřídil komisi pro církevní tisk za účasti zástupců evangelisačního odboru. Komise zpracuje pro

synod návrh staršovstva sboru židenického, který zní: Budiž věnováno více pozornosti propagaci naší církve v denním tisku a rozhlase (bohoslužby, význačné slavnosti a pod.), případně vydávati samostatný deník světského rázu v zorném úhlu evangelia.

(Konvent brněnského seniorátu.)

68. Synod se usnáší na zřízení tiskového odboru při synodní radě. Jeho úkolem je mimo jiné distribuce náboženských časopisů, brožur a knih. Dále se vyžaduje jeho souhlas u všech tiskovin, které nesou jméno naší církve.

(Konvent moravskoslezského seniorátu.)

Obnovení časopisu „Český Bratr“.

69. Budiž obnoven časopis „Český Bratr“ s články zásadně naučnými, psanými s jasnou theologickou linií.

(Konvent královéhradeckého seniorátu.)

Propagace církevního tisku.

70. Synod ukládá staršovstvům všech sborů, aby všem rodinám i jednotlivcům, kteří platí církevní salár, doporučila při placení saláru odbírání církevních časopisů. Kde by byl odmítnut, buď po nějaké době pokus opakován. Synod vyslovuje přání, aby při visitacích bylo pravidelně zjišťováno, kolik časopisů jest ve sboru odbíráno a kolik by se dalo ještě umístiti.

(Konvent brněnského seniorátu.)

Zpěv.

71. Pěvecké kroužky nechť pěstují bratrské chorály a seznamují tak s nimi naše sbory.

(Konvent chrudimského seniorátu.)

Evangelisace.

72. Při seniorátech buďtež obnoveny evangelisační odbory.

(Konvent chrudimského seniorátu.)

Naléhavá potřeba církevních pracovníků.

73. Vzhledem k naléhavé potřebě duchovenských sil a přetiženosti některých pracovníků navrhuje synodu:

a) Ti, kteří mají duchovenskou kvalifikaci, nechť jsou přidrženi k pravidelné duchovenské práci na sborech a nechť nejsou zaměstnáváni pracemi, které je od duchovenské práce odvádějí.

b) Dále buďtež vyzváni všichni theologicky připravení bratři, kteří se po válce vrátili z ciziny a dosud se do duchovenské práce nepřihlásili, aby tak učinili. Kdož neuposlechnou této výzvy, nechť jsou škrtnuti ze seznamu duchovních naší

církve. Máme za to, že je neodpovědné, jestliže se duchovenské práci vyhýbají ti, kteří svá theologická studia absolvovali za vydatné hmotné pomoci celé církve.

c) Navrhujeme, aby celou sociální práci církve duchovně řídil pouze jeden farář.

d) Synodní rada nechť dbá na získání nových duchovenských sil z řad pracovníků naší církve, kteří dosud nemají duchovenské aprobační.

e) Církevním pracovníkům na sborech s rozsáhlou diasporou a pokud potřebu vozidla věrohodně prokáží, budiž zakoupen osobní automobil. Udržování tohoto vozidla v provozu obstarává synodní rada v dohodě se staršovstvem.

(Resoluce konventu seniorátu táborského.)

V. Návrhy pro věci hospodářské a sociální práci v církvi.

Sociální péče.

*Rozhodnutí
Synodní rada
přijímá
na návrh*

74. Sociální práce v církvi nechť je řízena jednotně, koordinačním výborem, v němž by byly zastoupeny všechny sociální podniky naší církve. Tento výbor nechť má na starosti nejen jednotné duchovní vedení oněch sociálních podniků, nýbrž i jednotnou spolupráci administrativně technickou. V čele takto vytvořeného sociálního ústředí nechť stojí osoba, vybavená náležitým vzděláním, autoritou, požívající v církvi určitý respekt. Doporučovali bychom nejspíše lékaře, obeznámeného v sociální medicíně, případně sociálního pracovníka s příslušným dostatečným vzděláním.

Odůvodnění: Sociální práce v naší církvi trpí roztržitostí, jest konána z různých hledisek a ohnisek, různými metodami, různou intenzitou, různými cestami, zkrátka ještě neusměrněná. Dalo by se očekávat, že jednotným řízením všech našich sociálních ústavů a institucí, usměrněním jejich práce, byl by celkový jejich pracovní výsledek hlubší a významnější.

(Návrh seniorátu chrudimského.)

Ústřední pokladna.

na

75. Konvent znovu zdůrazňuje znovuzřízení ústřední pokladny.

(Konvent poděbradského seniorátu.)

Sborové účty.

*Rozhodnutí
Synodní rada
přijímá
na návrh*

76. Synod nechť stanoví komisi, která by vypracovala účelné tiskopisy pro účty sborů a kazatelských stanic, příručky pro pokladníky a účetní, jakož i pro sborové revisory. Příručka nechť obsahuje zorný, do všech podrobností vypracovaný a číselně vyplněný výroční účet, který obsahuje všechny možné případy sborového účetnictví, případy převádění účelového majetku půjčkou nebo věnováním na jiný účet atd. Příručka nechť obsahuje poučení pro sborové revisory o jejich plné osobní od-

povědnosti za správnost jimi podepsaných účtů, jakož i o tom, že zvolení funkcionáři jsou si vědomi svých povinností i plné odpovědnosti k sboru a církvi. Komise budiž tříčlenná a jejím předsedou budiž br. sen. kurátor Vilím z Brna. Ta vypracuje do tří měsíců návrh, který předloží synodní radě k posouzení a provedení. Synodní rada nebude otálet s vydáním tiskopisů a příručky, aby příští účty (na rok 1946) sbory bezpodmínečně podaly již na nových tiskopisech. Ty buďtež po vydání okamžitě dodány všem sborům. — V případech, kde sborové odpovědní činitelé neplní své povinnosti, má seniorátní výbor právo jim uložit peněžitou pokutu, případně vyslat na jejich osobní útraty do sboru svého člena nebo jiného zmocněnce, aby zjednal nápravu (dohotovení účtů, opatření doplňků k účtům neb potřebných vysvětlivek). — Hodnota církevního majetku musí být v účtech uváděna správně, poctivě a podle pravdy, aby tak mohl být zjednan skutečný přehled v celocírkevním majetku.

Odůvodnění: Roční účty sborové se mají podle círk. zřízení § 45, 10 předkládat do konce května seniorátnímu výboru. Podle zkušeností zpráv z 11 seniorátů není lhůta dodržována a účty nutno několikrát urgovat. — Na připomínky k účtům odpovídají některé sbory neochotně — Sborovi revisoři nejsou si vědomi svých povinností a plné zodpovědnosti při přezkoumání účtů, ba připojují své podpisy na účty mnohdy neúplné a nesprávné. — Tiskopis účtů nevyhovuje svému účelu. — Ocenění církevního majetku je ve většině případů neúměrně nízké a proto nepodává skutečný obraz o hmotném postavení jednotlivých sborů a pak ovšem i celé církve. — Provedení tohoto návrhu se zjednoduší seniorátní revise účtů a zjedná se pořádek v mnohých sborech. (Konvent poděbradského seniorátu.)

Honorování subsid. učitelů náboženství.

77. Nechť se synodní rada domáhá, aby stát konal svou povinnost vůči učitelům náboženství a nechť sborům nařídí, aby podporovaly učitele náboženství zatím než nastane náprava.

(Konvent pražského seniorátu.)

78. Synod se usnáší, aby subsidiární učitelé československého evangelického náboženství byli postaveni v ohledu existenčního zajištění na roveň diakonů (zajištění platové, pensijní, nemocenské). Rozdíl mezi příjmem za skutečně vyučované hodiny budiž učiteli náboženství hrazen z pokladny toho sboru, v němž učitel koná svou službu.

Odůvodnění: Církev československá bude potřebovat stále větší počet učitelů náboženství, zvláště pro případ, kdyby došlo k vyloučení náboženství z veřejných škol. Bez existenčního zajištění učitelů náboženství bychom jich měli vždy větší nedostatek.

(Konvent podřipského seniorátu.)

Odměny sborovým zaměstnancům.

79. Synod nechť doporučí sborům, aby pamatovaly na sociální spravedlivé odměny kostelníkům, hrobařům a jiným zaměstnancům.

(Konvent poděbradského seniorátu.)

Obsah

	Str.
Svolání a program synodu	3
Seznam členů synodu	5
Zpráva synodního seniora ThDr. Jos. Křenka o stavu církve	13
1. Mezi synody	13
2. Církev po katastrofě, v bouři a mezi troskami	14
3. Setba v bouřích	21
a) Návštěvy synodního seniora ve sborech (21); b) Ordinance vikářů (26); c) Instalace seniorské (27); d) Otevření modliteben a sborových domů (27); e) Péče o bohoslovecký dorost (27); f) Válečné škody na církevních objektech (29); g) Z řad duchovních povolání na věčnost (30).	
4. Nová svoboda — nové úkoly	31
a) Dočkali jsme se osvobození (31); b) Devátý synod (31); c) Osazování pohraničí (32); d) Zahraniční exulanti se vracejí (34); e) Problémy německé církve evangelické a a. v. církve na Těšínsku (34); f) Nové farní a filiální sbory (35); g) Styk s nekatolickými církvemi domácími (36); h) Spojení se zahraničními církvemi (37).	
5. Závěr	41
Zpráva synodního kurátora Dr. A. Boháče o hospodářských věcech církevních a o budování ústřední církevní pokladny	43
Zpráva účetní a pokladní	54
Přehled celkový	54
Skupina A: Obecné jmění církevní	54
1. Společná pokladna (55); 2. Všecírkevní stavební reserva zá-půjčková (56); 3. Jubilejní toleranční sbírka (56); 4. Bezúročné zápůjčky sborům (56); 5. Nové repartice (57); 6. Obecné chrá-mové sbírky (58); 7. Rozvaha jmění skupiny A (60); 8. Seznam cenných papírů skupiny A (64).	
Skupina B: Pokladna nadací, fondů, deposit a účelového jmění	64
1. Rozvaha jmění skupiny B (65); 2. Seznam fondů a nadací (65); 3. Seznam deposit (66); 4. Seznam účelového jmění (68); 5. Seznam cenných papírů skupiny B (69).	
Skupina C: Jmění pensijního fondu	70
1. Rozvaha jmění skupiny C (72); 2. Správní účet pensijního fondu (74); 3. Seznam cenných papírů skupiny C (76).	
Revisní zpráva	77

Zprávy a návrhy odborů	78
1. Zpráva Ústředí mládeže	78
2. Zpráva Ústředí nedělních škol	80
3. Zpráva Ústředí sociální péče	82
4. Zpráva komise pro revisi církevního zřízení	88
5. Zpráva a návrh Jeronymovy Jednoty	92
6. Zpráva synodního odboru evangelizačního	95
7. Zpráva Evangelického Díla	98
8. Zpráva odboru architektů a výtvarných umělců (VED)	101
9. Zpráva Misijní Jednoty	101
Návrhy	102
1. Návrhy synodní rady	102
2. Návrhy seniorátních konventů	108
Obsah	126

DEVÁTÝ SYNOD ČESKOBRATRSKÉ CÍRKVE
EVANGELICKÉ - PROGRAM, ZPRÁVY A NÁVRHY
V PROSINCI 1946 VYDALA SYNODNÍ RADA ČESKOBRATRSKÉ
CÍRKVE EVANGELICKÉ V PRAZE II, JUNGMANNOVA 9.
TISKEM PRAŽSKÉ AKCIOVÉ TISKÁRNY V PRAZE II.

PUBLIKACE VYDANÉ V ROCE 1946:

Doc. Dr. ANT. BOHÁČ

ORGANISACE EVANGELICKÝCH CÍRKVÍ
V ČESKÝCH ZEMÍCH

Ministr JUDr. PROKOP DRTINA

HUS DNEŠNÍ DOBĚ

Ing. arch. Dr. B. KOZÁK a Ing. O. MIŠKOVSKÝ

EVANGELICKÝ CHRÁM

Prof. Dr. J. L. HROMÁDKA

JAN KARAFIÁT (K jubileu stého výročí narození)

Prof. Dr. J. L. HROMÁDKA

ZÁSADY ČESKOBRATRSKÉ CÍRKVE
EVANGELICKÉ (IV. vydání)

SBÍRKA KÁZÁNÍ PRO ČTENÉ SLUŽBY BOŽÍ

KANCELÁŘ SYNODNÍ RADY

ČESKOBRATRSKÉ CÍRKVE EVANGELICKÉ, PRAHA II,
JUNGMANNOVA 9